

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 16. DECEMBRA 1976

ŠTEVILKA: 50. LETO: XXV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SZ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

OSEBNI DOHODKI ZA MESEC NOVEMBER

Ko boste brali našo redno mesečno informacijo o gibanju osebnih dohodkov za pretekli mesec, bo vsak posameznik že lahko presodil, kakšno je stanje v njegovi »kuverti«. Ker pa se iz tega še ne da zaključiti, kakšno je gibanje osebnih dohodkov na splošno, niti kakšno je v Železarni, ne bo odveč, če o tem še nekaj napišemo. Glede višine doseženih osebnih dohodkov, nas je november vsekakor presenetil.

Poleg vpliva treh praznikov, ki dvignejo osebni dohodek predvsem v obratih z neprekinjenim obratovanjem, je na izplačilo vplival tudi poračun dodatka za deset ur, ki se pojavlja v vsem letu kot razlika med normalnim delovnim časom, ki je predpisan z 182 urami mesečno, in delovnim časom, ki je bil za Železarno določen s planom dela za leto 1976. Taporačun nam v tem povprečju prinese približno 100 din na zaposlenega. Seveda pa bo izplačilo obremenjeno z eno dnino za vse tiste, ki smo se odločili, da tudi v teh poznojesenskih dneh pomagamo pri ublažitvi posledic potresa v Posočju. Ker nastopa v odnosu na oktober nekoliko večja razlika kot običajno, si oglejmo vsaj osnovne vzroke, kot na primer:

povečanje števila plačanih ur iz 189,7 na 194,5 + 2,53 %
vpliv dela na dneve državnih praznikov + 3,30 %

vpliv večjega učinka za 0,31 % + 0,19 %
vpliv povečanja pribitka za poračun nadurnega dela + 2,13 %
vpliv 1 nedelje manj vpliv 1 % nižje stimulacije za proizvodnjo - 0,60 %
neugotovljeni vzroki + 0,41 %
Skupna razlika + 7,56 %

(Nadaljevanje na 2. strani)

NA PLAVŽU 2 – 355.260 TON GRODLJA MED DVEMA REMONTOMA

Letos, 26. novembra, je minilo pet let obratovanja drugega plavža. V tem obdobju smo proizvedli do sedaj rekordno količino surovega železa v času delovne kampanje med dvema remontoma. Sodelavci, pripravljalci vložka za peči in plavžarji, si prizadevajo, da bi dosegli čim boljše rezultate dela. S tem močno posegajo s svojim vplivom, oziroma uspehi v tehnološko in ekonomsko situacijo Železarne.

(Nadaljevanje na 2. strani)

DELAVCEM TEMELJNIH ORGANIZACIJ

V današnji številki Železarja v posebni prilogi objavljamo za javno razpravo vzorec predloga samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev temeljne organizacije in vzorec predloga statuta temeljne organizacije. Vzorec zato, ker bo vsaka temeljna organizacija imela svoj sporazum in svoj statut, ki pa se bosta od drugih razlikovala le v nekaterih posebnostih, pa bi bilo skrajno negospodarno objavljati za javno razpravo vseh 22 sporazumov in statutarov. S posebnostmi, po katerih se bodo posamezni sporazumi in statuti razlikovali med seboj, bomo seznanili vodje delovnih skupin.

Delavce temeljnih organizacij prosimo, da objavljena samoupravna akta shranijo in se z njima seznanijo, ker bodo že od ponedeljka, 20. decembra, naprej sklicani zbori delavcev temeljnih organizacij preko samoupravnih delovnih skupin, na katerih bomo o teh aktih razpravljali, po končanih zbora pa bomo ta dva akta sprejemali na referendumu z glasovanjem. To je pomembna novost, ki jo nalaga zakon o združenem delu. Še bolj pomembno pa je, da bomo morali glede na določila zakona o združenem delu, nato podpisovati še pismene izjave, da sprejemamo samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev temeljne organizacije. Zavedati se moramo, da s tem sporazumom urejamo osnovne medsebojne odnose o delu in življenju v temeljni organizaciji. Zakon o združenem delu tudi določa, da tistim delavcem, ki ne bodo podpisali pismene izjave, preneha delovno razmerje. Zato bo koristno in pomembno, da se s samoupravnim sporazumom seznanimo in tvorno sodelujemo v razpravi, da ne bi potem podpisovali »mačka v vreči«.

Te akte bodo sprejemali tudi delavci delovnih skupnosti, objavili pa jih bomo v naslednji številki Železarja. Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

SINDIKATI V AKCIJI ZA BOLJŠE VARSTVO PRI DELU IN IZBOLJŠANJE DELOVNEGA OKOLJA

Na plenarni seji sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, ki je bila v novembru, so obravnavali družbeno-ekonomski pomen izboljšanja in zaščite delovnega okolja in sprejeli program družbene akcije sindikata na področju varstva pri delu in izboljšanja delovnega okolja. Sprejet je bil predlog, da mora postati to peta stalna akcija sindikata na področju družbenega standarda.

Izboljšanje varstva pri delu ni nova vsebina, ker je sindikat po sedmem kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije, vložil velike napore in dosegel vidne rezultate na področju

nadaljne humanizacije dela in izboljšanja delovnih in življenjskih pogojev delavcev. V razpravah o produktivnosti dela, še posebno pa

(Nadaljevanje na 3. strani)

***** OB 35-LETNICI JUGOSLOVANSKE ARMADE ČESTITAMO VSEM PRIPADNIKOM ARMADE, TERITORIALNIH ENOT IN VSEM DELAVCEM IN OBČANOM, KI SKUPAJ Z NJIMI SESTAVLJAJO ENOTNI KONCEPT SPLOŠNEGA LJUDSKEGA ODPORA. *****

ZAHVALA ZA SODELOVANJE OB OTVORITVI HLADNE VALJARNE BELA IN PROSLAVI DNEVA REPUBLIKE

Splošna ocena, ki so jo izrekli udeleženci velike slovesnosti ob otvoritvi nove hladne valjarne Bela in občinski proslavi dneva republike, 28. novembra, je bila, da je bil kulturni del programa izredno ustrezno izbran in kakovostno izveden. Enake ocene so izrekli tudi tisti, ki so program spremljali prek televizijskih ekranov. To je bil izredno cenjen in kakovosten prispevek vseh sodelujočih pri izvedbi kulturnega programa, ob tej veličastni slovesnosti.

K temu so prispevali svoj delež vsi pevski zbori s svojimi zborovodji, pihalni orkester Jeseniških železarjev s svojim dirigentom, solist ljubljanske opere, recitatorji, scenarist, dekorater, sodelavci pri ozvočenju in zanesljiva roka dirigenta celotnega programa. Vsakemu posamezniku in vsem skupaj gre iskrena zahvala za uspešno in kakovostno kulturno-politično manifestacijo.

Zahvalo izrekamo:

Moškemu komornemu zboru Stane Žagar iz Kroke in zborovodju Egiju Gašperšiču;
Moškemu vokalnemu oktetu tovarne Verig Lesce in umetniškemu vodji Marjanu Jemcu;
Ženskemu in moškemu zboru Jesenice in zborovodjema Milku Škobernetu in Romanu Ravničju;
Moškemu zboru društva upokojencev Jesenice in zborovodjema Janezu Ponikvarju in Ivanu Knificju;
Moškemu zboru Vintgar iz Blejske Dobrave in zborovodju Janezu Ponikvarju;
Mladinskemu zboru osnovne šole Prežihov Voranc in zborovodju Romanu Ravničju;
Pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev in dirigentu orkestra ter celotnega programa Ivanu Knificju;

Recitatorjem: Janezu Kavčiču, Franciju Pogačniku in Slavku Polancu;
Solistu, članu ljubljanske opere, Jaku Jerašu;
Sodelavcem pri ozvočenju: Branku Staretu, Nacu Smoleju in Borutu Varlu;
Scenaristu in odgovornemu za program Jožu Varlu in Dekoraterju Milošu Magoliču.

Vsem v imenu odbora za pripravo otvoritve hladne valjarne iskrena hvala!

Predsednik odbora za pripravo otvoritve hladne valjarne Bela
Peter Kunc

PROIZVODNJA SLOVENSКИH ŽELEZARN V NOVEMBRU

December je in le še dva tedna nas ločita od končnega letnega obračuna. Seveda je v tem trenutku za nas najbolj pomembno, kako smo v Slovenskih železarnah delali v preteklem mesecu in kakšne so možnosti za uspešen zaključek leta.

V železarni Štore so že izvršili letni načrt proizvodnje jekla. Poleg tega se v novembru ni pripetilo prav nič takega, kar bi morali posebej poudariti. V železarni Ravne je obratovala tudi druga 40-tonska

električna peč, čeprav imajo še vedno težave zaradi pomanjkanja naravnih virov.

Poskusna proizvodnja v novi hladni valjarni Bela na Jesenicah še ne daje toliko izdelkov za prodajo, kot je bilo predvideno v letnem gospodarskem načrtu za november, zaradi tega se je povečal tudi zaostanek v izvrševanju plana blagovne proizvodnje.

Ob pričetku zadnjega meseca letošnjega leta je bilo stanje naslednje:

Proizvodnja surovega železa je za 5 % večja, kot je bila v enakem času lani, in za 2 % večja od načrtovane za 11 mesecev.

Letošnja proizvodnja jekla je za 2 % manjša od lanskoletne. Zaostanek za načrtovano proizvodnjo pa je blizu 4 %.

(Nadaljevanje na 2. strani)

V ELEKTRODNEM OBRATU IZPOLNILI LETNI PLAN

Pretekli četrtek, 9. decembra, so sodelavci v elektrodnem obratu, ob koncu dopoldanske dneve, izpolnili svoje letne planske obveznosti, ki so znašale 17.300 ton dodatnih materialov za varjenje.

Ta izredno lep uspeh sodelavcev v elektrodnem obratu so nedvomno pogojevali izredno ugodni tržni pogoji, redna in dobra oskrba s surovinami, kakor tudi redno in dobro vzdrževanje proizvodnih naprav. Seveda pa ima pri tem največji delež dobro delo delavcev v obratu, ki so zaradi ugodnih tržnih razmer večkrat delali tudi na proste sobote.

Sodelavcem v elektrodnem obratu čestitamo k uspehu in želimo, da bi imeli v Železarni kar največ posnemačev.

OSEBNI DOHODKI ZA MESEC NOVEMBER

(Nadaljevanje s 1. strani)

Če torej oktobrski osebni dohodek, ki je znašal 4.317 din, pomnožimo z indeksom 107,56, dobimo novembrsko izplačilo v višini 4.643 din

na zaposlenega, kar je v letošnjem letu najvišje izplačilo. Ker nas zanimajo tudi drugi podatki, ki gibanje osebnih dohodkov kažejo v nekoliko širši luči, navajamo najprej običajne primerjalne podatke:

Obdobje	ur/os.	din/h	din/os.	popr. učinka	indeks OD 1975 = 100	indeks življ. stroškov
leto 1975	190,0	19,36	3.677	30,37	100,0	100,0
I. četrtl. 76	186,9	21,69	4.054	32,47	110,3	111,3
II. četrtl. 76	187,5	22,12	4.146	30,90	112,8	113,3
III. četrtl. 76	189,3	22,44	4.247	30,79	115,5	112,5
oktober	189,7	22,76	4.317	32,80	117,4	111,8
november	194,5	23,87	4.643	33,11	126,3	111,4
I - XI. 1976	188,7	22,31	4.210	31,69	114,5	112,2

Z novembrskim izplačilom, ki je dvignil osebni dohodek v kumulativni na 4.210 din, smo se precej hitro približali planirani višini 4.225 din, čeprav je kazalo, da bomo le nekoliko zaostali za planom. Tako pa je v decembru potrebno realizirati le še osebni dohodek v višini 4.390 din (kar tudi kaže, da bo) pa bomo dosegli to, kar je bilo s planom začetno. Pri plačevanju številu ur pa bomo dosegli eno uro manj od lanskega leta, to je 189 ur, kar je še vedno mesečno sedem ur nad predpisanim delovnim časom.

Ker z osebnim dohodkom pokrivalo naše osebne potrebe, nas, poleg nominalne vrednosti, predvsem zanima tudi njegova realna vrednost. Le-to pa ocenjujemo v primerjavi z gibanjem življenjskih stroškov, ki so v drugem polletju letos

spremenili tok. Vse doslej smo bili namreč vajeni, da so življenjski stroški, razen občasnih sezonskih nihanj, vztrajno naraščali. Statistični podatki pa kažejo, da od junija dalje življenjski stroški padajo, tako da je podatek za letošnjih 11 mesecev dosti verjeten. Kakor kaže, bo letos, po več letih, dosežena vsaj za 2 % večja realna vrednost osebnega dohodka, kar prav gotovo govori v prid stabilizaciji. Zmerna rast osebnih dohodkov je namreč dosti realen odraz splošne gospodarske situacije.

Do konca leta nam preostane samo še en obračunski mesec, ki stanja vsega leta ne more bistveno spremeniti. Bolj kot v samo gibanje, se bo ob koncu leta treba pogledati v to, ali bo doseženi dohodek iz našega poslovanja zadostil velik, da nam bo takšne osebne dohodke, poleg drugih

obveznosti, tudi pokrili. Pogoji, pod katerimi smo gospodarili letos, namreč niso bili tako ugodni kot v preteklih dveh letih. Ravno dohodek pa je tista ekonomska kategorija, ki je najbolj podvržena tako zunanjim vplivom kot pogojem gospodarjenja v sami delovni organizaciji. Poleg tega se bomo ob koncu leta srečali tudi v primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami in ne navsezadnje s stanjem, kakršno vlada na vsem območju republike. Če že sedaj primerjamo to gibanje, lahko ugotovljamo, da z osebnimi dohodki nismo pretiravali, jasno pa je tudi, da prav vseh vplivov osebni dohodek ne more v celoti paralizirati. S. M.

RAZLIČNA MERILA

Nisem ravno več v pisanju, zato nisem povsem prepričan, da mi bo uspelo stvar napisati tako, kot želim.

Že več let opažam, da morajo nekateri sodelavci ob upokojitvi prenehati z delom, drugi pa lahko vlečejo v nedogled pokojnino in osebni dohodek. Predvsem je ta pojav opazen pri tako imenovanih »strokovnjakih«, čeprav se danes ne moremo več izgovarjati na pomanjkanje kadrov. Če pa ugotovljamo, da kadrov ne primanjkuje, saj zaposlujejo predvsem absolvente naših poklicnih in srednjih šol, druge pa zavračamo, potem je najbrž vzrok v tem, da lahko ljudje, za katere je vprašljivo, če jim v zadnjem obdobju pred upokojitvijo fizično in umsko še uspeva opravičevati (večinoma) visoke dohodke, mi pa jim priznamo celo dvojne - pokojnino in osebni dohodek.

Jasno mi je, da nekvalificirani delavec lahko v zelo kratkem času prepušči lopato drugemu. Delavec na vodilnem mestu pa rabi za uvajanje naslednika najmanj pol leta, v nekaterih primerih pa še mnogo več. Toda za te ljudi vendar že vnaprej vemo, da bodo določenega leta in meseca izpolnili predpisano delovno dobo in s tem pogoje za upokojitev.

Po neki metodi, ki naj morda temelji na opisu delovnega mesta, analitski oceni, razpisanih pogojih in kvaliteta kandidata, se najbrž lahko precej natančno določi potrebna doba za uvajanje kandidata. Če je potrebno eno leto, je to leto obenem tudi pokazatelj, koliko prej moramo tega kandidata zaposliti, da bo v danem trenutku usposobljen za samostojno delo.

Če je to urejeno v naši delovni organizaciji in temu pojavu botrujejo drugi vzroki, kot npr. solidarnostni ali, bolje rečeno, socialni moment, potem sem odločno za to, da s tem nadaljujemo, čeprav gre določen odstotek tudi iz mojega žepa. Toda samo pod enim pogojem, da bomo to možnost imeli vsi!

Tudi med navadnimi delavci so taki, ki študirajo otroke, pa bi radi imeli barvni televizor ali nov avto in z rednimi dohodki tega ne zmorejo.

PROIZVODNJA SŽ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Blagovna proizvodnja je za 4 % manjša kot ob koncu novembra lani in zaostaja 5 % za zbirnim načrtom.

Vrednost letošnjega izvoza je za 14 % večja od lanskega leta, vendar je skoraj 5 % za načrtovano vrednost. V novembru je znašala izvršitev načrta poprečne mesečne vrednosti izvoza samo 74 % in zaradi tega je tudi zbirna izvršitev zdrknula z 98 % na 95 %.

Realizacija je bila za 3 % nižja od lanske, za načrtom realizacije pa je znašal zaostanek 9 %.

Proizvodnja surovega železa je bila v novembru za nekaj več kot 1200 ton nižja od oktobrske. Na Jesenicah so imeli težave zaradi povečane vloge v vispih surovinah, kar je bila posledica izredno slabega, deževnega vremena.

Proizvodnja jekla se je približala poprečnemu mesečnemu načrtu in je bila tudi za okoli 2.000 ton večja kot oktobrska. Na Jesenicah je znašala izvršitev načrta 100 %. Posebno dobro so obratovali v elektro jeklarni, saj so izvršili 108 % mesečnega plana in imajo dobre možnosti, da dosežejo tudi letni načrt proizvodnje.

V ravenski jeklarni so obratovali sicer z vsemi pečmi, ker pa ne obratujejo neprekinjeno in je bilo zaradi praznikov manj delovnih dni, so mesečni načrt izvršili le 90 %. V železarni Štore so s 120 % izvršitvijo mesečnega načrta dosegli eno boljših mesečnih izvršitev in so že dosegli in presegli letni načrt proizvodnje surovega železa.

Blagovna proizvodnja je bila v železarnah okoli 3.700 ton nižja kot v oktobru in znaša izvršitev 95 %. Mesečni načrt so presegli samo v železarni Štore, kjer imajo ugodno možnost, da dosežejo tudi letni načrt.

Predelovalci so dosegli le 92 % izvršitve. V Plamenu in Verigi so presegli mesečni plan in obe delovni organizaciji imata možnost, da bosta izvršili letni načrt blagovne proizvodnje. Slabše je stanje v TO-VIL in posebno v Žični, kjer je bila mesečna izvršitev le 69 %. Med problematiko so tudi težave pri oskrbi z vložkom, kar se v medsebojnem oskrbovanju v okviru SOZD Slovenske železarnice, posebno ob letošnjem stanju naročil, ne bi smelo dogajati.

Izvršitev blagovne proizvodnje, skupno za Slovenske železarnice, je bila v novembru 95 %.

Izvoz je bil v novembru najnižji v vsem letu in znaša izvršitev količinskega načrta v železarnah 59 % in pri predelovalcih 93 %. Vrednost izvoza je dosegla v železarnah 67 % načrtovane in pri predelovalcih 97 %.

Vrednost prodaje je bila 95 % mesečnega načrta in so splahneli še zadnji upi, da bi se stanje v zadnjih dveh mesecih kaj popravilo. Če mesec dni bomo delali pregled izvrševanja letnega načrta proizvodnje, izvoza in realizacije. Leto, katerega zaključujemo, za slovensko železarstvo poslovno gotovo ni bilo uspešno. Tudi prihodnje 1977. leto ne bo lahko in treba je že sedaj vložiti vse napore da bo bolje kot letošnje. Kriza na svetovnem trgu železarskih izdelkov še vedno traja in je izboljšanje pričakovati šele konec

leta 1977. V Jugoslaviji se stanje z naročili zopet popravlja in s povečanjem investicijske aktivnosti lahko pričakujemo tudi za nas boljše čase. Kreditiranje proizvodnje serijske opreme strojni industriji je ukrep, ki zagotavlja naročila tudi železarnam. Cene na svetovnem trgu jekla se še nekaj mesecev ne bodo bistveno dvignile in bo izvoz še naprej sicer potreben, vendar kislo jabolko, ki se mu pa ne moremo izogniti.

Že v kratkem pričakuje svet ponovno podražitev nafte, vprašanje je samo za koliko. Cena nafte potegne za seboj vse cene energijskih virov. Že dalj časa napovedujejo ponovno povečanje cen železovi rudi in drugim surovinam.

Vsega tega ne naštevam, da bi že v naprej črnogledno napovedoval težave v našem poslovnem letu. Prav pa je, da na težave pravočasno računamo, da bi jim bili lahko kos.

Pogoji za boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti bodo gotovo dani, in s tem pogoji za ponoven dvig storilnosti in boljše poslovne uspehe, ki jih bomo še kako potrebovali, da bi lahko realizirali tisto, kar smo načrtovali v srednjeročnem razvojnem programu za leto 1977.

Milan Marolt

NA PLAVŽU 2 - 355.260 TON...

(Nadaljevanje s 1. strani)

V tem sestavku ne bo govora o dnevnih rekordih, porabi koksa, energije itd. Želimo le prikazati delo plavžarjev v zadnjih dvajsetih letih, s posebnim poudarkom na posameznih delovnih obdobjih med dvema remontoma.

Znano nam je, da so remontu plavžev izredno dragi, čeprav smo pri tem vezani na uvoz samo oglične opeke za izdavo talinika in sedla. Z visoko produktivnostjo in nizjo porabo koksa je opravičena izgradnja aglomeracije, ki je pred leti povzročala precej razprav, ki res dobro dela, kljub poslabšanju vložka za mešanico v tem letu.

Razvoj železarn bo najbrž zahteval ukinitve plavžev. Vendar se moramo v tem času ravno tako truditi, da kolikor toliko poizkušamo slediti delu modernih plavžarskih naprav. Pri tem pa bomo morali sprosti določene naprave modernizirati, kar smo tudi delali že doslej.

Spodnja razpredelnica nam prikazuje obdobja med remontom, oziroma proizvodnjo med remontom od leta 1955, oziroma 1957 do danes.

PLAVŽ 1

	ton grodlja
5. 11. 1957 - 22. 10. 1961	251.397
10. 11. 1961 - 20. 3. 1966	264.880
21. 4. 1966 - 31. 8. 1970	294.420
18. 10. 1970 - 11. 5. 1975	352.503
13. 6. 1975 - 30. 11. 1976	128.218

Če pogledamo obratovanje prvega plavža v posameznih remontnih obdobjih, vidimo, da lahko računamo.

v primeru pet do šestletnega obratovanja, na proizvodnjo 500 - 550.000 ton grodlja.

PLAVŽ 2	ton grodlja
14. 7. 1955 - 13. 3. 1959	232.351
20. 4. 1959 - 14. 2. 1963	240.102
23. 3. 1963 - 21. 7. 1963	290.870
14. 8. 1967 - 25. 10. 1971	288.382
26. 11. 1971 - 30. 11. 1976	355.260

Iz razpredelnice je razvidno, da smo na drugem plavžu dosegli že sedaj najvišjo proizvodnjo grodlja med dvema remontoma, in sicer 355.260 ton.

Po načrtu bo remont na tem plavžu izveden v mesecu septembru 1977. Torej je pred nami še devetmesečno obratovanje, v katerem bomo proizvedli okoli 55.000 ton grodlja, tako bo končna količina izdelanega grodlja v eni kampanji znašala preko 400.000 ton.

Iz vseh teh podatkov je razvidno, da bomo v obeh plavžih proizvedli bistveno večjo količino grodlja in s takšnim delom ugodno vplivali na stabilizacijska prizadevanja in poslovne rezultate TOZD Talinice in Železarnice kot celote.

Odlaganje remonta sicer pomeni določen riziko za obratovodstvo in sodelavce, ki delajo neposredno ob peči, vendar pa na odlaganje odločujoče vplivajo, da pri dosedanjem obratovanju drugega plavža nismo imeli prodora grodlja ali kakšnih drugih posebnih težav.

Ob remontu bomo ta plavž prav tako opremili z osmimi pihalnicami kot prvi plavž, tako da lahko računamo na dnevno proizvodnjo 470 - 500 ton grodlja na obeh plavžih.

S tem pa se približamo ali celo dosegamo količino, potrebno naši jeklarni do njene rekonstrukcije.

Morala, pravimo, je ena od oblik družbene ideologije. Le-ta uravnava odnose med ljudmi. Ali kakor je zapisal Engels, ljudje »zavestno ali nezavestno svoje moralne poglede črpajo v zadnji stopnji iz praktičnih odnosov, na katerih je zasnovan njihov razredni položaj - iz ekonomskih odnosov, v katerih proizvajajo in zamenjujejo blago.« To pomeni, da se morala z izgrajevanjem novih družbeno-ekonomskih odnosov spreminja in obenem služi za obdrževanje teh odnosov. Tako danes lahko govorimo o socialistični morali, ki se je oblikovala in se oblikuje v razrednem boju defavskega razreda, v narodnoosvobodilnem boju in socialistični revoluciji, oziroma v izgradnji socialistične samouprave družbe. Napak bi bilo seveda misliti, da smo z zmago socialistične revolucije pri nas, že mehanično odrezali z moralnimi principi, oblikovanimi v predhodnih družbah. Zato tudi govorimo o tako imenovanih ostankih preteklosti v ljudeh, od idej in nazorov, do moralnih principov. Prav tako pa je razumljivo, da se ne moremo izolirati od nam tujih moralnih principov, ki prihajajo iz zunanjega sveta, najsibo prek literature, filma, radia, televizije ali drugih medijev. Zato tudi mnogokrat poudarjamo še precejšno prisotnost tako imenovane psihologije potrošniške družbe in malomeščanščine. Vse to seveda narekuje, da se s temi vprašanji večkrat spogledamo, kajti, kakor smo že poudarili, današnji moralni principi morajo služiti za obdrževanje in razvijanje socialističnih družbeno-ekonomskih odnosov.

Idejna vsebina socialistične morale je vsebovana v osnovnih moralnih principih kot so - socialistični humanizem, enotnost osebnih in družbenih interesov in skladnost misli, besed in dejanj. Ti principi veljajo tako za odnos posameznika do družbe in družbe do posameznika, odnos moških in žensk, staršev in otrok, starejših in mlajših itd., kakor za odnose v tako imenovanem poslovnem svetu.

Če iz navedenih vidikov nekoliko pogledamo okrog sebe, pa tudi v samega sebe, bomo, vsaj nekoliko samokritični, lahko priznali, koliko malomeščanske in druge navlake nas še spremlja v vsakodnevnem življenju. Pa ne samo v privatnem življenju, tovrstno navlako lahko srečujemo tudi v samoupravnem, poslovnem, delovnem in drugih okoljih.

Ko na nekatere od teh odnosov pogledaš skozi ustavno določilo, ki pravi: »Občani so enaki v pravicah in dolžnostih ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, veroizpoved, izobrazbo ali družbeni položaj«, se zgrozijo nad posameznimi pojavi in primeri, ki so še kako odmaknjeni od tega določila slovenske ustave.

Poglejmo nekoliko okrog sebe. Še se srečujemo s primeri, ko nekdo želi nekoliko hitreje priti do določene usluge, pa naj si bo pri posameznih zobozdravnikih ali zdravnikih, trgovcih ali obrtnikih, delavcih v različnih službah, pomembnih za pospešitev posamezne usluge, ali drugje, mora poseči po preživelih in socializmu tujih metodah - darilu, pa naj si bo v obliki šopka ali praktičnega darila, ali celo »kuverte«. Seveda to ni za take posameznike pogoj, običajno pa takih daril ne odklanjajo, s čimer se »moralno« zavezujejo pospešeno opravičiti uslugo. Kje je sedaj ustavna enakost, ko morajo drugi, čeprav morda bolj potrebni takih uslug in ki

UVELJAVLJANJE IN RAZVIJANJE SOCIALISTIČNIH MORALNIH VREDNOT MED LJUDMI

principielno odklanjajo tak način protekcionizma, čakati na uslugo še dalj časa. Ali, zakaj se na primer zahvaljujemo delavcem, kar je tudi v našem železarnju pogost pojav, ki po svoji poklicni dolžnosti in v okviru svojega moralnega kodeksa morajo storiti to, kar so storili. Čemu potem zahvala, na primer, zdravnikom za uspešno zdravljenje, če je to njegova etična dolžnost, potem bi se morali tudi zahvaljevati, na primer, delavcem na oddelku za obračun osebnih dohodkov in vsem, ki so s tem povezani, ker natanko 15. v mesecu dobimo svoj osebni dohodek. Ali ni to še nekaj ostankov preteklosti?!

Ali pogledjmo druge primere. Govorimo eno, mislimo in delamo pa povsem drugače. Ali, delamo eno, mislimo in govorimo pa zopet drugače. In še bi lahko delali kombinacije. Nemalo je primerov, ko na primer sodelavcu čestitam k doseženemu uspehu, ali pri delu ali v družbenopolitičnih dejavnostih, v športu ali drugje, znotraj pa nas razjeda ta večna grda zavist. Čeprav dosežen uspeh koristi ali je v ponos ožji ali širši družbi pa tudi zavistljivcu. Tako priznanje posamezniku, zaradi zavisti, naredi več slabe volje kakor veselja.

Posameznikom niti ni tuje, da v takih primerih, primerih priznanja posameznikom, poiščejo v teh ljudeh tudi njihove najmanjše napake in slabosti, ker popolnih osebnosti ni, in te stvari potencirajo do take mere, da zameglijo vse pozitivne lastnosti tega človeka, ali da zmanjšajo njegovo zaslugnost.

S pojavi zavisti pri posameznikih se srečujemo celo v primerih, ko nekdo nekaj več ve in zna, ko na sestanku na primer stvari bolj sprejemljivo in preudarno postavlja, ko dobiva soglasja in podobno. Ali niso taki in podobni pojavi povsem tuji socialističnemu humanizmu, ki je grajen na temu, da si ljudje medsebojno pomagajo, spoštujejo in ljubijo.

V ustavo smo zapisali določilo: »Delo in rezultati dela določajo na podlagi enakih pravic in odgovornosti materialni in družbeni položaj človeka.« Koliko moralnih odklonov bi lahko navedli v zvezi s tem. Tako v pogledu kršenja tega načela, kakor v pogledu zavisti, ki jo posamezniki izražajo na račun nekaterih, ki so si z delom in rezultati dela ustvarili tak ali drugačen materialni in družbeni položaj.

Nič manjši niso moralni odkloni v poslovno-gospodarskem pogledu. Podpišemo pogodbo, se zavezamo, kakor na primer, cestno podjetje Kranj za našo jeseniško cesto, da bomo določeno delo opravili do dogovorjenega roka, pa se včasih tega tudi zavestno ne držimo. V tem pogledu tudi nismo brez napak v naši železarni v odnosu do kupcev. Ali, ko neko podjetje, kot na primer, naše jeseniško komunalno podjetje Kovinar, prevzame množico del, za katere mnogokrat zavestno ve, da jih v dogovorjenem roku ne bo opravil, pa jih kljub temu prevzame.

Če se proti moralnim odklonom posameznikov ali skupin, oziroma za socialistično moralo, lahko borimo le z močjo besede, prepričevanja in zgleda, se vsekakor proti zadnjim pojavom lahko borimo tudi s političnimi in ekonomskimi sankcijami.

Vsekakor je to le nekaj utripov iz našega vsakdana, ki jih v nobenem primeru ne moremo posploševati, kajti nasproti njim stoji mnogo večja množica delavcev in občanov, ki si je resnično socialistične moralne principe izoblikovala v narodnoosvobodilni borbi in socialistični revoluciji, v vsakodnevnem boju za socialistično samoupravljanje in nove družbeno-ekonomske odnose. V nobenem primeru pa teh stvari ne bi smeli podcenjevati in se mnogo bolj in zavestno zavzemati in boriti za uveljavljanje in razvijanje socialističnih moralnih vrednot med ljudmi.

STRUGAR, NOVATOR, OBLIKOVALEC IN ŠE KAJ

VIKTOR ŽAN ŽE VEČ LET USPEŠNO IZPOPOLNjuje TEHNOLOGIJO IZDELOVANJA TESNIL.

Na letošnji jugoslovanski razstavi izumov, tehničnih izboljšav in novitet na Reki so med obiskovalci precejšno pozornost zbudili razstavljeni izdelki VIKTORJA ŽANA, strugarja specialista iz oddelka za hidravliko in pnevmatiko na Javorniku, ki je predstavil novo tehnologijo izdelovanja tesnil iz umetne mase vulkolana. Zaprošili smo ga, da nam o tem izumu pove kaj več. Nemalo smo bili presenečeni, ko smo na njegovem domu »odkrili« še vse kaj drugega, ne le njegovih izumov, za katere v zadnjem času živi noč in dan. Pokukali smo torej v njegov svet, ki je nenavaden, a zanimiv hkrati. Beseda je dala besedo in iz obširnega razgovora smo za današnji sestavek izluščili prgišče besed, iz katerih pa bo lahko bralec njegovo delo zaokrožil v celoto.

Viktor Žan, sedaj se bliža štiri-desetim letom, je že od mladosti po naravi nemiren. V železarskem izobraževalnem centru na Jesenicah je po končani osnovni šoli drgnil klopi v razredu, kjer so se mladi učili za poklic strugarja. Že od nekdaj ga je veselilo oblikovanje raznih predmetov, predvsem natančnejših. In prav ob stružnici je potem našel prvo veselje, ko je stružil in oblikoval železne predmete. Zaposlil se je na oddelku za hidravliko in pnevmatiko, kjer je še danes. Nemirna narava pa še mladostna zagnanost sta verjetno vplivali na to, da se je Viktor Žan v prostem času lotil še umetniškega oblikovanja železnih in lesenih predmetov. Izdelki, ki jih hrani doma, so za slehernega ljubitelja dovrstne umetnosti prava polastica in izražajo resničen smisel za oblikovanje. Da je bila mera polna, se je v tistem času lotil tudi slikarstva. »Vsak človek ima pač za nekaj veselje,« pravi Viktor Žan.

»Danes je že toliko najrazličnejših konjčkov, da jih ni moč več prešteti. Mene je že od nekdaj mikala umetnost in tako sem se tudi odločil za oblikovanje železnih in lesenih predmetov in slikarstvo. Kljub temu, da sem ure in ure žrtvoval za to, mi danes ni žal. Sem pač tak človek, da tudi v manjšem dosežku vidim določen osebnostni uspeh, pa naj si bo to na videz nepomemben izdelek iz železa. Seveda moram reči, da pri takšnem oblikovanju ni vse le smisel, človek mora imeti tudi trdno voljo, marsičemu se mora odpovedati, da lahko potem s prijetnim zadovoljstvom vzame v roke svoj izdelek. To v določenem smislu lahko primerjam tudi z izdelkom, ki ga obdelujem s stružnico. Če so mere natančne, če je do potankosti izdelan, si veseli in zadovoljen hkrati, v nasprotnem primeru pa ga seveda lahko vržeš v smeti.«

V uvodu smo pravzaprav zapisali, da bomo Viktorja Žana predstavili kot izumitelja nove tehnologije izdelovanja tesnil. Te besede so bile potrebne za to, da ga predstavimo čim bolj celostno, in v nadaljevanju bodo bralci lahko sami domeli, da se njegovo umetniško ustvarjanje prepleta z delom ob stružnici, predvsem pa seveda z novo tehnologijo izdelovanja tesnil.

Kako je pravzaprav prišlo do tega, da ste kot prvi v Železarni začeli na stružnici obdelovati tesnila iz umetne mase vulkolana?

»Leta 1972 je takratni vodja oddelka za hidravliko in pnevmatiko Janez Pikon nabavil nekaj materiala vulkolana, z namenom, da bi v Železarni sami izdelali razna tesnila poljubnih oblik in dimenzij, ki bi jih potem uporabljali na naših napravah v nujnih primerih, ko ne bi imeli originalnih. Prospekti za vulkolana namreč navajajo podatke, po katerih ga je možno obdelovati tudi s struženjem. Čeprav sem se držal navodil o številu vrtljajev, mi ni uspelo izdelati niti enega tesnila. Poleg mene so to poskusili tudi drugi strugarji, ki jim prav tako ni uspelo.

Zaradi stalnega soočenja s problematiko tesnenja, sta bila na našem oddelku ves ta čas velik interes in želja, da bi bili sami sposobni izdelo-

vati tesnila, in to v najkrajšem času. To je bilo potrebno predvsem zato, ker velikokrat zaradi najrazličnejših vzrokov ni bilo moč dobiti tesnil ustreznih dimenzij. Ob dobrem razumevanju in pomoči vodja našega oddelka, sem potem z različnimi poskusi in s povsem novim tehnološkim postopkom po sedmih mesecih izdelal prvo tesnilo, ki je popolnoma ustrezalo. Ta tesnila je bila izdelana za brizgalno napravo v valjarni 2400 in še danes, po štirih letih obratovanja, služi svojemu namenu. Naslednjo tesnilo sem potem leta 1972, s še nekoliko izpopolnjeno tehnologijo izdelal za akumulator hladnega navijalca štelca.

Kako ste potem še izpopolnjevali tehnologijo?

»Po sedmih mesecih preizkušnje izdelovanja tesnil sem prišel do mnogih novih spoznanj, glede struženja raznih oblik in dimenzij tesnil. Po prvem funkcionalno izdelanem tesnilu sem nato začel izdelovati nova in nova. Vsa so bila za potrebe Železarn, in sicer takrat, ko ni bilo originalnih tesnil. V obratovanju so se izkazala kot enakovredna serijsko izdelanim tesnilom, v nekaterih primerih pa so bila celo boljša, ker sem lahko poljubno povečeval mere in izbiral trdoto materiala.

Seveda s prvimi, tako izdelanimi tesnilki ni bil zaključen proces nove tehnologije. Že prva uporabna tesnila niso bila izdelana z običajnimi strgarskimi noži, temveč s posebnimi. Prav tako so različne oblike običajnih tudi rezalne hitrosti. Omenim naj, da sem kasneje nože in samo tehniko struženja še vedno izpopolnjeval. Na ta način sem širil dimenzijski in predvsem oblikovni asortiment tesnil, ki sem jih delal.

Po enem letu preizkušanja vgrajenih tesnil je Viktor Žan leta 1973 prijavil v železarni jeseni prvi novatorski predlog o izdelavi tesnil iz vulkolana, ki so za naš kolektiv zelo velikega pomena. Menil je, da so ta tesnila enakovredno nadomestila za originalna tesnila, ki pa jih velikokrat ni na zalogi. Tukaj pa se je stvar precej zapletla, in sicer je imel vrsto težav, preden je s svojimi predlogi prodril.

Takole pravi: »Kot kaže, sem takrat naletel v svoji sredini na ljudi, ki jim ni bilo pogodu, da bi jaz naprej razvijal tehnologijo izdelovanja teh tesnil. Ko sem dobil prvo denarno priznanje za trud, sem naletel pri predpostavljenih in drugih na ljubosumje, da ne rečem, na grdo zavist. To me je prizadelo in le močna volja in želja sta me gnali naprej, da sem nadaljeval z delom, kajti vsem sem želel dokazati, da moja prizadevanja pri omenjenih tesnilih niso slučajna.

Med novatorji v jeseniški železarni človek večkrat sliši mnenja in pripombe, da predvsem novatorji iz neposredne proizvodnje težko prodrejo s svojimi predlogi, oziroma, da so osamlje-

ni, brez potrebne pomoči. Kakšno je vaše mnenje o tem?

Jaz imam občutek, da je pri nas nekaj oseb na različnih področjih, ki ovirajo dejavnost in razvoj novatorstva med delavci, zaradi nekakega mišljenja, da je delavec ob stroju manj vreden kot nekdo na višjem položaju. Takih oseb odgovorni za razvoj novatorske dejavnosti ne smejo jemati preveč resno in naj ne nasedajo včasih popolnoma neresničnim trditvam, ki škodujejo razvoju novatorstva med delavci. Prav zato so takšni novatorji osamljeni pri svojih prizadevanjih, zaradi nezkušenosti pa tudi včasih ne morejo prodreti, ker nimajo v bližini poštenega in pravičnega človeka, da bi jim pomagal in svetloval.

Vsekakor mišljenje, vredno razmisleka, sicer pa se povrnimo nazaj k tesnilom, ki jih izdeluje Viktor Žan. Morda zanimivo vprašanje:

Kako na stružnici nastaja tesnilo, ki ga izdelujete?

»Obdelava umetne mase vulkolana ni enostavna. Za odrezovanje teh tesnil in za kasnejšo obdelavo ni dovolj, da je človek dober strugar, biti mora tudi oblikovalec. Operacije so zelo zahtevne in potrebno je veliko tudi psihičnega napora, da izdelate tesnilko, oziroma da ti »pade v glavo« ideja za še popolnejšo izvedbo tesnilke.

Kje pa so doslej, poleg navedenega, v Železarni še uspešno uporabili vaše tesnilke?

»Doslej sem izdelal že okrog 300 tesnil različnih dimenzij, ki so praktično uporabljene na napravah v Železarni. Omenim naj še nekatere: za 200-atmosferski hidravlični akumulator valjčnega stroja Sjemag, za brusilni stroj Centromaskin valjarne Bela, za ročne in nožne tlačilke za mast, za hidravlične dvigalke itd.

Nam lahko poveste, kakšna je prihodnost takoimenovanih tesnil ŽAN?

»Moja želja je, da še nadaljujem z novimi izpopolnitvami in da še nadalje razvijam tehnologijo. Upam na večje razumevanje vodilnih, hkrati pa pričakujem tudi, da mi bodo omogočili lažje delo z novo stružnico, kjer bom lahko izdeloval še kvalitetnejša tesnila.

Viktorju Žanu se je petletna doba trdega dela obrestovala. Danes je v najrazličnejših napravah v Železarni že vgrajenih več kot petdeset tesnil, ki brezhibno služijo svojemu namenu. To je dokaz pravičnega postopka izdelovanja, saj je uporaba stoodstotno zanesljiva.

Razgovor pripravil: Janko Rabič

Ze potem, ko je bil narejen ta pogovor, nas je prijetno presenetila novica, da je Viktor Žan na jugoslovanski razstavi izumov, tehničnih izboljšav in novitet Rast YU 76 na Reki prejel za svoja razstavljenja dela zlato plaketo kot najvišje priznanje. K takšnemu uspehu našemu sodelavcu Viktorju Žanu iskreno čestitamo tudi mi v imenu naših bralcev.

SINDIKATI V AKCIJI ZA BOLJŠE...

(Nadaljevanje s 1. strani)

ob razpravah o izostankih z dela, v lanskem in letošnjem letu, je svet ZSJ ocenil, da sta varstvo pri delu in delovni pogoji pomembna dejavnika počasnejše rasti produktivnosti in pomembna rezerva za zmanjšanje izostankov z dela in za povečanje proizvodnje in dohodka.

Uresničevanje ustavne pravice delavcev do dela v sigurnem in zdravem delovnem okolju, je doslej dalo pomembne rezultate. Število poškodb pri delu je v SFRJ Jugoslaviji v stalnem upadanju. Leta 1970 je bilo na 1.000 zavarovancev na delovnem mestu poškodovanih 60 oseb, leta 1973 – 56 in leta 1975 le še 46 delavcev. Uvajanje sodobne tehnologije vedno bolj izključuje težko fizično in nevarno delo. V upadanju je tudi število najnevarnejših poklicnih obolenj. Vse bolj se uporabljajo znanstvena spoznanja in tehnično-tehnološke rešitve, kar bistveno vpliva na izboljšanje pogojev dela. Pri tem je potrebno tudi poudariti, da je v SFRJ Jugoslaviji povečana poprečna življenjska doba od 48 let v letu 1945, na 68 let v letu 1975.

Sindikat medtem ocenjuje, da položaj v pogledu varstva pri delu še ni povsem zadovoljujoč. Na obravnavah v republiških in pokrajinskih svetih sindikata so opozorili na to, da se sindikat največkrat ukvarja s posledicami in ne z vzroki, škodljivimi za delovno okolje, in vzroki nezadovoljivega varstva pri delu. Za to govorijo tudi nekateri podatki, zakaj sindikat ne more biti zadovoljen s sedanjim stanjem. V SFRJ je bilo v lanskem letu zabeleženih 283.809 poškodb na delu. Med njimi tudi 534 smrtnih primerov. Število delovnih invalidov v državi stalno raste. Delavci so še na

mnogih delovnih mestih izpostavljeni delovanju škodljivih in nevarnih materij, ropotu, vibraciji in podobno. Pomemben je tudi podatek, da od 68 milijonov izgubljenih delovnih dni v letu 1975 (59 milijonov odpade na bolezn), šest milijonov delovnih dni odpade na izostanke zaradi poškodb in poklicnih bolezni. Potrebno je poudariti tudi to, da so tudi organizacije združenega dela, na primer, v tekstilni industriji, z nizko akumulacijo, ki so izredno veliko naredile v pogledu varstva pri delu. Na drugi strani pa so znane tudi organizacije združenega dela z visokim skupnim dohodkom in dohodkom na delavca, kjer je skrb za varstvo pri delu izjemno slaba.

Sindikalne organizacije bi morale v sedanjih fazi akcije za izboljšanje varstva pri delu, ob upoštevanju vsega navedenega, pozornost usmeriti na to, da se zelo konkretno, še posebno v temeljnih organizacijah združenega dela, ugotovijo vzroki, ki pogosto nezaželjene posledice. Pri tem je potrebno še posebno poudariti nekaj bistvenih ciljev te akcije: varstvo pri delu mora postati del programa razvoja vsake temeljne organizacije združenega dela in biten element vsake investicije: krepitev, predvsem preventivne funkcije zdravstvene zaštite, kakor tudi vloge medicine dela, je še posebna obveza sindikata; potem, razvijanje izobraževanja za varstvo pri delu in večje koriščenje znanosti o zaščiti delovnega okolja; spoštovanje zakonskih predpisov in obvezno uresničevanje nalog delovne inšpekcije. Sindikat še posebno mora izboriti to, da se premagata sedanja praksa in stanje, da se mnogi problemi v posameznih panogah s težjimi delovnimi pogoji, rešujejo skozi institut bene-

ficiranega delovnega staža in invalidskega zavarovanja. Nujno je, da se vložijo vsi napori v reševanje teh problemov, še predvsem v osnovnih organizacijah združenega dela. Sindikat smatra za nesprejemljivo obnašanje v nekaterih kolektivih in sredinah, kjer sedanje nezadovoljivo stanje opravičujejo s pomanjkanjem denarja, ali, kjer se varčuje s sredstvi za varstvo pri delu. Posebna naloga sindikata je, da odkrito na to opozori, da nobena proizvodnja, ki škoduje zdravju in delovni sposobnosti delavcev, v naši družbi ne more obstajati.

Pri uresničevanju programa družbene akcije sindikata na področju varstva pri delu bodo vse organizacije in vodstva sindikata delovali v smeri boljšega organiziranja delavcev v združenem delu tako, da bodo le-ti resnično postali nosilci pravic in dolžnosti pri ustvarjanju zanesljivih in zdravih delovnih pogojev. Sindikat se bo še posebno prizadeval, da se bo ta problematika regulirala v splošnih samoupravnih dokumentih v organizacijah združenega dela, kakor tudi v samoupravnih sporazumih na nivoju panog in grupacij. Da bi to akcijo kar najhitreje in kar najbolj kakovostno uresničevali, je nujno, da se v vseh temeljnih organizacijah združenega dela pri delavskih svetih oblikujejo odbori za delovno okolje in varstvo pri delu. Odbori bi se morali interdisciplinarno ukvarjati s problematiko varstva pri delu in delovnim okoljem, proučevati probleme, odkrivati njihove vzroke in oblikovati predloge za konkretne rešitve. Sindikalna organizacija in delavski svet bi tako imela solidno osnovo za obravnavanje teh problemov in sprejemanje odločitev.

Posebna naloga sindikata je, da se v vsaki organizaciji združenega dela sprejme program varstva pri delu in izboljšanja delovnega okolja, kot sestavni del načrta razvoja.

Zdravstvena zaščita se mora v celoti, še posebno pa medicina dela, usmeriti v preventivo. Zdravstvo mora v teh prizadevanjih prevzeti del svoje odgovornosti in na tej osnovi pridobiva svoj dohodek. Sindikat prav tako stoji na stališču, da se smrtne poškodbe pri delu z ničemer ne morejo opravičiti. Zato mora sindikat skupaj z drugimi samoupravnimi organi sprejeti vse potrebne ukrepe, da se le-te preprečijo.

Pomembna naloga sindikata je, da se v vseh organizacijah združenega dela, v splošnih samoupravnih dokumentih opredelijo delovna mesta v posebno težkih delovnih pogojih ter na osnovi medicinskih in drugih strokovnih analiz, predvsem predvidi potreben delovni režim in ukrepe za zaščito delavcev. Istočasno je treba proučevati in predvideti rešitve za valorizacijo težkih delovnih pogojev v sistemu pridobivanja in delitve dohodka ter osebnih dohodkov. Sindikat se bo prav tako prizadeval za omejevanje čezurnega dela na delovnih mestih s povečano odgovornostjo, oziroma za skrajševanje delovnega časa tam, kjer se ne morejo zagotoviti pogoji za popolno zaščito delavcev.

Še posebno važno je, da se sindikat angažira na stalnem strokovnem izpopolnjevanju kadrov, ki se poklicno ukvarjajo s to problematiko, predvsem v organizacijah združenega dela.

Sindikat se prizadeva za kar najbolj organiziran, premišljen in dolgoročni pristop k tej celotni akciji, katere program je v bistvu enotna opredelitev in platforma vse organizacije Zveze sindikatov Jugoslavije.

(Informator za sredstva informiranja v OZD in občinah, izdaja svet ZSJ – zvezni odbori sindikata)

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 20. 12.	PRAPROTNIK NIKO	BAK DUŠAN
TOREK – 21. 12.	ENIKO VANDA	ARH JANEZ
SREDA – 22. 12.	FALETIČ JANEZ	ZIDAR JOŽE
ČETRTEK – 23. 12.	KRAPEŽ BERTI	NOČ BRANKO
PETEK – 24. 12.	MLAKAR FLORIJA	KOVAČ JANEZ
SOBOTA – 25. 12.	ZUPAN MIRKO	DROLČ MARJAN
NEDELJA – 26. 12.	MARKEŽ VALENTIN	PRISTAVEC BOŽIDAR

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358

vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:

dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Prodaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 20. do 25. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante: dopoldan: I. in IV. obratna ambulanta, popoldan: II. obratna ambulanta. V soboto, 25. decembra, samo dopoldan IV. obratna ambulanta.

Zobna ambulanta:

dopoldan: II. zobna ambulanta,

popoldan: I. zobna ambulanta.

V soboto, 25. decembra, samo dopoldan II. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30, v soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

VABILO NA PREDAVANJE

DRUŠTVO INŽENIRJEV IN TEHNIKOV JESENICE

vabi na PREDAVANJE
VAKUUMSKA METALURGIJA IN PRETALJEVANJE
POD ŽLINDRO

Predaval bo dr. Blaženko Koroušič iz metalurškega inštituta v Ljubljani. Predavanje bo v sredo, 22. decembra, ob 18. uri v spodnjih prostorih Kazine.

Vabi odbor

OBVESTILO

Zaradi mednarodnega hokejskega turnirja od 17. do 19. decembra, odpade v petek, 17. decembra, od 20. – 22. ure rekreacijsko drsanje za delavce Železarn.

PRIJAVITE SE NA IZLET V ZAKOPANE

Komisija za rekreacijsko in športno dejavnost pri svetu sindikata železarne Štore organizira dva sedemdnevna izleta v Zakopane. Izleta bosta organizirana 4. in 11. januarja. Izleta v Zakopane sta namenjena predvsem ljubiteljem smučanja in vsem tistim, ki se želijo naučiti smučanja. Obakrat bo organizirana tudi šola smučanja. Ker je na voljo še nekaj prostih mest, se za izlet v Zakopane lahko prijavijo tudi člani sindikata, zaposleni v železarni Jesenice, do petka, 17. decembra, v pisarni sindikata Železarne v delavskem domu pri Jelenu. Ob prijavi bodo zainteresirani prejeli potrebne informacije.

SAMOUpravni organi v preteklem tednu

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

32. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Ob koncu novembra je predsednik Anton Pintar sklical 32. redno sejo delavskega sveta TOZD VET z naslednjim dnevnim redom: predlog za nakup prostorov in opreme od trgovskega podjetja Universal Jesenice – usklajevalni postopek, poročilo o izteku akcije za vpis posojila za ceste v TOZD VET in razrešitev za to imenovanih odborov in komisij, predlogi sprememb o novi organizaciji vzdrževanja, problemi beneficianega staža v zvezi z reorganizacijo vzdrževanja, spremembe v normativih obratov TOZD VET (strojne delavnice – spremembe kategorij, PIV energija – spremembe nazivov delovnih mest), vloge in pritožbe ter vprašanja in odgovori članov DS.

Na seji so ponovno obravnavali predlog za nakup prostorov in opreme od trg. podjetja Universal Jesenice, ki ga je članom razložil predstavnik nabavne službe, ter z večino glasov prisotnih članov DS odobrili nakup prostorov in opreme ter v ta namen odobrili združenje sredstev z deležem TOZD VET v višini 972.344,00 din.

Članom DS je bila za to sejo posredovana tudi pismena informacija o izteku vpisa posojila za ceste, s stanjem 30. 10. 1976. V TOZD VET je vpisalo posojilo 1.731 delavcev ali 92,2 %. Z ozirom na iztek akcije vpisa posojila, je dal delavski svet razrešnico organom, ki so bili imenovani za to akcijo na 26. redni seji delavskega sveta TOZD VET.

Obravnavali so tudi predlog SEO – odd. za organizacijo dela, za spremembo nove organizacije vzdrževanja, oz. spremembo strukture vodenja v TOZD Vzdrževanje, kakor tudi delne spremembe v TOZD Remontne delavnice in TOZD Strojne delavnice, zaradi česar je potrebno:

- izdelati popravljene sheme posameznih vzdrževalnih TOZD;
- v shemi TOZD Vzdrževanje, v oddelkih področnega vzdrževanja, je potrebno posebej prikazati vodje dnevnih remontov in skupinovodje za tekoče vzdrževanje;
- v shemi TOZD Vzdrževanje naj ostanejo štiri stopnje vodenja;
- ostati je treba pri že odobrenem normativu za nove vzdrževalne TOZD, s čemer so člani soglašali.

Na osnovi podane problematike, ki nastopa ob reorganizaciji vzdrževanja, v zvezi z beneficianimi delovnimi mesti, za kar so povabili za razlago predstavnika kadrovskega sektorja, je DS sklenil, da se imenuje strokovna komisija za pregled in ugotavljanje beneficianih delovnih mest v vzdrževanju. Predlog komisije naj sestavi sindikalni odbor TOZD VET, ob sodelovanju služb v kadrovskem sektorju, kjer so že prevzeli določene obveze v tej smeri, kar je potrebno uskladiti z zahtevami DS TOZD VET. Sindikalni odbor mora predložiti predlog komisije v potrditev na 33. sejo DS TOZD VET, pri sestavi predloga pa naj se upošteva zahteva DS, to je, da bodo predlogi za rešitev beneficianega staža pripravljani do 30. 3. 1977.

Na seji so sprejeli normativne spremembe:

- v strojnih delavnicah so od predlaganih štirih sprememb kategorij odobrili dve, z veljavnostjo od 1. 11. 1976;
- v plinski in vodni energiji so odobrili eno novo delovno mesto, sprejeli tri spremembe nazivov delovnih mest in eno spremembo kategorije, z veljavnostjo od 1. 12. 1976.

V zvezi s tem je delavski svet obravnaval tudi pritožbe strojnikov kisikarne Sava za nepravilno vrednotenje njihovih delovnih mest in jo v celoti podpira, ker niso upoštevale specifičnosti in ostreje zahteve ter odgovornosti na posameznih delov-

nih mestih v obratu plinska in vodna energija. Zaradi tega je DS zadalžil obratovodstvo PIV energije, da v tem smislu izdela in predloži uradni zahtevek za spremembo odgovornih službam.

Nadalje je DS sprejel celotno informacijo o projektu hladne valjarne Bela, s stanjem konec novembra 1976, ki jo je članom tolmačil direktor sektorja novogradnji, ki je ugod-

no ocenil prizadevanja vseh dejavnikov v železarni Jesenice ob izgradnji tako velikega objekta. Pri tem je DS sprejel sklep o povečanju obratnih sredstev za to valjarno za 157 milijonov 950.000,00 din, z viri financiranja 37.500.000,00 din iz sredstev proste amortizacije, z deležem TOZD VET v višini 23,2 ali 8.804.000,00 din ter soglašal s tem, da se najame posojilo pri Ljubljanski banki v višini 120.000.000,00 din.

Na seji so govorili tudi o pritožbi na izrečeno kazen komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti ter eno vlogo za spremembo delovnega časa prosilca, z ozirom na neprimerne prometne zveze. Obe vlogi so rešili na osnovi raziskanih dejstev in na osnovi predloga sindikalnega odbora TOZD VET.

Pri vprašanih članov DS je eden od članov DS postavil vprašanje, koliko časa se bodo še popravljale kategorije delovnih mest in kam vodi tako zastavljena politika spreminjanja kategorij. NZ

56. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

V drugi polovici novembra je predsednik odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD VET Ignac Juran sklical 56. redno sejo odbora z običajnim dnevnim redom.

Pri pregledu izvajanja sklepov 55. redne seje so ugotovili, da so bili vsi sklepi uresničeni, razen tistih, ki imajo dolgoročnejši značaj.

Pri obravnavi prijavljenih kandidatov na objavljeno delovno mesto vodja predelave talilniških odpadkov, je odbor ugotovil, da razpis, oz. objava ni bila potrebna, ker je DS

TOZD VET odobril le začasni normativ in kategorijo, zato je odbor objavil razveljavil, na delovno mesto pa z začasno odločbo imenoval enega od prijavljenih kandidatov. Nadalje je odbor na osnovi predlogov izvedel naslednje razporeditve, premetitve in ukinil odbitke od osnovne tarife postavke.

OBRAT	razporeditev na del. mesto	premetitve	ukinitve odbitkov od osn. tar. post.
Str. vzdrž.	1	7	—
Str. delavnice	7	4	—
Hl. valj. Bela	4.	—	4 (1 se ne ukine)
Transportni obrati	—	3	—
Gradb. vzdrž.	2	1	—
Pl. in vodna ener.	2	2	—
RTA	3	(1 se ne prem.)	2
El. topl. energ.	1	—	—
Elektro vzdr.	3	2	2 (4 se ne ukine)
Skupaj:	23	21	13

Odbor je obravnaval tudi deset prošelj za pridobitev lastnosti delavca v TOZD VET ter dve odpovedi lastnosti delavca TOZD VET. Nadalje je odbor obravnaval tudi šest najst različnih prošelj delavcev, že zaposlenih v železarni. Ob koncu je odobril udeležbo na enomesečnem

seminarju enemu od delavcev iz RTA, za vzdrževanje novega krmilnega sistema PROMATIC, ki ga bodo vgradili v rekonstruirani del valjarne žice, ter izrekel pohvalo udeležencem tekmovanj varilcev v Lendavi za dosežene rezultate.

28. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

Predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje pri DS TOZD VET Vinko Smolej je sklical 28. redno sejo odbora 6. decembra in poleg pregleda izvajanja sklepov zadnje seje, predlagal v obravnavo stimulacijo izvajanja sklepov zadnje seje, predlagal v obravnavo stimulacijske dodatke.

Pri pregledu izvajanja sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili vsi sklepi realizirani, razen tistih, ki imajo dolgoročnejši značaj.

Odbor je na seji odobril na novo, podaljšal, oziroma povečal dodeljevanje stimulacijskega dodatka naslednjemu številu delavcev:

obrat	na novo dodeljeno	podaljšano	povečano	ukinjeno	skupaj primerov
el. vzdrž.	—	—	3	—	3
el. topl. en.	6	9	—	5	20
strug. valj.	3	1	—	3	7
transportni obrati	1	—	—	—	1
tehn. inspekt.	1	1	—	—	2
vodstvo	—	—	—	—	—
TOZD VET	—	2	—	—	2
skupaj	11	13	3	8	35

NZ

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

45. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo TOZD VET Bogomil Svetina je 23. novembra sklical 45. redno sejo odbora, za katero je predlagal v obravnavo: dosežene proizvodne rezultate TOZD VET v mesecu oktobru, stališče delegacije TOZD VET v zboru združenega dela skupščine občine Jesenice o aktualnih proizvodnih in organizacijskih problemih v TOZD VET in spremembe programa amortizacijskih zamenzav za leto 1976.

Pri pregledu doseženih proizvodnih rezultatov v mesecu oktobru so ugotovili, da so bili preseženi zastoji po normativu za elektropeči LECTROMELT z indeksom 205,20, v valjarni štekel z indeksom 398, največ na račun večkratnih okvar na hladnem navijalcu, v valjarni žice z indeksom 113,70, kjer je bilo veliko število krajših okvar na posameznih agregatih, v valjarni debele pločevine z indeksom 137, v hladni valjarni z indeksom 101,66 in v žebliarni 149,67. Ker je normativ zastojev za letošnje leto izdelan na osnovi dosežkov preteklih let in ker se je proizvodnja v valjarskem ogrožju štekel močno povečala, je bil odbor mišljenja, da je pri izdelavi normativu zastojev za prihodnje leto treba upoštevati na tem področju tudi povečanje proizvodnje.

V energetskih obratih je bila proizvodnja, oz. potrošnja energetskih medijev pod planirano, zaradi tega, ker je hladna valjarna Bela kasnila s pričetkom obratovanja. Boljše je bilo s prodajo tehničnih plinov, ki je bila naslednja:

	plan	doseženo	%
kisik	80	95,8	119,8
dušik	9	21,8	242,6
argon	37	44,9	121,4
butan	34	36,6	107,6

Na transportu so bili zvišani stroški pri normalnotirnem prometu, zaradi velikih popravil, storilnost je

bila dokaj dobra, stojnina pa je močno presežena. Pri tem je veliko težav s tovornimi listi, oziroma carinskimi deklaracijami, na kar pa transportni obrati nimajo vpliva. Člani odbora so menili, da bi nabavna služba morala spremljati pošiljko od dobavitelja do naročnika. Na osnovi podanih analiz o doseženih proizvodnih rezultatih, je odbor ugotovil, da so vse tri dejavnosti TOZD VET zadovoljivo izpolnile svoje proizvodne naloge.

Pri obravnavi stališč delegacije TOZD VET v zboru združenega dela skupščine občine Jesenice o aktualnih proizvodnih in organizacijskih problemih v TOZD VET, je bil odbor mišljenja, da je potrebno ta stališča poživeti in jih redno mesečno obravnavati, skupno z analizo dela posameznih obratov TOZD VET za pretekli mesec po predloženih smernicah, zaradi česa je treba prepis teh stališč dostaviti vsem članom odbora. Ob koncu je odbor potrdil predloženi rebalans sredstev investicijskega vzdrževanja in amortizacijskih zamenzav za leto 1976, in sicer:

- neizkoriščena sredstva za antikorozijsko zaščito v obratu plinske in vodne energije naj se koristijo za:
- popravilo krožnega voda za hladilno vodo in komprimirani zrak,
- popravilo zračnega zbiralca,
- manjkajoča finančna sredstva za nabavo osebnega avtomobila naj se koristijo iz konta za 7,5-tonski vilicar.

TOZD Valjarne

41. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Roman Jakopič, je sklical 41. sejo odbora za gospodarstvo TOZD Valjarne ob koncu novembra in v obravnavo, poleg pregleda sklepov zadnje seje, predlagal analizo dosežene proizvodnje, izplenov in asortimenta ter stroškov v mesecu oktobru, pregled izpolnjevanja ciljev za uresničevanje družbenega plana v mesecu oktobru in predlog operativnega programa za mesec december.

Potem, ko so ugotovili, da so sklepi zadnje seje izvršeni, je direktor TOZD poročal o doseženih proizvodnih rezultatih v mesecu oktobru, v katerem je bila skupna proizvodnja dosežena s 116,9 % in blagovna s 119,6 %. V tem mesecu sta bili tako proizvodnja kot odprema v vseh obratih temeljne organizacije zelo dobri.

Sledilo je poročilo o izpolnjevanju ciljev za doseganje družbenega plana v mesecu oktobru, iz katerega so razvidni naslednji rezultati:

Valjarna bluming: zastoji – cilj 22,0 %, doseženi 29,18; poraba mazuta na globinskih pečeh – cilj 22,5 kg/t vložka, doseženo 23,3 %; zastoji žerjavov v adustazi bluming – cilj 4,5 %, doseženo 3,9 %; izplen v valjarni bluming – cilj planiran, doseženo 7 % pod planiranim; izplen v valjarni štekel – cilj planiran, doseženo 3,7 % nad planiranim.

Valjarna žice: zastoji – cilj 34 %, doseženo 28,1 %; izplen – cilj 90,3 %, doseženo 90,2 %; žica na petem navijalcu in prekalificirana – cilj 4,8 % doseženo 3,0 %.

Valjarna 2400: zastoji – cilj valjarski 3,8 %, doseženo 3,02 %, cilj mehanski 3,9 %, doseženo 5,55 %; izplen – cilj 79,9 %, doseženo 78,9 %; pločevina, predana na zalogo – cilj 4,5 %, doseženo 4,5 %.

Izmed enajstih postavljenih ciljev je bilo doseženih pet in pol, vendar je rezultat boljši, kot je bil v mesecu septembru. Posebej so na seji omenili pomemben uspeh valjarne žice

v pogledu doseženih zastojev, saj so leti znašali 28,1 % ali komaj 0,1 % več, kot je bil dosežen najnižji odstotek doslej, in uspeh v valjarni štekel v pogledu izboljšanja izplena, vendar je na to vplivala tudi velika količina slabov, izvaljanih prek potisne peči.

Vodja priprave dela Janez Rozman je v nadaljevanju seje predložil operativni program za mesec december. Po družbenem planu je za ta mesec predvidene 79.210 ton skupne in 19.540 ton blagovne proizvodnje, programirane pa 75.300 ton, oziroma 19.400 ton.

Direktor Karba je odboru podal kratko poročilo o poteku gradnje hladne valjarne Bela, po stanju ob koncu novembra.

Ob sklepu seje so sprejeli naslednje ugotovitve in sklepe:

1. V mesecu oktobru so bili v obratih TOZD Valjarne doseženi izredno dobri proizvodni rezultati.

2. Cilji za uresničitev družbenega plana so zadovoljivo doseženi, z izjemo zastojev v valjarni bluming, kjer so za 7,18 % višji od predvidenih. Posebno lep uspeh so dosegli v valjarni žici z 28,1 % zastojem, kar je za 5,9 % bolje od predvidenih, in v valjarni štekel z izboljšanjem izplena.

3. Operativni program za mesec december se sprejme v predlaganih količinah.

4. Informacijo o izgradnji hladne valjarne Bela je odbor vzel na znanje.

PREGLED SESTANKOV SDS

V minulem tednu so se nadaljevali sestanki samoupravnih delovnih skupin. Po zapisnikih sodeč, se je v minulem tednu sestalo kar 111 samoupravnih delovnih skupin in vse so obravnavale samoupravne sporazume o razvoju interesnih skupnosti do leta 1980. Nekaj samoupravnih delovnih skupin je sestanke izkoristilo za razpravo o problemih, ki jih tarejo, večina pa je obravnavala zgolj samoupravne sporazume, pripombe pa bomo posebej obdelali in uskladili z izvoljenimi delegati samoupravnih delovnih skupin.

Problemi, ki so jih obravnavale samoupravne delovne skupine, so zelo različni, o kantinah in vrednosti bonov pa je razpravljalo več skupin. Samoupravne delovne skupine ključavničarji 1 in 2 strojne vzdrževanja, profilarna 2, vodstvo TOZD VET in odprema valjarne 2400 so mnenja, da je vrednost bonov premajhna in predlagajo vrednost 10 dinarjev, kar ima na Jesenicah in drugod že večina delovnih organizacij, ali pa naj se kvaliteta malic prilagodi temu znesku. Samoupravna delovna skupina odprema valjarne 2400 se pritožuje, ker jim kantinerke ne vračajo denarja, če je malica cenejša kot 5, oziroma 10 dinarjev. Predlagajo, naj se uvedejo tudi boni z manjšo vrednostjo ali pa naj se malice prilagodijo vrednosti bona. Pripravljeni so pa to razliko odstopiti, ko bi se sredstva nabirala v posebnem skladu za strokovno izpopolnjevanje kantiner. Samoupravni delovni skupini podbojarna 1 in 2 ugotavljata, da stanje v kantini na Javorniku ni nič boljše, da se je izguba časa za malico še povečala, zmanjkuje pa tudi toplih obrokov; večkrat tudi delikates.

Samoupravne delovne skupine SM peči 1, livna jama 1 in žarilnica hladne valjarne 1 predlagajo, naj bi za novo leto dobil vsak delavec primeren stenski koledar.

Samoupravna delovna skupina ponovno gospodarstvo je obravnavala težave, ki jih imajo s praznimi zaboji EXOTERMA iz Kranja. Po eni strani se pritožujejo, da jim vračajo polomljene zaboje, njihovi šoferji pa praznih zabojev nočejo odvažati. Zaboji se kopičijo v obratu in ni čudno, da se tudi polomijo, večkrat pa morajo celo naročiti poseben prevoz, da odpeljejo prazne zaboje. Dogovorili so se, da bodo v bodoče polne zaboje razložili in takoj nato naložili prazne. Predlagajo tudi, da se na drugačen način reši sežiganje slame in embalaže v hali stare valjarne žice, ker se sedaj kadi po celi martinarni in kvari že tako slab zrak.

Samoupravna delovna skupina hladna valjarna 1 želi zvedeti, kakšne dohodke imajo delavci v tistih delovnih organizacijah, katerim železarna krije izgube. Samoupravna delovna skupina profilarna 2 opozarja na problem ogrevanja obrata, ki je prisoten, odkar je ta obrat na Javorniku. Samoupravna delovna skupina žebliarni 1 je obravnavala problem nizke storilnosti II. grupe žebliarskih strojev. V razpravi so ugotovili, da so tam stroji zelo izrabljeni in jih je treba stalno popravljati, pa tudi strokovnosti žebliarjev bo treba v bodoče posvečati več pozornosti. Pritoževali so se tudi zaradi gretja obrata in predlagajo, da se obrat bolje zapira in bolj učinkovito greje.

Samoupravno delovno skupino strojno vzdrževanje Javornik je zanimalo, kako je s pokojninsko dobo, in sprašujejo, zakaj je v Sloveniji pokojninska doba za 5 let daljša kot v ostalih republikah. Socialno službo prosijo, da to tolmači v glasilu ŽELEZAR. Samoupravna delovna skupina PIV 3 je kritično obravnavala proslavo na Beli, kar zadeva delitev značk in malic. Smatrajo, da bi malice v takšnih primerih morale odpasti, značke pa bi morali deliti tako, da bi jo dobil sleherni udele-

ženec proslave. Tokrat jih je veliko ostalo brez! Samoupravna delovna skupina PIV 1, delavci mazutne postaje na Beli, pa zahtevajo, da se izenačijo z ostalimi delavci plinske in vodne energije. Ogorčeni so, ker jim ne priznavajo ur za manjkajoče, medtem ko to priznavajo dispečerjem na Jesenicah in strojnikom kisikarne Sava.

Samoupravni delovni skupini vleka promet 2 in 4 pripominjata, da na vlakih za Belo zavore ne delujejo v redu. Predlagajo, naj bi ključavničarji na remontni jami delali na dve izmeni, da bi lahko bolj pogosto pregledovali, pritegovali in menjali zavornjake. Smatrajo tudi, da plastični zavornjaki v snegu in dežju ne ustrezajo namenu.

Samoupravna delovna skupina glavni laboratorij OTK je na sestanku zastavila naslednja vprašanja: Zakaj v obratni ambulanti ni več ginekoloških pregledov za ženske, kot je bilo zastavljeno pred leti? Kje je denar, ki so ga delavke odstopile od priznanj za 8. marec za nabavo aparature za zgodnje odkrivanje raka na dojkah in kdaj bo aparaturna nabavljena? Zakaj se ne reši pomanjkanje zdravnikov v obratnih ambulantah mogoče z vključevanjem zdravnikov z oddelka za medicino dela? Samoupravna delovna skupina socialno zdravstvene službe je na sestanku pregledala načrt za rešilno postajo v talilnicah, pa z njim niso bili zadovoljni, ker je prostor premajhen in ker bo prenos ali prevoz ponesrečenega težak zaradi prehoda tračnic in zaradi nihalnih vrat. Smatrajo tudi, da bo treba izmeriti čas, ki ga bodo potrebovali, da ponesrečenca pripeljejo do rešilne postaje. Sploh pa menijo, da bi morali rešilne postaje povečati in boljše opremiti, glede reorganizacije pa menijo, da je naprej treba zagotoviti kadrovske in materialne potrebe rešilnih postaj.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje – Milan Polak

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

KRAJEVNA SKUPNOST IN PROSTI ČAS MLADIH

Zivljenje v krajevni skupnosti, kjer preživi mlad človek vsaj polovico svojega prostega časa, lahko izredno ugodno vpliva na oblikovanje njegove osebnosti, njegovega odnosa do dela in razvoja nasploh. Torej tudi Socialistični zvezi delovnih ljudi kot najširši fronti organiziranih socialističnih sil, ne more biti vseeno, kakšne možnosti za koriščenje prostega časa ima mladina

SEMINAR ZA MLADE INFORMATORJE

Komisija za informiranje in propagando pri OK ZSMS je organizirala seminar za nosilce informiranja v osnovnih organizacijah ZSMS. Seminar je bil v petek, 10. decembra, v konferenčni sobi skupštine občine Jesenice. Udeležilo se ga je trideset informatorjev iz osnovnih organizacij v krajevni skupnosti, delovnih organizacijah in osnovnih in srednjih šol. Udeležencem seminarja so predavali člani komisije za informiranje in propagando Rina Klinar (predsednik), Marjeta Dolenc in Janko Rabič. Govorili so o pomenu informiranja, o oblikah obveščanja ter o informiranju v osnovnih organizacijah. Nazadnje pa so spregovorili še o akciji Mladi novinar, ki jo organizirata RK ZSMS in uredništvo Mladine. Na koncu seminarja so informatorji sprejeli naslednje sklepe:

1. Zagotoviti nosilce informiranja v vsaki OO ZSMS.
2. Nosilci informiranja morajo stalno obveščati OK ZSMS o delu svoje OO ZSMS preko zapisnikov o sestankih ali poročil; osnovne organizacije iz Železarn pa naj zapisnike pošljejo tudi na koordinacijski svet ZSMS Železarn.
3. Razširjati revijo M in izbrati poverjenike za to glasilno v OO ZSMS (spisek naslovcov poslati na OK ZSMS, Titova 86).
4. Sodelovati s sredstvi javnega obveščanja.

5. Redno izdajati bilten OO ZSMS ali stenski časopis (en izvod glasila poslati na OK ZSMS).
6. Mladi informatorji naj se prijavijo za akcijo Mladi novinar (odločitev sporočiti na OK ZSMS).

To je bil že drugi seminar za mlade informatorje v OO ZSMS, seveda pa bo potrebno še več izobraževanja na tem področju, tako da bomo mladince, ki so se sedaj že seznanili s pomenu informiranja, še bolj usposobili tudi za pisanje člankov, izdajanje biltenov itd. In zato bo po vsej verjetnosti naslednji seminar praktičnega značaja, saj bodo informatorji na njem poskušali izdati bilten ali izdelati stenski časopis. MD

ŠPORTNA SREČANJA Z VOJAKI

V petek, 17., in v soboto, 18. decembra, pripravila komisija za športno rekreacijo pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarn športno srečanje z vojniki ob letošnjem praznovanju 35-letnice JLA. V odbojki, šahu in namiznem tenisu se bodo pomerili vojniki VP Radovljica, vojniki z Bohinjske Bele, mladinska ekipa gimnazije Jesenice in mladi športniki iz naše železarn.

Otvoritev tekmovalni bo v petek, 17. decembra, ob 15. uri v telovadnici ZIC. Tam bo tekmovalanje v namiznem tenisu in odbojki, v šahu pa bo v šahovskem domu na Jesenicah, in sicer v petek, s pričetkom ob 18. uri. V soboto, 18. decembra, se bo tekmovalanje v odbojki in namiznem tenisu v telovadnici ZIC nadaljevalo ob 8.30.

DVODEVNI SEMINAR ZA MLADE ŽELEZARJE

Komisija za idejnopolično izobraževanje pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarn pripravlja za konec tedna dvodnevni seminar za vodstva osnovnih organizacij ZSMS iz posameznih oddelkov in obratov. Ta seminar sodi v okvir stalnega izobraževanja mladih železarjev, ki ga je v svojem programu opredelila komisija za idejnopolično izobraževanje.

V soboto, 18. decembra, bo popoldan na programu tema z naslovom Organizacija in vodenje sestankov, popoldan pa bodo udeleženci seznanili z novo organizacijo TOZD v železarni Jesenice ter nalogami koordinacijskega sveta ZSMS v zvezi s tem. Naslednji dan, 19. decembra, bo najprej na sporedu tema Družbena odgovornost in naloge osnovnih organizacij ZSMS, seminar pa bodo udeleženci sklenili z delovnim dogovorom o nadaljnjih akcijah. Seminar bo v hotelu Špik v Gorič Marjuli, oba dneva pa se bo začel ob 8.30.

SISTEM NAPREDOVANJA NA DELOVNEM MESTU

Samoupravne delovne skupine, še bolj pa mnogi posamezniki, nas vse pogosteje sprašujejo, kaj je s sistemom napredovanja na delovnem mestu (NADM). Čisto na kratko: psihološka služba je oddala komplet podatkov za vso Železarno (z izpisanimi ocenami delovne uspešnosti in staža na delovnem mestu) 11. oktobra 1976. Od tedaj je na potezi obdelava, oziroma izračun. SEO - center za obdelavo podatkov - nam zagotavlja, da bodo podatki računališki obdelani v decembru. Če bo to izpolnjeno, potem bo sledil postopek, v katerega se bodo ob predloženih rezultatih ponovno vključili ocenjevalci, to je, vodje in delegati samoupravnih delovnih skupin itd. Sicer pa je postopek že znan, zato verjetno ta informacija zaenkrat zadostja.

KADROVSKI SEKTOR
Psihološka služba

njene krajevne skupnosti. Žal so le redke krajevne skupnosti, ki vodijo o tem račun. Ob večjem sodelovanju staršev, vzgojiteljev in mladih samih, bi se morali v krajevnih skupnostih s tem vprašanjem bolj resno soočiti.

Seveda ledina se kaže v zlati svobodi šolarjev. Stasoma bo nosilec te naloge sicer postala celodnevna šola, kar pa ne pomeni, da se lahko do takrat povsem otresemo skrbi za prosti čas najmlajših. Predvsem v času šolskih počitnic, ko je nadzora nad mladimi manj, prostega časa pa največ, bi tudi šola verjetno mogla odigrati v skrbi za aktivno koriščenje prostega časa mladine pomembnejšo vlogo kot do sedaj.

V krajevnih skupnostih so tudi neizkoriščene druge oblike aktivnosti mladih - športna društva, kulturna društva, dejavnost

društev prijateljev mladine in podobno. Seveda pa zahteva smotrnejše organiziranje prostega časa mladih veliko zelo konkretnega dela. Prosti čas mladih bi lahko postal plodno delovno področje za vse, ne pa, da ugotavljamo, da je malo akcij, ki bi vsebinsko povežale mlade.

Za te probleme bi več poslušali morali pokazati tudi mladi komunisti, ki se še premalo angažirajo pri delu mladinske organizacije v krajevni skupnosti. OO ZSMS pa bi nujno potrebovala več mentorskega dela s strani OO ZK. Hkrati pa mora prodrati spoznanje, da je ravno mladinska organizacija tista, prek katere se koordinira celotna aktivnost mladih v družbenih organizacijah in društvi.

Programi bi morali vsebovati redno idejno politično delo in biti sestavljeni tako, da angažirajo mlade v njihovem prostem času, oziroma usmerjajo mlado osebnost v pravilno koriščenje prostega časa.

J. Zerdin

PRIZADEVANJE, KI NE BI SMELO MIMO NAS

Ko sediš v avtobusu, nakupuješ v trgovini, s prijatelji piješ kavo, se dostikrat zgodi, da slišiš besedo »kultura«, slišiš, da jo dostikrat izgovarjajo ljudje, ki mogoče niti ne vedo pravega pomena besede. Slišiš: »to ni kulturno« pa »kje je danes kultura« in tako dalje. Toda tega članka ne pišem zato, da bi v njem razmišljala o kulturi, saj mogoče niti jaz ne vem, kaj v vsaj širini pomeni. O primeru, ki ga opisujem in ki vsekakor sodi na to področje, pa razmišljam tudi vi!

Pred dobrim mesecem je bila na nekem sestanku predlagana proslava za dan republike. Predlagal jo je predsednik neke OO ZSMS in bil pri tem predlogu odbit. Potem pa je nekaj mladih pretehtalo to zadevo, eklicali so sestanku, na katerem so se o proslavi pomenili. Navsezadnje pa o proslavi ni bilo več govora, ostali so le posamezniki in člani kulturne skupine JUTRO.

Zbirali so se vadili, zbirali gradivo, žrtvovali veliko prostega časa. Delali so napake in jih sprejeli popravljalni, niso bili organizirani, vsi so hoteli biti »šefi«, skratka, organiziranja in priprave na to proslavo so se lotili s početkom, toda zelo zelo neorganizirano.

Proslava je bila 23. novembra ob 19. uri. Oblika vabil, ki jo je skupina uporabila, je bila dobra in pričakovati je bilo velik obisk.

KVIZ: ŽELEZARNA JESENICE VČERAJ, DANES, JUTRI

Komisija za kulturo pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarn je organizirala mladinski kviz na temo Železarna včeraj, danes, jutri. Na kvizu, ki je bil 10. decembra v dvorani delavskega doma na Javorniku, so sodelovale štiri ekipe iz naslednjih osnovnih organizacij ZSMS: valjarna 2400 (Lovro Jurc, Damjana Kavalir, Marjana Stojan), valjarna profilov (Mujaga Haskič, Ana Pagon, Cedo Borenovič), obrat družbene prehrane (Boris Berginc, Jože Kohlar, Izotk Torkar) in želežarna (Tihomir Kostič, Ljubomir Petrovski, Vasja Hribar). Žirijo, ki je ocenjevala pravilnost odgovorov, so sestavljali direktor ZIC Severin Golmajer, direktor TOZD Valjarn Avgust Karba in sekretar koordinacijskega sveta ZSMS Roman Kosmac. Tekmovanje je vodil tovariš Janez Kežar iz DPD Svoboda Javornik - Koroška Bela.

Potem, ko je pevski zbor osnovne šole Koroška Bela zapel tri pesmi, se je pričelo tekmovalje. Za vsak pravičen odgovor je dobila ekipa eno točko, nepravilni ali nepopolni odgovori pa se niso točkovali. Tekmovalci so odgovarjali na vprašanja iz tehnologije, železarstva in zgodovine železarstva.

Po prvem krogu vprašanj je povedla ekipa valjarne 2400 z eno točko, nato so si točko priborili mladinci iz valjarne profilov, na vprašanja iz zgodovine železarstva pa ni dosegla točke nobena ekipa. Potem sta se ekipi iz valjarne 2400 in valjarne profilov borili za prvo in drugo mesto, ostali dve ekipi pa za tretje in četrto mesto. Končna razvrstitev ekip pa je bila naslednja:

O DELU OO ZSMS V RADOVLJIŠKI OBČINI

O javni tribuni, ki je bila v okviru tedna Mladine, od 4. do 11. decembra v Kamni gorici, smo že poročali. Novinarji Mladine pa so v tem tednu obiskali še osnovne organizacije ZSMS v nekaterih delovnih organizacijah, v šolskem centru v Radovljici, v Lescah, 10. decembra pa so skupaj z mladimi blejski pripravili ustni časopis, povezan s kulturnim programom. Sodelovali so kitarist Andrej Šifnar, pisatelj in scenarist Ivan Ribič, igralka Milena Zupančičeva, športniki in predstavniki družbenopolitičnih organizacij v občini, iz RK ZSMS pa novi sekretar Vito Habjan. Mladi so se vseh srečanj udeleževali v velikem številu, manj pohvalno pa je bilo obnašanje novinarjev Mladine, ki so vsa srečanja zamudili, najmanj so imeli zamude okoli 45 minut, največ pa kar tri ure.

OO ZSMS Lesce je ene najbolj delavnih organizacij v radovljiški občini. Vodi tudi po točkah. (Točkujemo po novem pravilniku, ki so ga sprejeli pred kratkim, razpon pa sega od deset točk - za prireditve v krajevni skupnosti - naprej, do osemdeset točk in več za udeležbo na akcijah v republiškem in zveznem merilu.) Edini resnejši konkurenti so člani OO ZSMS Bled in so jim tesno za petami.

Tako sodelujejo leški mladinci na športnih tekmovanjih, ki jih prireja OK ZSMS v počastitev dneva JLA, 22. decembra, in dosegaajo odlične uvrstitve. (Samo v kegljanju so bili 3. - 4., drugače pa prvi v stre-

la. V začetku meseca januarja bo organizirala OK ZSMS Radovljica mladinsko politično šolo v dveh oddelkih. Vse osnovne organizacije so dobile zadostno število prijavnic, na katerih so navedene tudi teme, predvidene za predavanja, kandidati pa lahko še sami predlagajo teme, ki se jim zdijo primerne za obravnavo. Rok prijave je bil 15. decembra. Kako pomembne se zde mladini politične šole, je pokazala tudi javna tribuna 4. decembra v Kamni gorici.

M. V.

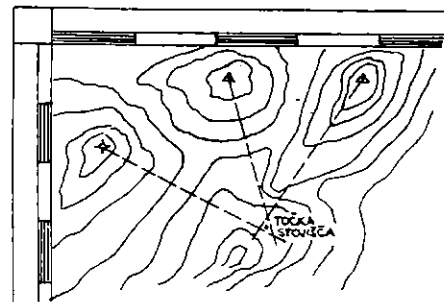
Zima že kaže zobe

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

11

Tito

ORIENTACIJA KORISTNA V MIRU - NUJNA V VOJNI

OSNOVE ORIENTACIJE Z BUSOLO

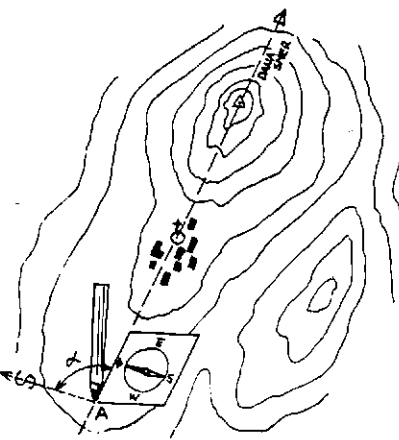
Za uspešno orientacijo zadostujejo štiri osnovne operacije, pri katerih uporabljamo busolo in karto.

DOLOČEVANJE AZIMUTA NA KARTI MED TOČKAMA A IN B

Najprej orientiramo karto. Potem poiščemo na karti točki A in B in ju povežemo z daljico. K tej daljici položimo busolo in vrtimo limb toliko časa, da nam severni konec magnetne igle pokrije oznako za sever na limbu. Pri zarezi na podstavku busole odčitamo azimut med točkama A in B.

DOLOČEVANJE SMERI NA KARTI, ČE JE DANA TOČKA A IN AZIMUT

Spet moramo najprej orientirati karto. Na busoli nastavimo dani azimut z vrtenjem limba. Točko A fiksiramo s svinčnikom ali drugim podobnim predmetom in k temu prisolimo busolo. Busolo potem vrtimo okoli tega predmeta tako dolgo, da nam magnetna igla pokrije oznako za sever. Rob busole, ki je prislonežen k predmetu nam s tem označuje smer podanega azimuta, ki jo vrtamo na karto. Smer lahko tudi podajamo z zaporedjem objektov oziroma markantnih točk, ki ležijo na vrisanem azimutu (sl. 16).

DOLOČANJE AZIMUTA MED TOČKAMA A IN B

Točko, ki nam je najbližja (A) izberemo za stojišče in od tam merimo azimut do točke B. Točka B mora biti seveda vidna iz točke A. Busolo naravnamo proti točki B, ki jo moramo ujeti v zarezo na pokrovu busole. V tem položaju potem vrtimo limb, da nam severni del magnetne igle pokrije oznako za sever in odčitamo iskani azimut. Med postopkom moramo busolo držati vodoravno. Določanje azimuta je zahtevno, ker moramo istočasno vrtiti limb ter gledati na točko B in magnetno iglo.

DOLOČANJE SMERI NA TERENU, ČE JE ZNANA TOČKA A IN AZIMUT

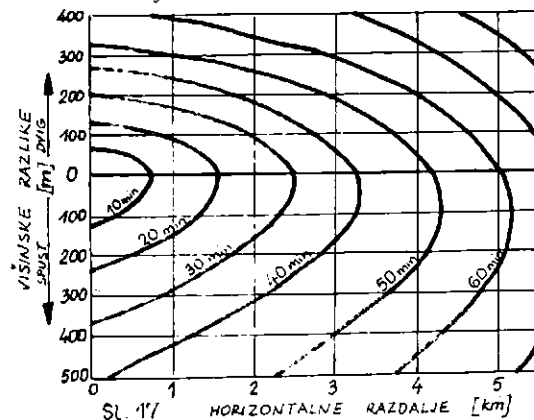
To operacijo zelo pogosto uporabljamo na orientacijskih tekmovanjih. Na limbu nastavimo dani azimut in se postavimo v točko A. Busolo držimo pred seboj in se vrtimo, dokler severni del magnetne igle ne pokrije oznake za sever. V tem položaju nam zareza na pokrovu busole določa iskano smer, ki si je moramo zapomniti. To pomeni, da si moramo zapomniti markantno točko oziroma orientir na tej smeri. Pri orientacijskih pohodih se potem pomaknemo do tega orientirja in postopek ponavljamo v skladu z podano nalogo.

NAČRTOVANJE POHODA

Pri načrtovanju pohodov moramo upoštevati več faktorjev. Pri tem je najvažnejša oblika terena po katerem se bomo gibal. Poleg tega so pomembni letni čas in vreme, dolžina pohoda, številčnost skupine, kondicijska pripravljenost in izurjenost skupine, oprema udeležencev in morebitne dodatne naloge med pohodom.

Za dobro planiran pohod po neznanem terenu si lahko pripravimo tudi časovno skico pohoda, ki upošteva tudi potrebe za počitek in prehrano.

Pri izračunu časa pohoda si lahko pomagamo z diagramom (sl. 17). Čase, ki jih dobimo iz tega diagrama, potem še korigiramo v skladu z našimi izkušnjami.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

OO SINDIKATA TOZD VALJARNE

Seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarne je bila v ponedeljek 15. novembra.

Ker so osnovne organizacije sindikata precej denarnih sredstev namenile za prizadete ob potresu v Posočju, bodo letos izvedene samo delovne konference. Na teh konferencah je treba članom sindikata posredovati poročila s področja gospodarstva, o finančnem poslovanju ter o opravljenem delu. Konference osnovnih organizacij sindikata bodo predvidoma izvedene do 15. januarja. Osnovne organizacije sindikata lahko koristijo za izvedbo letnih konferenc, sejo sobo v upravni stavbi TOZD Valjarne in pevsko sobo v delavskem domu Julke in Albina Pibernik. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarne ima pripombe k 10., 24., 32. in 33. točki predloga sindikalne liste za leto 1977.

V razpravi so bila nekatera kadrovska vprašanja. Predsednik Miha Hostnik je predlagal naj bi v vsaki osnovni organizaciji sindikata imenovali načelnika narodne zaščite ter predsednika in namestnika odbora ljudske obrambe in družbene samozastite.

Sprejet je bil spremenjalni predlog, tako da so Anico Filipaj izvolili namesto Petra Obida v skupščino delegatov krajevne skupnosti in v krajevno konferenco SZDL Javornik - Koroška Bela.

STROJNO VZDRŽEVANJE

Razširjena seja izvršnega odbora je bila v ponedeljek, 22. novembra. Obravnavan je bil predlog sindikalne liste za leto 1977. Imeli so vrsto pripomb in jih bodo posredovali osnovni organizaciji sindikata Železarnice.

V razpravi je Peter Papič opozoril na to, da bi morali na Javorniku organizirati še eno kantino, ker delavci na malice čakajo tudi po 45 minut. Zavzemal se je za čistočo in red v kantinah in menili, da je kakovost ter izbira hrane izredno slaba.

O zdravniških pregledih sta na razširjeni seji razpravljala Marija Babič in Janez Faletič. Menita, da bi se morala zdravstvena služba v Železarni prilagoditi potrebam delavcev, medtem, ko naj bi izvidi preventivnih pregledov osnova za zdravljenje delavcev. Sodelavki Anici Sodja, ki ima hišo v Česnjici in jo bodo morali zaradi posledic potresa porušiti, so odobrili 3.000.- din pomoči.

Obravnavali so tudi pomoč, ki naj bi jo izvršni odbor osnovne organizacije sindikata vzdrževanja dodelil Francu Lončarju, ker so bili njegovi starši prizadeti ob potresu v Posočju. Višino denarne pomoči naj bi odobrili po predhodnem predlogu komisije za prošnje in priporočila.

STROJNE DELAVNICE

12. redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 23. novembra. Najprej je bil v razpravi predlog sindikalne liste 77. Navzoči so se zavzemali za ukinitve nočnega dela vzdrževalcev, kritično pa so spregovorili tudi o cenah malic v kantinah, ki so včasih višje od cen v trgovinah, kljub temu, da Železarna malice regresira. Člani izvršnega odbora sindikata tudi menijo, da bi morali šolanje upoštevati v delovno dobo.

Letna konferenca osnovne organizacije sindikata strojnih delavnic naj bi bila organizirana izven Železarnice.

zame. Do takrat je treba pripraviti poročila o opravljenem delu. Sedmim sodelavcem, ki so delj časa zaradi bolezni odsotni, so na seji odobrili denarno pomoč.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL BELA

Redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 25. novembra. Obravnavali so predlog sindikalne liste za leto 77 in imeli pripombe k deseti in 12. točki. Strinjali so se s predlogom za imenovanje načelnika narodne zaščite. Ob sklepu seje so imeli pripombo zaradi delitve grup. Pritožbo so posredovali obratovodstvu.

VALJARNA PROFILOV

14. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 25. novembra. Imeli so pripombe k 10., 22., 32. in 36. točki predloga sindikalne liste za leto 1977.

V razpravi je bil tudi predlog za izvedbo letne konference osnovne organizacije sindikata. Podrobnosti bodo določili na prihodnji seji, samoupravni delovni skupini Soklič in Rijavec pa morata predlagati kandidate za člane izvršnega odbora sindikata.

Na znanje so vzeli poročila blagajnika o stroških poslovnega večera za upokojene sodelavce, nato pa so se rešili še nekaj tekočih zadev.

JEKLOVLEK

5. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 26. novembra. K predlogu sindikalne liste za leto 77 niso imeli pripomb. Beseda je tekla o pripravah na letno konferenco osnovne organizacije sindikata, ki bo predvidoma 15. januarja v prostorih Kazine. Predsedniku, tajniku in blagajniku so naročili, da pripravijo ustrezna poročila. Razpravljali so še o možnih kandidatih za člane novo izvoljenega delavskega sveta in ostalih samoupravnih organov. Obratovodja Bert Brun je pozitivno ocenil akcijo pomoči prizadetim ob potresu v Posočju. Akcija je v celoti uspela, delavci pa se strinjajo s predlogom, da name-

nijo v ta namen enodnevni zaslužek. Denarno pomoč so odobrili dvema sodelavkama.

NABAVNI SEKTOR

17. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 3. decembra. Predsednik osnovne organizacije sindikata Jože Pernuš je obrazložil predlog nove samoupravne organiziranosti. Tako naj bi imeli v sedanji skupnosti skupnih služb 3 delovne skupnosti, med njimi tudi delovno skupnost prodaje, nabave in FRS. V vsaki od treh delovnih skupnosti naj bi imeli sindikalno organizacijo, izvršni odbor pa naj bi štel od 17 - 19 članov. V izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti bodo zastopane prek delegatov tudi samoupravne delovne skupine. Delj časa so se zadržali pri predlogu za izvedbo delovne konference. Na letošnji konferenci osnovne organizacije sindikata naj bi ocenili delo osnovne organizacije sindikata ter po potrebi sprejeli spremembe in dopolnila pravil osnovne organizacije sindikata. Predvidoma naj bi imeli letno konferenco 15. januarja v Kazini.

Več pripomb so imeli k predlogu sindikalne liste za leto 77. Referent za športno dejavnost, tov. Gubanc je poročal o aktivnosti članov sindikata v športni dejavnosti. Sprejeli so sklep o naročilu žog za košarko, nogomet in odbojko.

Petim članom sindikata so odobrili denarno pomoč, ker so že delj časa odsotni zaradi bolezni.

STROJNO VZDRŽEVANJE

V četrtak, 9. decembra, je bila razširjena seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata strojnega vzdrževanja. Delovne konference naj bi izvedli od 10. decembra do 15. januarja. Poleg aktivnih članov sindikata bodo na konferenco vabili tudi upokojene sodelavce strojnega vzdrževanja. Štirim sodelavcem so odobrili denarno pomoč, ker so delj časa odsotni zaradi bolezni, pet sodelavcev, ki so delj časa bolni in bodo predvidoma še odsotni, pa bodo obiskali na domu.

TOZD Hladna predelava

39. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

V petek, 10. decembra, je bila 39. seja odbora za dohodek in nagrajevanje. Predsednik odbora Anton Klemenc je za sejo predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, obravnava doseženega osebnega dohodka in učinkov v mesecu novembru.

Pri pregledovanju sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so bili v glavnem izvršeni. Uresničujejo pa še sklep, da je treba pregledati celoten premijski sistem, ker sedanji pod ne normalnimi pogoji obratovanja ne funkcionira.

Sledila je obravnava o doseženem osebnem dohodku v mesecu novembru. Primerjavo osnovnih podatkov o gibanju osebnega dohodka je podal tov. Faletič iz SEO oddelka za nagrajevanje. Iz podatkov je bilo razvidno, da je v mesecu novembru dosežen znatno višji osebni dohodek, saj znaša povprečni osebni dohodek za Železarno kot celoto 4.643 din na osebo. To pa je kar za 326 din več kot v mesecu oktobru. Tako visok osebni dohodek v mesecu novembru pa je bil dosežen predvsem iz naslednjih razlogov: trije plačani prazniki, izravnava ur po delovnem času, ki je predpisan z zakonom, in s tem povečan pribitek za nadure ter večji učinek za 0,31 %. Poleg tega pa je bilo v

mesecu novembru izvršenih tudi 194,5 delovnih ur na osebo, medtem ko je bilo v mesecu oktobru samo 189,7 ur na osebo. Nižja pa je stimulacija na doseženo proizvodnjo, saj znaša za mesec november 9 %, v oktobru pa je bila 10 %.

Pri pregledu podatkov za temeljno organizacijo hladna predelava so člani odbora ugotovili naslednje kazalce. Povprečni osebni dohodek na zaposlenega je v mesecu novembru prav tako višji kot v oktobru, in to kar za 252 din. Povprečni osebni dohodek na zaposlenega namreč znaša 4.199 din, v oktobru pa je bil samo 3.947 din. Opazna razlika je tudi pri izvršenih delovnih urah, saj je število delovnih ur v mesecu oktobru znašalo 190,0 ur, v novembru pa je bilo opravljenih kar 197,0 ur. Večji je tudi odstotek učinka in znaša v novembru 31,39, v oktobru pa samo 30,94. Isto velja tudi za odstotek stimulacije za proizvodnjo, ki znaša v novembru 10, v oktobru pa 9 %.

stene. Za normalna dvojna stekla ustreza to število $k = 3,15 \text{ W/m}^2 \text{ } ^\circ\text{C}$. Pri dobro izolirani steni je to število znatno nižje in se giblje okoli $0,6 \text{ W/m}^2 \text{ } ^\circ\text{C}$. V zvezi z vedno bolj naraščajočimi cenami energije, želimo doseči pri zidanju novih stavb čim nižje vrednosti števila k , za znižanje toplotnih izgub skozi zidove. Zaradi tega postajajo še bolj pomembne toplotne izgube skozi okna. Posebno še takrat, kadar se ne želimo odločiti za močno zmanjšanje površine oken. Zato obstaja še danes dejanska potreba za okni, ki imajo nizko število k .

Zaradi konvekcije (prenosa energije z najmanjšimi delci snovi, npr. toplote s cirkulacijo zraka ali tople vode), prevzemata obe stekli dvojno zasteklenega okna skoraj isto temperaturo, kot jo ima zrak na zunanji in notranji strani. Toplotni odpor zasteklitve je v glavnem določen s procesi izmenjavanja toplote, ki se odvijajo med obema okenskimi stekli. Pri normalni dvojni zasteklitvi se odvija prehod toplote, dve tretjini na osnovi žarčenja in ena tretjina s prevajanjem toplote zraka v vmesnem prostoru med obema stekli. Izgube toplote zaradi žarčenja je možno izredno znižati, tako da obe notranji površini stekel prevlečemo s tankim slojem premaza, ki močno odbija toploto. Takšen premaz je mogoče izdelati na

V posameznih obratih TOZD Hladna predelava pa so bili doseženi naslednji osebni dohodki:

(din na osebo)	oktober	november	razlika
vodstvo TOZD	5.431	5.797	+ 366
hl. valjarna	4.309	4.444	+ 245
žičarna	4.004	4.351	+ 347
profilarna	4.121	4.270	+ 149
vratni podboji	3.662	3.886	+ 224
jeklovlek	3.903	4.135	+ 232
elektr. obrat	3.492	3.729	+ 237
žebljarna	3.782	3.942	+ 160

Gornji osebni dohodek je bil dosežen ob naslednjem številu ur na osebo:

	oktober	november
vodstvo TOZD	184,0	195,5
hladna valjarna	198,0	204,3
žičarna	187,9	199,1
profilarna	188,0	194,2
vratni podboji	184,4	191,3
jeklovlek	187,5	192,9
elektrodni obrat	189,3	193,8
žebljarna	188,5	192,3

Primerjava doseženega odstotka stimulacije za proizvodnjo:

	oktober	november
vodstvo TOZD	9	10
hladna valjarna	10	10
žičarna	8	9
profilarna	10	10
vratni podboji	9	10
jeklovlek	8	9
elektrodni obrat	7	8
žebljarna	10	10

Dosežen odstotek učinka je naslednji:

	oktober	november
vodstvo TOZD	32,00	35,00
hladna valjarna	31,61	31,41
žičarna	30,69	31,50
profilarna	31,84	30,95
vratni podboji	33,84	33,90
jeklovlek	30,08	32,81
elektrodni obrat	30,76	29,72
žebljarna	29,22	30,60

J. S.

TOZD Talilnice

41. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Za 41. redno sejo odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD Talilnice, katero je sklical predsednik Stanko Pibernik 25. novembra, je predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov 40. seje, kadrovske poročilo za mesec oktober in obravnavanje predloga plana zaposlenosti delavcev za leto 1977, premestitve in razporeditve delavcev ter obravnavanje vlog za ponovni sprejem na delo v TOZD Talilnice.

Po pregledu sklepov prejšnje seje, za katere so navzoči ugotovili, da so izvršeni, je kadrovik TOZD Talilnice Polde Lomovšek poročal o kadrovanju delavcev v mesecu oktobru. Iz poročila je razvidno, da je v mesecu oktobru zapustilo Talilnice 21 delavcev, prav toliko pa je bilo tudi novo sprejetih.

Na seji so obravnavali predlog plana zaposlenosti delavcev v obratih Talilnice za leto 1977 in ga potrdili, s pripombami, da, kolikor se v letu 1977 ne ukine obratovanje apnenice v obratu plavž, ostane plan delavcev za leto 1977 isti kot v letu 1976 - to je, 250 zaposlenih. V kolikor pa bo v letu 1977 pričela obratovati BBC električna peč, se poveča plan zaposlenosti delavcev v obratu livarna za 20 delavcev, to je, od sedanjih 98 zaposlenih na 118.

Odbor je nadalje obravnaval premestitve in razporeditve delavcev v posameznih obratih. Od zadnje seje odbora so bile v obratih TOZD Talilnice naslednje kadrovske spremembe:

Lastnost delavca so v obratu plavž pridobili štirje delavci, ki so bili razporejeni na delovna mesta: drugi delavec na livnem polju, drobilec žlindre, posluževalec trakov,

na druga delovna mesta pa so premestili sedem delavcev.

V obratu martinarna so prav tako pridobili lastnost delavca štirje delavci, ki so bili razporejeni na delovna mesta: pomočnik ponvičarskega zidarja, tretji jamski pomočnik in nakladalec starega železa. Premestitve na druga delovna mesta pa so bile izvedene samo pri treh delavcih.

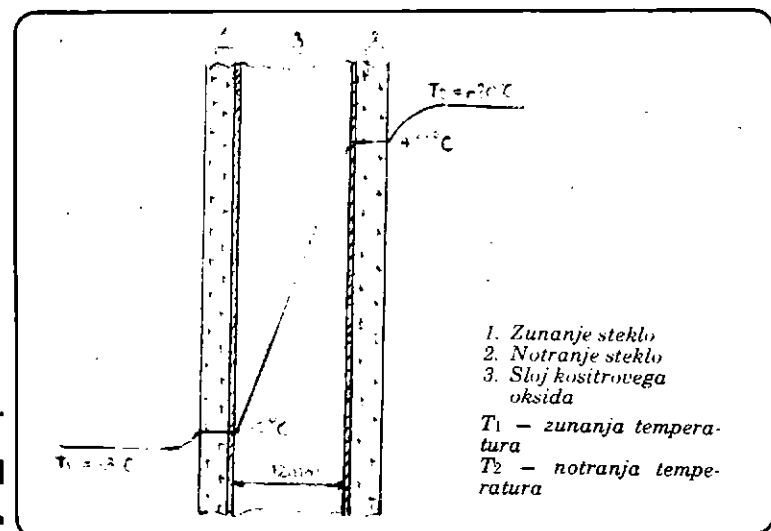
V obratih elektro jeklarna in livarna pa so v tem času sprejeli samo po enega delavca, ki je bil razporejen v elektro jeklarni na delovno mesto drugega pripravljalca legur, v livarni pa na delovno mesto tretjega kaluparja - livarja.

Na seji so bile obravnavane tri vloge za ponovni sprejem na delo v TOZD Talilnice, katere je odbor zaradi določenih razlogov zavrnil.

Odbor je bil seznanjen s prenehanjem lastnosti delavca dvema delavcema-upokojencema, s katerima je bilo sklenjeno delovno razmerje za določen čas.

Kadrovik je navzoče seznanil še o tekočih premestitvah delavcev iz obrata šamotarne v druge obrate Železarnice, ki so bili premišljeni zaradi postopne ukinitve proizvodnje ognjevarne opeke. D. M.

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON

osnovi kositrovega ali indijevega oksida. Ti premazi dosežajo v ultradečem območju (to pomeni, v spektralnem območju toplotnega žarčenja) odbojno sposobnost 80 do 90%. Tako prevlečena, dejansko brezbarvna stekla znižajo izgube zaradi žarčenja za faktor 10.

Poleg tega je važno, vzporedno s tem, znižati tudi toplotne izgube, ki nastajajo zaradi prevajanja toplote skozi sloj zraka med obema stekli. To je mogoče doseči tako, da nadomestimo zrak s plinom, ki ima visoko molekularno težo. Takšen plin je lahko, na primer, kripton. To je eden izmed žlahtnih plinov. Njihova glavna značilnost je, da nimajo ne barve, okusa in vonja ter da se kemično ne spajajo z drugimi elementi. Poleg kriptonu so ti plini še helij, neon, argon, ksenon in radon. V zraku je okoli 17 žlahtnih plinov, med njimi je največ argona.

Iz skice je razviden potek temperature med dvema stekli, prevlečenimi z notranje strani s slojem kositrovega oksida, medtem ko je zrak v vmesnem prostoru nadomeščen s kriptonom. Kljub razliki v temperaturi med zunanjo in notranjo steno za 23 stopinj Celzija, dosežejo toplotne izgube samo število 25 W/kv. m. Pri normalni zasteklitvi bi pod enakimi pogoji znašale te izgube 70 W/kv. m.

OKENSKA STEKLA Z MOČNO POVEČANO TOPLOTNO IZOLACIJO

V energetski bilanci stavb imajo pomembno vlogo tudi toplotne izgube, nastale skozi okna. To velja še posebno pri uporabi dvojnega stekla, ki prevajajo toploto nekajkrat bolje kot dobro izoliran zid.

Sodelavci Philipsovega raziskovalnega laboratorija v Aachnu so pred kratkim uspeli izdelati, z ozirom na toplotno izolacijo, znatno izboljšano dvojno steklo. Njegove izolacijske sposobnosti ustrezajo tistim, ki jih ima zelo dobro izolirana stena.

Toplotna prevodnost sten je podana s tako imenovanim toplotnim prehodnim številom k . Ta ustreza količini prepuščenih vatov na kvadratni meter površine stene in v eni uri, pri temperaturni razliki ene stobinje Celzija, na obeh straneh

NEKAJ MINULIH NOVATORSKIH DOSEŽKOV V PREDELOVALNIH OBRATIH

Sedaj, ko sta ne veselje aktivnih in upokojenih delavcev predelovalnih obratov nagrado leta za novatorstvo sprejela vodilna delavca ičarne in ko nova hladna valjarna na Beli odpira novo poglavje razvoja hladne predelave na Jesenicah, bi rad otehl pozabi in prikazal nekaj zanimivih samorastniških in novatorskih dosežkov iz minule lobe. Temeljili so na principih, za katere mi ni znano, da bi jih kjerkoli na svetu realizirali.

ČUDEŽNI TRIO — OJAČEVALNI STROJ

Bil je res prava spaka, vsaj na pogled. Nastal je kot cena in hitra improvizacija, ki naj začasno reši vprašanje ojačevanja širokih trakov do 600 mm širine, dokler se predelovalni obrati ne preselijo iz starih v nove prostore, kjer ga bo zamenjal »ta pravi« ojačevalni stroj.

Toda leta 1953 se je ob preselitvi hladne valjarne vtihotapil v nove obrate v Hrenovici, doživel nešteto dopolnitev in predelav, in še vedno čaka na novi »ta pravi« ojačevalni stroj, ki naj ga zamenja. No, te dni pa ga je vendarle dočkal: montiran je v novi hladni valjarni na Beli.

Pri ojačevanju širokih trakov v težkih kolobarjih je navadno drhtel in se tresel, kot da bi imel delirium tremens. Videz površine ojačenih trakov na njem res ni bil idealen. Daleč od tega! Toda, glede tehnološkega učinka ojačevanja se uporabniki trakov nikdar niso pritoževali. Sedaj tudi vemo zakaj. S svojim učinkom je ustrezal najnovejšim, sodobnim pogledom in zahtevam glede smotrnosti in uspešnega ojačanja, z izjemo videza površine.

Septembra, leta 1938 je začel obratovati v stari hladni valjarni veliki Demag — stroj za valjanje trakov širine 400 do 600 mm. Hladna valjarna je do tedaj lahko valjala trakove samo do 400 mm širine, s tem strojem pa se je uvrstila med maloštevilne evropske hladne valjarne, ki so valjale široke trakove do 600 mm. Naročil je bilo vedno več, toda proizvodnja je bila razmeroma majhna. Glavni razlog je bil neustrezen vložek. Trakovi od 180 do 400 mm širine, ki so jih kampanjsko vroče valjali na Banning — progi na Javorniku, bili pa so ponavadi kvalitetno in dimenzijsko dobri. Teža kolobarjev pa, sorazmerno s širino traku, precejšnja za tiste čase. Ker pa Banning — proga ni mogla valjati trakov v širini nad 400 mm, je bil vložek za veliki Demag stroj dejansko skrapan: vroče valjano pločvino debeline okrog tri milimetre so na Javorniku zrezali v trakove dolžine 6—7 m in v željeni širini, v hladni valjarni pa so jih ročno avtogensko zvarili v kolobarje, težke do 300 kg.

Torej, da bi od Demag stroja dobili več gotove proizvodnje, ga je bilo nujno razbremeniti ojačevanja na njem izvaljenih trakov od 400 do 600 mm. Toda kako? Za ustrezen ojačevalni stroj ni bilo niti denarja, niti prostora. Za tolažbo ga je podjetje vrglo v »srednjeročni plan razvoja« novih predelovalnih obratov.

Bil sem tedaj pomočnik in namestnik šefa predelovalnih obratov Gustava Schulerja, zadolžen tako za tehnološko plat proizvodnje, kakor tudi za vzdrževanje, rekonstrukcijo in novogradnjo obratnih strojev in naprav. Torej moja naloga! Sugerstila je direktorja podjetja obratovodstvu je bila, da poskusijo rešiti vprašanje s predelavo kakšnega drugega stroja, ki nima prevelikega vpliva na obseg skupne proizvodnje hladne valjarne.

Začel sem meriti, analizirati, računati. Rešitev, ki se je postopoma oblikovala in vsiljevala, je bila nenavadna, nelepa in nikjer preizkušena. Razložil sem jo svojemu šefu G. Schulerju. Z njo je soglašal in mi dal še nekaj napotkov, in tako sem začel izdelavo načrtov.

Leta 1939 je bil »spaček« narejen. En ubogi duo — strojček, dimenzij delovnih valjev 210 mm premera x 210 mm za precizno končno valjanje trakov širine do 150 mm, je bil predelan v trio — stroj 240 mm premera /80 mm premera/210 mm premera x 750 mm za ojačevanje trakov do 600 mm širine.

Gnan je bil samo spodnji delovni valj 240 mm premera, čigar os je bilo moč postaviti v os spodnjega čepa grebenjaka. Sam trak pa je moral obračati zgornji prosto tekoči delovni valj 80 mm premera, ta pa svoj podporni valj na vrhu 210 mm premera. Sama stojala je bilo treba močno razmakniti. Notranje je prišlo čisto zraven čepov grebenjaka, za zunanje pa je bilo treba podaljšati nosilno mizo s konzolo. Da bi bile osi vseh valjev optimalno v eni vertikalni ravni, so bili aplicirani bronasti drsni ležaji z avtomatskim Boseh — mazanjem.

Smisel majhnega premera delovnega valja 80 mm je bil v želji, da se, kljub omejenemu skromnemu pritisku tlačnih vreten na valje, vendar dobi pri povečani širini traku ustrezen, oz. zadosten specifični pri-

tisk za preoblikovanje in redukcijo debeline traku, vsaj v potrebni meri za lahko ojačenje. Z ozirom na majhen premer in veliko dolžino, je moral dobiti svoj podporni valj, sicer s premerom, ki ga je še dopuščala odprtina stojal.

Seveda je stroj dobil tudi novi podaljšani navijalni boben, toda njegova vlečna sila je bila ravno zadostna za navijanje ojačenega traku v kolobar.

Kot je bilo pričakovati, je stroj v obratovanju vibriral, ker je bilo vse premalo masivno in togo za novo obremenitev, toda vse se je vrtelo! Z ozirom, da se ojačevanje vrši suho, brez mazanja, površine žarjenega traku za ojačenje pa je tako suha in pusta, je bil koeficient trenja med trakom in zgornjim valjem 80 mm premera zadosti velik, da trak vleče in vrtil valj. Hitrost valjanja stroja je znašala okrog 20 m/min.

Valja premera 240 in 210 mm sta bila naročena pri dobavitelju ostalih valjev za hladno valjarno. Toda valje premera 80 mm x 750 mm smo naredili doma! Ker je bil tudi to enkratni dosežek, da so bili v železarni Jesenice prvič narejeni kaljeni valji iz ustreznega jekla za hladno valjanje, bom na kratko omenil postopek: Kot »surovina« so bili uporabljeni izrabljeni in odvreni delovni valji malega Müller — stroja (R.W.F. Sexto 150 mm premera/300 mm premera x 500 mm). Valji so bili najprej mehko žarjeni v žarilnici predelovalnih obratov in potem obdelani v mehanični delavnici na grobe mere valjev premera 80 mm x 750 mm. Sledilo je kaljenje v žarilnici predelovalnih obratov. Čepi valjev so bili izolirani z azbestno vrvičo in navlečenimi pokrovički in valji vloženi vertikalno v cilindrično posodo iz pločvine. Vmesni prostor je bil izpolnjen z ogljem od usnja.

Sledilo je segrevanje na temperaturo 820 stop. Celzija v električni globinski peči. Po dvigu posode z valjem iz peči je bil valj kaljen v vodi s poprečno 20 stop. Celzija, ki je bila v posebni vertikalni cilindrični posodi razgibana s konvergentnimi curki visokotlačne vode 20 atm. iz vložene spiralne cevi z luknjicami. Sledilo je napuščanje na 150 stop. v olju. Končno so bili valji brušeni na dokončne natančne mere v hladni valjarni. Na presenečenje deformacij valjev pri kaljenju ni bilo in je trdota delovne površine ustrezala običajni trdoti nabavljenih valjev.

Torej naš, na svojevrsten način improviziran ojačevalni stroj je stekel in prevzel svojo nalogo. Ni mogel veliko »stiskati« in so bili predvsem trakovi večjih širin le lahko ojačeni. Razen primerov grobih napak materiala, kot so dvoplastnost, vključki, mehurčki, uporabniki trakov niso imeli pripomb in pritožb glede obnašanja le-teh pri vlečenju.

Jeklo za globoki vlek je bilo v tem času v železarni Jesenice praviloma nepomirjeno. Vemo pa, da je zelo podvrženo hitremu in občutnemu staranju. Vendar reklamacij zaradi pojave figur lezenja (nemško Fließfiguren) in linij klecanja ni bilo veliko.

Sedaj vemo, zakaj: nenavadno ojačevanje na našem improviziranem stroju je v največji meri zagotavljalo nehomogeno preoblikovanje traku. Namreč, pogoji in pripadajoči parametri valjanja so bili spodaj in zgoraj v reži med valjem popolnoma različni. Spodaj valj premera 240 milimetrov, ki edini vleče trak, majhen prijemni, oziroma vhodni kot, velika dotikalna površina. Zgoraj valj trikrat manjšega premera, 80 mm, prosto tekoč, vlečen od traku, veliki, prijemni kot, majhna dotikalna površina. Poleg tega so zaradi vibracij majhni sunki in vertikalno prečni in vzdolžni smeri valjanja, vidni kot zaznavne vtisne črte na površini trakov, še povečevali nehomogenost mikro-predelave. Nehomogenost ojačenja pa ima po novih dognanjih, ki jih literatura navaja, ta važen in ugoden učinek, da se z minimalno redukcijo debeline traku, oziroma z minimalnim odvzemom (0,75 % do okrog 1,25 %), dosega najnižjo, toda neizrazito mejo lezenja. Posledica tega je optimalna sposobnost za globoko vlečenje brez pojave figur lezenja in linij klecanja. Vrednosti navpične anizotropije nismo tedaj ne poznali in ne določevali. Verjetno je bila ugodna in je bil faktor > 1.

KONTINUIRANO VLEČENJE OGNJEODPORNE ŽICE BREZ VMESNIH GAŠENJ

V prvih povojnih letih, prežetih z napori za obnovo domovine in lastnih, zastarelih in izrabljenih proiz-

vodnih sredstev, železarna Jesenice ni imela le naloge dati čim več proizvodov, ki jih je tudi poprej delala, temveč tudi osvojiti takšne, ki jih pred vojno še ni imela v programu.

Bili smo osamljeni in smo se morali osamosvojiti! Po vsej Jugoslaviji smo pomanjkanje ustreznih sredstev, orodja in naprav premagovali z domiselnimi improvizacijami, nadomestki in iskanjem novih postopkov. Sedaj je lažje! Tedaj pa je bila doba udarniškega poleta, ki se ga mi stari radi, čeprav z nostalgijo, spominjamo.

Že od leta 1947 dalje se v železarni vlaga veliko naporov in se vrstijo poskusi za osvajanje proizvodnje visokolegirane avstenitne žice. Predvsem za spirale žarilnih peči, nižjega temperaturnega območja. Nekaj rezultatov je bilo namenjenih premagovanju začasnih težav in problemov. Drugi pa predstavljajo dosežke, ki so tudi danes zanimivi.

Leta 1947 je bila vlita prva sarža E 3386 nove kakovosti »prokron 19«, ki je po smerni analizi imela okrog 25 % kroma in 20 % niklja. Sedanja oznaka je Jus C 4578.

Ingoti so bili poslani v železarno Ravne na kovanje v gredice. Gredice so potem na Javorniku izvajali v vroče valjano žico, premera 7 mm. Žarjenje visokolegirane avstenitne žice imenujemo »gašenje«, ker se žico, segreto na temperaturo 1.050 do 1.100 stop. Celzija, naglo hladi ali »gasijo« v vodi!

Poleg določenih napak valjane žice, je največjo težavo pri vlečenju predstavljalo gašenje, ki se ga mora vključiti po gotovi stopnji hladne predelave, oziroma vlečenja na manjšo dimenzijo. Pogoji za gašenje so bili skrajno neugodni, ker ustreznih peči ni bilo. To je spodbudilo Franca Noča, tedaj zadolženega s poskusi na osvajanju patentirane žice, in Izidorja Ručigaja, tedaj sodelavca metalurškega laboratorija OTK, k ideji, da bi se na ustrezni temperaturi žica prokron 19 morda lahko dala vleči neomejeno na tanjšo dimenzijo, brez potrebe vmesnega gašenja.

Izidor Ručigaj je s primitivnimi, improviziranimi pripomočki opravil v našem laboratoriju eksperimentalno določitev mehanskih lastnosti žice prokron 19 na raznih temperaturah od 20 do 800 stop. Celzija.

Rezultati so se skoraj ujemali z vrednostmi iz diagramov za tuje podobne kvalitete. Na dlani je bila ugotovitev, da je temperatura 500 stop. Celzija optimalna za vroče vlečenje žice prokron 19. Pri nekoliko zmanjšani trdnosti, v odnosu na le-to pri sobni temperaturi, kažeta kontrakcija in posebno raztezek, kot kriterija za plastičnost, vrhunske vrednosti.

Praktično realizacijo vlečenja na tej temperaturi je prevzel Franc Noč. Kot sredstvo za ogrevanje žice na 500 stop. Celzija je služila svinčeva kopel provizorne patentirane naprave v pocinkovalnici žice. Votlica je bila postavljena neposredno nad gladino svinca in postopno ogrevana na praktično isto temperaturo; za vlečenje pa je bila provizorno postavljena zraven peči stara previjalna naprava z malim bobnom in šibkim motorjem, zaradi tega ni bilo mogoče izvajati poizkusa z večjimi dimenzijami kot premera 1,2 mm.

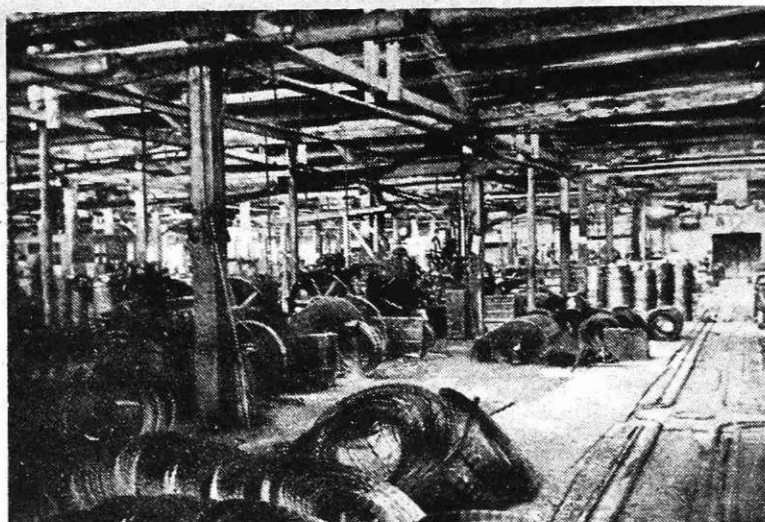
Torej, začetna dimenzija poskusne žice je bila 1,2 mm. Žica je bila predvlečena ter je že imela trdnost 130 kp/kvadr. milimeter. Pri zaporednem postopnem vlečenju žice, na vse tanjše dimenzije, je pri dimenziji 0,75 mm trdnost znašala 170 kp/kv. milimeter, toda povečanje trdnosti ni bilo takšno, da bi bilo ovira za nadaljnje vlečenje. Preoblikovalna sposobnost žice ni bila izčrpana niti z vlečenjem na končno dimenzijo 0,40 mm, s skupnim odvzemom 89 %.

Rezultat poizkusa je bil jasen ter smo že tedaj imeli idejo, da bi po rešitvi ostalih problemov in zaprek vlekli fino žico na posebno preurejenem večstopnem stroju po Tauchsystemu, kjer bi spodnja kad namesto vlečne emulzije vsebovala električno greto kopel svinca z ustreznimi dodatki za vlečenje na 500 stop. Celzija.

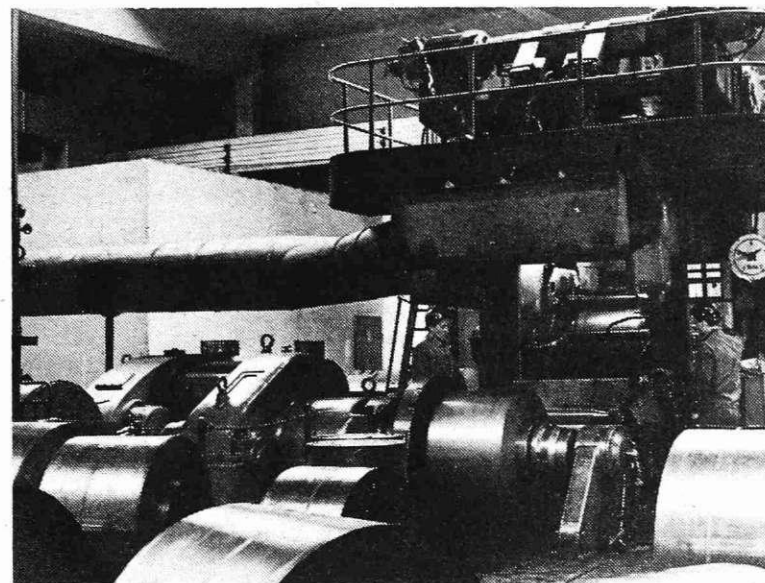
Gašenje na okrog 1.050—1.100 stop. Celzija bi ostalo samo kot zaključna končna faza izdelave te žice. Franc Noč je dosežek dne 25. 10. 1948 prijavil kot racionalizatorski predlog.

Glavne ovire, da se železarna Jesenice ni upala odločiti za tovrstne večje investicije za končno fazo izdelave v žičarni, so tičale v neresenih problemih in težavah predhodnih faz izdelave, vse do valjanja žice 7 mm profila, zaradi česar redna preskrba žičarne z ustreznimi polfabrikatom ni mogla biti zagotovljena.

Miroslav Nikolić
Avtorski honorar avtor odstopa kot prispevek za ureditev mrliških vežic in pokopališča Blejska Dobrava, kot spomin na prijatelja Izidorja Ručigaja.

Predelovalni obrati v predvojnem obdobju

Hladna valjarna danes — Siemens stroj za hladno valjanje trakov

PRISPEVKI IN VPRAŠANJA NAŠIH SODELAVCEV

PREMALO STORJENEGA ZA VARNOST PRI DELU —

je naslov sestavka, ki smo ga prvič objavili v našem glasilu štev. 44, z dne 4. 11. V njem sodelavec Ivan Stanko odkriva nekatere slabosti v pogledu varstva pri delu na žerjavih v žarilnici HVZ. Na ta sestavek je obširneje odgovoril sodelavec Maks Egart, ki te stvari zanika, oziroma jih ocenjuje kot neobjektivne, ponekod pa celo neresnične, v Železarni štev. 47—48/XXV, z dne 25. novembra. Na ta članek pa se je znova oglašil sodelavec Ivan Stanko, ki trdi povsem nasprotno, oziroma da Maks Egart nima prav in da njegovo pisanje nima nič skupnega z resnico.

Ker bi se ta polemika med obema navedenima sodelavcema lahko odvijala v tem »stil« še v nedogled, predlagamo, da o navedenem primeru spregovori samoupravna delavska kontrola v TOZD Hladna predelava in objektivno presodi obravnavani primer. Ker je osnovno vprašanje varstvo pri delu, menimo, da je prav da o njem spregovori ta organ in sprejme ustrezne zaključke, ki jih bomo zaradi objektivne obveščenosti delavcev in ostalih bralcev z veseljem objavili v našem glasilu.

...

KAKO SE VOZIMO DELAVCI IZ VALJARNE BELA IN JAVORNIKA —

Pod tem naslovom so nam delavci poslali sestavek, v katerem obravnavajo problematiko prevoza delavcev na delo in z dela, še toliko bolj, ker se je število delavcev s pričetkom obratovanja nove hladne valjarne Bela še povečalo. Ker verjetno to ni samo vprašanje Viatrice — TOZD Jesenice, ki te prevoze opravlja, temveč tudi ustreznega dogovora med pristojno službo na kadrovskem sektorju naše železarne, smo sestavek odstopili tej službi s prošnjo, da nam posredujejo ustrezno pojasnilo.

...

ODPRTO PISMO NA SESTAVEK — EN DAN V KANTINI — Z DRUGEGA ZORNEGA KOTA, je sestavek, ki

smo ga na uredništvo prejeli že pred časom, kot odgovor na članek objavljen v Železarni, dne 28. oktobra. Avtorica nekatere stvari osvetljuje dosti objektivno z drugega zornega kota, ki bi jih kazalo objaviti kot dopolnitev, ali osvetlitev prvotnega članka, nekatere pa so malce hudomušne »podučne«. Ker pa avtorica, kljub temu da navaja, da noče ostati anonimna, ostaja anonimna, ker je sestavek s podpisom »kantinerke martinare« za uredništvo, v smislu zakona o javnem obveščanju, še vedno anonimen, vabimo dopisnico — sodelavko na uredništvo, da to popravi.

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

V sovjetskih železarnah iz leta v leto vedno bolj narašča proizvodnja surovega jekla v kisikovih konvertorjih. V letošnjem letu predvidevajo, da bodo kisikovi konvertorji proizvedli že 38 milij. ton surovega jekla ali okoli 29 % celotne proizvodnje sovjetskih železarn.

MEHIKA

V kraju Xoxtla (zvezna država Puebla), bodo povečali proizvodne zmogljivosti obrata za proizvodnjo železove gobe. Investicijske stroške v višini 40 milij. dolarjev bo krila domača družba Hojalata y Lamina S. A. Letna proizvodna zmogljivost obrata bo tako narasla na 700.000 ton železove gobe.

IRAN

Japonska železarska družba NKK bo v iranski železarni Ahwaz dobavila in instalirala tri naprave za kontinuirno vlivanje jekla. Na teh napravah bodo kontinuirno vlivali slabe in blumse različnih dimenzij. Investicijski stroški za vse tri naprave bodo znašali 40 milij. dolarjev.

ITALIJA

V železarni Dalmine, ki je največji proizvajalec cevi v Italiji, je pred kratkim pričela obratovati nova električno peč. Ima 75-tonsko električno obločno peč, napravo za vakuumiranje jekla in napravo za kontinuirno vlivanje kvadratnih in okroglih blumsov s premerom 200 do 320 mm. Za avtomatično kontrolo procesa, izračun podatkov fero zlitin in kemično sestavo raztaljenega jekla uporabljajo Siemensov elektronski računalnik.

**22. DECEMBER –
DAN JLA**

22. december nazivamo dan armade, kajti po delu, zgodovini in že ustaljeni tradiciji ta datum pripada naši vojski. Toda po pomenu tega praznika to ni samo dan pripadnikov naše armade in oboroženih sil SFRJ, marveč je prav tako dan vseh naših narodov in narodnosti, vseh delovnih ljudi in občanov socialistične samouprave in neuvrščene Jugoslavije.

Jugoslovanska ljudska armada, rojena v ognju osvobodilnega boja naših narodov, je dala velik prispevek k skupni zmagi naprednih sil nad fašizmom in priborila svobodo in neodvisnost naše države.

V preteklih 31 letih je uspešno varovala pridobitve naše revolucije, svobodo in nedotakljivost naše samoupravne socialistične skupnosti. Istočasno se je z nesebičnimi napori vseh svojih pripadnikov in s pomočjo celotne družbe nenehno izgrajevala in modernizirala, večala svojo moč in krepila moralno-politično enotnost svojih vrst.

Po svojem revolucionarnem cilju in duhu, po načinu, kako je zrasla iz neder naših narodov in narodnosti pod vodstvom KPJ, je jugoslovanska ljudska armada bila in bo ostala sestavni in neločljivi del narodov in narodnosti Jugoslavije.

Za zavarovanje svojega varnega razvoja in socialistične graditve pa so naši narodi in narodnosti trdno odločeni, da z vsemi silami in sredstvi varujejo in branijo svojo svobodo, neodvisnost, teritorialno celotnost in socialistični samoupravni red SFRJ.

V ta namen si narodi in narodnosti Jugoslavije organizirajo in gradijo splošno narodno obrambo, ki temelji prav na tradiciji nastajanja in razvoja naše armade kot glavne moči obrambe naše domovine in svobodnega samoupravnega socialističnega razvoja.

OB 35-LETNICI NAŠE ARMAD

Z ODLOKOM CK KPJ IN VRHOVNEGA ŠTABA NARODNOOSVODILNE VOJSKE IN PARTIZANSKIH ODREDOV JUGOSLAVIJE, Z DNE 22. DECEMBRA 1941. LETA, SO BORCI PRVEGA IN DRUGEGA CRNOGORSKEGA, TRETJEGA KRAGUJEVSKEGA, ČETRTEGA KRALJEVSKEGA IN PETEGA SUMADIJSKEGA BATALJONA, V MAJHNEM MESTECU RUDO, V VZHODNI BOSNI, USTANOVILI PRVO REGULARNO ENOTO NARODNE REVOLUCIONARNE ARMAD – PRVO PROLETARSKO BRIGADO. V SPOMIN NA TA ZGODOVINSKI TRENUTEK, PRIPADNIKI JLA VSAKO LETO PRAZNUJEJO TA DAN KOT DAN JUGOSLOVANSKE LJUDSKE ARMAD. LETOS, OB PETINTRIDESLETNICI VSTAJE, NAŠI NARODI IN NARODNOSTI DAN JLA PROSLAVLJAJO KOT ENOTNI PRAZNIK NAŠIH OBOROŽENIH SIL.

Leto 1941 predstavlja najtežje obdobje osvobodilnega boja naših narodov in narodnosti. Z izdajo domače buržoazije, politiko okupatorja in razkovanostjo Jugoslavije je bila resno ogrožena enotnost narodov in narodnosti in njihova skupna borba proti okupatorjem in domačim izdajalcem. Komunistična partija Jugoslavije, na čelu s tovarišem Titom, je vlagala ogromne napore, da ohrani enotnost naših narodov in narodnosti ter poskrbi za čimvečjo mobilizacijo množic v oboroženi borbi. Končni cilj našega osvobodilnega boja sta bili nacionalna in socialna osvoboditev jugoslovanskih narodov in narodnosti ter revolucionarna preobrazba Jugoslavije v socialistično državo, ki bo zagotavljala boljšo in srečnejšo prihodnost njenih narodov in narodnosti.

Za uresničitev teh ciljev smo potrebovali tako vojsko, ki se bo lahko borila in premagovala številčno in tehnično močnejšega sovražnika. Majhni partizanski odredi, ki so po vstaji šteli nekaj desetih borcev, oboroženih z lahkim pehotnim orožjem, so se hitro širili v močne vojne formacije z nekaj tisoč borci. Konec leta 1941, je poleg raznih partizanskih skupin in manjših enot, v Jugoslaviji na okupiranem ozemlju delovalo 43 partizanskih odredov, 10 bataljonov in ena brigada. Te enote so se borile z 18. italijanskimi, petimi nemškimi in petimi bolgarskimi divizijami, deli madžarske brigade, oboroženimi silami NDH, Nedičevimi četniki, belogardisti in drugimi kvizlinškimi enotami, to je, skupaj z okoli 450 tisoč okupatorskih in 150 tisoč domačih kvizlinških vojakov.

Poleg akcij, diverzij, sabotaž in borb z močnimi okupatorskimi enotami in enotami domačih izdajalcev, so partizanski odredi skupaj z ljudstvom hitro dosegli pomembne vojaške in politične uspehe. Napadali so močnejše sovražnikove sile in osvobajali večje naseljene kraje. V nekaterih pokrajinah naše države so ustvarili prostorna svobodna območja in s tem ugodnejše pogoje za širšo mobilizacijo ljudi, za splošni odpor proti sovražniku. Širjenje vstaje in ustvarjanje večjih partizanskih enot na okupiranem področju sta ogrožala položaj okupatorja, da je bil prisiljen dovažati v Jugoslavijo nove sile. Domača reakcija se je v strahu za svoje razredne pozitive pod okriljem okupatorja združevala, in ni izbirala sredstev da skupaj z okupatorjem zatre narodno-osvobodilno gibanje.

Centralni komite KPJ in vrhovni štab NOV in POJ sta sprejela vrsto vojaško-političnih ukrepov in pojasnjevala ljudstvu namene izdajalske buržoazije in domačih kvizlingov. Ta borba ni bila lahka. Dolgo je trajala in šla skozi različne faze ter se iz leta v leto zaostrovala.

Z ustanovitvijo prve proletarske brigade in kasneje drugih brigad sta se uveljavili na fronti nova vsebina in strategija vojskovanja enot NOV in POJ. S kombinacijo svojih akcij s partizanskimi odredi so z ugodnim grupiranjem in veliko manevrsko sposobnostjo vse uspešneje premagovali sovražnike in domače izdajalce. V posameznih smereh so partizanske brigade z grupiranjem sil lahko izvajale operacije strategijskega pomena – kot je to bil zmagoviti prodor skupine proletarskih in udarnih brigad v zahodno Bosno 1942. leta.

Velik priliv borcev in uspehi so omogočili, da so se konec 1942. leta ustanovljale na osvobojenem ozemlju divizije, potem korpusi in proti koncu vojne armade, s skupaj 800 tisoč borci.

Po končani vojni je bila temeljna naloga JLA zaščititi neodvisnost države in socialistično družbeno ureditev. V povojnem obdobju se je JLA stalno razvijala in negovala vse lastnosti revolucionarne ljudske armade. Socialistični družbeni odnosi se razvijajo v naši armadi v skladu z odnosi, ki se gradijo v jugoslovanski družbi. Skrb za človeka, spoštovanje njegove osebnosti, dostojanstva in njegovih pravic so temelj, na katerem se gradijo soci-

alistični odnosi v naši ljudski armadi.

Hitler razvoj tehnike je vplival na nove obveznosti pri šolanju, izpopolnjevanju in vzgoji vojaškega kadra. V okoli sto različnih akademijah in šolah za vojaško strokovno in politično izpopolnjevanje so bogate vojaške izkušnje dopolnjevali s teoretičnim izobraževanjem kadrov kot tudi s šolanjem novih kadrov, ki so končali po dve ali tri vojaške šole, nekateri pa so končali tudi šole v inozemstvu. Ljudski značaj armade določa njeno mesto v družbi in postavlja njene pripadnike v aktiven odnos do naše družbene skupnosti. Pripadniki armade sodelujejo v samoupravnih organih, družbenopolitičnih organizacijah in drugih družbenih organizacijah, v skupnih prizadevanjih za nadaljni razvoj samoupravnega socializma. Naša armada je sodelovala pri graditvi vseh ključnih, važnejših objektov v industriji, pri graditvi cest, železnic in komunalnih objektov. Sodelovala je povsod tam, kjer je bilo potrebno ohraniti družbeno imovino, življenja ljudi pri požarih, potresih in poplavih.

Vojaki teritorialnih enot na urjenju

Visoko v gorah čuvajo naše meje

DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE SR SLOVENIJE V KREPITVI NARODNE OBRAMBE

Družbenopolitične in družbene organizacije SR Slovenije so v minulnem obdobju, na osnovi resolucij X. kongresa ZKJ in VII. kongresa ZKS, nove ustave ter drugih dokumentov, razvile uspešno družbenopolitično dejavnost na področju ljudske obrambe pri uveljavljanju in razvijanju zamisli SLO. V tej politični akciji je dosežen kvaliteten napredek pri vgrajevanju zasnove ljudske obrambe v celoten družbenopolitični in ekonomski sistem in s tem tudi dvig ravni obrambnih priprav in usposobljenosti sistema ljudske obrambe.

Ugotoviti moramo, je bilo poudarjeno na republiškem posvetovanju o ljudski obrambi, ki ga je organizirala republiška konferenca SZDL, da je potrebno v prihodnje kljub pozitivnim rezultatom, ki jih beležimo več ali manj v vseh družbenih sredinah, napore družbenih dejavnikov stopnjevati, da bi dosegli končni cilj, kot ga nakazujejo sklepni dokumenti kongresov Zveze komunistov in dru-

Naša armada je v narodnoosvobodilni vojni prispevala ogromen delež k zmagi nad fašizmom. 305 tisoč naših borcev je dalo življenja, 425 tisoč pa je bilo ranjenih. V času vojne so se enote NOV in POJ borile proti 30 sovražnikovim divizijam, ki niso mogle biti angažirane na drugih bojiščih v drugi svetovni vojni. V štirih letih vojne so enote NOV in POJ zaplenile sovražniku 460 topov, 13.000 mitraljezov, 31.000 puškomitraljezov, 600.000 pušk, 18.000 avtomatov, 70.000 pištol, 700 minometalcev, 2.000.000 granat, 300 letal, 900 tankov, 20.000 motornih vozil in večje količine drugega vojaškega materiala in opreme.

Z uresničevanjem politike ZKJ pri graditvi armade v celotnem povojnem obdobju so komunisti in vse organizirane socialistične sile vedeli, da se armada gradi za obrambo zgodovinskih interesov delavskega razreda in kot skupna oborožena sila vseh naših narodov in narodnosti. Na temeljih koncepcije SLO se je razvilo vsestransko sodelovanje poveljstev enot JLA s štabi in enotami teritorialne obrambe, delovnimi organizacijami, družbenopolitičnimi organizacijami in skupnostmi, kar se je še posebno izkazalo na skupnih vajah in manevrih. Tu se je izkazala enotnost skupnih interesov in enotna odločnost, da se odločno branijo svoboda, neodvisnost, suverenost teritorialna nedotakljivost SFRJ.

Zapleten mednarodni položaj in pohlep imperialistov v dnevi, ko proslavljamo petintrideseto obletnico vstaje naših narodov in rojstva naše armade, nam dokazujeta, da moramo tudi v naprej še bolj krepiti in izpopolnjevati vse obrambne strukture SLO. Kot pravi tovariš Tito – danes obstojajo v svetu sile in krogi, ki hočejo s silo doseči dominacijo nad drugimi državami. Objekti takih pritiskov in napadov so predvsem majhne in srednje države. Toda, naša enotna in močna splošna ljudska obramba predstavlja do sedaj, in bo tudi v prihodnje, glavno oviro politiki, ki prihaja s pozicije sile do naše države.

Svetislav Nikolić

Pripadniki JLA pri reševanju ponesrečenca v gorah

Pionirji na obisku pri pripadnikih JLA

»Če res tako misliš o meni, potem — grem. Ne bi hotel z vsakim. Če mi nekdo zaupa, toliko trme je v meni, da ga ne bom po nepotrebnem razočaral. Zase vem, da bi lahko napravil več, kot sem. Celo želim si to. Ampak strah me je vseh želja, zato raje prismođujem, da me želeje premočno ne zagrabi. Nič ne silim, še manj pomišljam. Ti odloči!»

Ko sta se v mraku poslavljala od borcev, potlej še od vodilnih, je bil Gams nestrpnejši od Dančija. Med pogovorom se je nečakano prestopal, gledal proti hribom, kamor sta bila namenjena in znana zgovornost je usahnila. Posumil je, da si Gamsovo redkobesednost razlagajo s strahom, saj jima razen nekaj več udobja pri spanju, boljše hrane, poti nihče ni zavidal. Ko pa sta bila zunaj taborišča, je Gams pocuknil Dančija za rokav.

»Takole bi predlagal in to naj obvelja: prvi bom hodil jaz. Ti mi le povej, kam. Se konja pripravijo, da gre tja, kamor voznik hoče. Z mano bo še za spoznanje lažje, je odločno rekel Gams in stopil pred njega.

Ce hoče, naj, je ginjen pomislil Danči. Če padeta v zasled, bo zadelo enega ali drugega. Komur je pač krogla namenjena.

Oglasila sta se pri kmetu, ki ju je gostil s sadjevcem. Bilo je prav zabavno, koliko bojev si je izmislil Gams. Vse, kar je slišal od drugih borcev, je uporabil, zraven pa še dojal. Ko je kmet odhajal po sadjevec, je Dančiju mežikal, čes, tako je treba. Politično ne znam, ampak po domače, kmetčko, v tem sem mojster.

Na pot sta se odpravila s trdim mrakom. Nekajkrat sta zašla, iskala sta primernejšo pot, ugibala, če je nova pot prava in se zjutraj, zelo utrujena ustavila v gozdu nad Grbinami. Ko se je zdanilo in se je Danči po okoliških hribih prepračil, da sta res tam, kjer je želel biti, je povedal Gamsu, da morata poiskati največjo goščavo in se do popoldneva prikriti. Našla sta dovolj varen prostor, da sta upala brez stražarjenja zaspati.

Gams je že sedel ob nahrbtniku, ko se je Danči prebudil. Naglo se je dvignil, pogledal Gamsa in kot bi mu ta hip šinila pred očmi vsa resničnost: Na mirjavskem sta, začeti morata z delom, da bo zrasla organizacija, da se bodo ljudje upirali in odhajali v partizane. Nobene izdelane predstave ni imel, kako se bo tega polotil. Tudi Dongo mu ni znal veliko svetovati. Bolj mu je govoril o splošnih nalogah upora, o odborih, kakšna naj bo okrajna organizacija, prav malo pa, kaj takšno organizacijo ustvari. Nič boljšega se ni domislil, kot da se bo sprva povezal z znanimi ljudmi, ki jim lahko zaupa.

Tiho sta jedla popotnico. Bil je lep, ne prehladen večer. Skoraj vinski rdeči odlesk zahajajočega sonca v oblakih je kazal, da bo tudi jutri lep dan. Ampak kaj je za partizana lep dan? Če pade veliko Nemcev! Kako brezčuten je postal v tem letu za lepote, planine. Vse se je spreverglo v uporabno stran. Najraje je imel gozd, odročne poti, potem bregove nad cestami, ki so bili ravni, brez meja in se ti policist na tristo metrov ni mogel prikriti. Taka

čistina je tudi policiste navdala s strahom, ki ga drugače niso kazali. Kjerkoli so jih izsledili, zmerom so se ihtivo pognali nadnje. Če ni bilo več čistine kot petdeset metrov, potem so se morali hitro pobrati, kajti policisti so neustavljivo juršali proti njim. Hiš Danči ni ločil po tem, kako so grajene, ampak kakšni ljudje v njih prebivajo, če so hiše dovolj na samem, imajo dvoje izhodnih vrat, veliko meja in gozd v bližini.

»Bova šla ponoči v Mirjavo, je uprašal Gams in za hip prenehal jesti.

»Kaj bi tam? Misliš, da se bom oglašil doma?»

»Počiva kakega policista, toliko da najaviha Nemcem svoj prihod.« Strmel je v Gamsa, da bi ugotovil, če misli zares ali hote prismođuje. Držal se je zelo resno. Ampak tak je bil tudi vselej, kadar je prismođoval.

»Nisva prišla sem zato, da bi v zasedi pobijala Nemce, je nejevoljen odurnil Danči. »Najine naloge so ... politične.«

»No, tega dobro ne razumem, je navidez popuščal Gams in kimal z glavo.« Tako pa si mislim: z govori in sestanki policistov ne bo pobralo. Saj boš imel sestanke in vse to; dobro pa je, če vmes tudi koga počiš.

Tako, nista še niti začela in že se kažejo prve težave. Morebiti je pa imel Jesen le prav. Gams ni za takšne naloge. Udarjen je nekam po svoje in v tem je čudno trmoglav. Prestavila sta se nad vasjo, sedla v travo in čakala. Gamsu ni povedal, kaj namerava. Sklenil je, dokler Gams ne bo pokazal volje, da se podreja, z njim najtesneje sodeluje, do taktar mu bo le sproti daljal naloge. Ne bo mu pa razlagal zamisli.

Glasovi v vasi, ko so kmetje opravljali še zadnja dela okrog hiše, so vse bolj zamirali. Najbolje bi bilo zdaj, je pomislil Danči. Ne bo treba strica buditi iz postelje.

»Gams, glej tale hišo ob robu vasi, to veliko. K njej boš šel in poklical gospodarja na samo. Ime mu je Janez, piše se Brlogar. Je moj stric, po materi. Ne vem, kako bo njegova žena sprejela ta obisk, zato se nekaj izgovori, kot da se zanimaš za nakup živine, hrane, nekaj si izmisli in ga povabi za trenutek na samo. Tam mu povej, da ga čaka Danči nad vasjo. Če bo še posumil, mu reci, da imam česnje hrustavke najrajši.«

Gams je hotel oditi kar s puško, pa ga je Danči poklical nazaj in mu vzel puško.

»Kar tako, brez orožja naj grem. Kaj pa, če je v vasi kak policist, kmet, lovec, ki je usekan na nemško stran. Naj mu pokažem fige?«

»Vzemi mojo pištolo, če te je strah, je s priročnikom odurnil Danči in prav nerad ponudil pištolo Gamsu. Bil je prepračen, kako bo Gams za pištolo pograbil, a je nekaj trenutkov premišljal, če bi jo vzel.

»Le vzemi, saj jo boš vrnil, se je posmejal Danči.

»Nič kaj rad si ne sposojam, je rezko sčedil Gams, vzel pištolo in se pognal proti hiši.

Dolgo ga ni bilo nazaj. Danči ni vedel, kako naj si to razlaga. Strela ni slišal, da bi Gamsa ujeli brez

boja, v to ni verjel. Posebej v Grbinah?

Prihajala sta. Strica Janeza je poznal po gibki hoji. Bedaka sta se pogovarjala glasno, kot da ni prav nobene nevarnosti — o čebelah. Kako zavzeto je Gams nekaj razlagal o vzgoji matic.

»Danči, Danči, se je nekam s trpkim smehom, kot da ga pomiluje, zasmel stric Janez. Njegov stisk roke je bil močan, da bi Danči najraje kričnil od bolečine. »Prišel si, da preženeš Nemce? Kar sam?«

»Mene ne računaš? se je precej oglašil Gams.

»Eden ali dva, to ničesar ne spremeni, je prepračeno odurnil Janez in sedel v travo. »Preveliko jih je.«

»On že ve, je nalašč podražil strica Danči. »Rezervni podnarednik pa jo je skupaj s sodnikom, kapetanom popihal iz Zagreba, ko bi moral kot zapriseženi vojak braniti domovino.«

»Generali so vse izdali ...«

»Imel si svojo puško. Ne moreš reči, da nisi dober strellec, vojak in da ne bi mogel srečati Nemca, če bi ravno zaželel? Ampak vi le domov. Domovina pa kakor ve in zna. Potlej se čudite, če poskušamo mladi skoraj sami, vi pa le stokate in vam je hudo, če se upiramo.«

Vedel je, kako stric trpi. Vojashtina mu je bila poleg kmetovanja največja strast. Saj, če ne bi moral prevzeti posestva, stric Janez bi zanesljivo ostal v vojski. Njemu posebej ni bilo lahko, da je ta vojska, v katero je v mladostnem navdušenju sveto verjel, tako hitro, skoraj brez boja, položila orožje.

»In kaj nameravaš ti?« je nič kaj prijazno uprašal Janez.

»Kot sem že rekel, popraviti, kar ste vi zagrešili.«

»Kar sama?« se je posmešnil Janez, ki ni mogel doumeti smisla takega upiranja.

»Za začetek, je rekel Danči. »Potlej boš videl, koliko nas bo.«

Preden je Janez utegnil ugovarjati, se je vmešal Gams.

»Naju ne bodo tako zlahka dobili. Vsaj leto dni ne, je tako prepračeno rekel, da je še Dančija začudilo. »O dala jim bova popra na rep, švabom. Le počakajte, da se malo razgledava, dobiva še nekaj prav korajžnih fantov, pa vse tole ne bo mačji ples. Saj nisem veliko vreden, ampak toliko se pa le cenim: deset Nemcev pred mano, potlej magari tudi ugriznem zemljo.

IŠČEMO LETA 1941 ARETIRANE MLADINCE

Dne 16. junija 1941 je jeniški gestapo aretiralo večjo skupino mladincev z Jesenic in Javornika. Po aretaciji so jih pred občinsko stavbo fotografirali, nato pa naložili na tovorni avto in preko Podkorena odpeljali na prisilno delo v Avstrijo in Nemčijo.

Kolikor je kdo bil s to skupino mladincev aretiran in nato odpeljan na prisilno delo, ljudno prosimo, naj javi svoj naslov tehniškim muzeju Železarne, izdelku za delavsko gibanje in NOV, če pa dela v Železarne, pa preko internega telefona 428.

TEHNIŠKI MUZEJ
ŽELEZARNE
oddelek za delavsko
gibanje in NOV

Aleš je ni mogel niti pogledati.

Martina se je prestrašila. Prepada, kamor se je spustila, da bi izvlekla Aleša, se ji je v tem trenutku prikazal tak, kakor je bil. Pogled na skrušene, pa vendar nepopustljivega Aleša jo je premagal. Nekaj trenutkov ni mogla spregovoriti besede, potem se je zadržano opravičevala:

— Nisem mogla drugače. Preslaba sem brez tebe!

Aleš je globoko vzdihnil in tako, kakor da ji le nerad pusti govoriti, počasi in zamolklo je rekel:

— Ko si že tu, raje povej, kaj se godi pri nas! Kako je s tem prekletnim Filipom?

Pripovedovala mu je vse po vrsti, da je za nekaj časa celo pozabila, kaj hoče od nje Werner. Zvedel je o Filipovem vedenju do nje, slišal o Rozi, o padlih partizanih pri gostilni, o zapleteni smrti Ravnikovcev, o osvobojenem Golobu.

To mu je povedala nazadnje, kajti med pripovedovanjem ji je prišlo na misel, da bo v njegov prid izkoristila Golobovo vrnitev.

Toliko je bilo vsega, da je Alešev obraz temnel vedno bolj. Stiskal je zobe in jeza na Martino mu je vračala moč.

— Kaj delaš? Če bi me poslušala, se to ne bi zgodilo!

— Kaj se ne bi zgodilo? je rekla bolj iz trme.

— Martina, saj je vendar več kakor jasno! Ravnikovec je bil poštenjak.

— Ne razumem. Zakaj pa so ju potem potolkli partizani?

— Ničesar nočeš razumeti, je rekel in izgubljeno buljil v dekle.

— Ali pa to velja zate. Pogledaj Goloba. Gotovo je kaj obljubil in so ga spustili. Lahko bo še kaj storil po svoje. Ne bodi tako nespametna!

Spet sta zašla v slepo ulico. Aleš je hitel pred Martino razgrinjat gestapovske načrte. In čeravno o njih ni bil poučen, je Werner priznal, da je Aleš natanko uganil to, kar je hotel on in da je zato še bolj pomembno, da bi dekle uspelo.

Aleš je nehal razlagati in nekaj časa od dekleta zahteval, potem pa spet prosil, naj se vendar spametuje.

Precej dolgo sta govorila drug mimo drugega, čeprav je Martina čutila, da ima Aleš prav. A preveč zahteva.

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

79

Aleš je z grozo spoznaval, kako so jo že spremenili medtem, ko je ostala brez njega. Preveč strahu je že prestala. Morda jo bo streznil in opogumil s trdoto?

Skozi zobe je tiho stisnil:

— Namesto, da bi poskrbela za Filipa, te je obrnil on. Saj moras čutiti, da tudi tvoje roke postajajo krvave!

— Aleš, ne bodi tak! Naredi kaj in zlaži se, samo da ostaneš živ. Saj jim ne verjamem, le zate se bojim!

Ni upala govoriti tako, kakor je hotel Werner. Saj je komaj še mogla misliti, zato ni našla pravih besed. A videla je, da tudi to rahlo namigovanje Aleša jezi.

On jo je medtem božal z žalostnim pogledom, potem pa ji goreče rekel:

— Če jim ne verjameš, potem se zavedi, da se samo igrajo s teboj. Zato poskrbi in naredi, kar je tvoja največja dolžnost. Saj vem, da ne bo lahko, a zdaj gre za izdajalca ne za brata!

Martina je zgubljala oblast nad seboj. Zivci so ji popuščali. Werner je zahteval eno, Aleš drugo. Rahlo je poprosila:

— Bodi dober in obljubi mi, da ne boš pozabil nase. Če boš rešen ti, se bom na novo rodila. Saj imaš prav, a vsega hkrati ne morem?

Aleš pa se je spet razjezil:

— Kaj so storiš s tabo? Ti nisi več Martina, ti si ...!

Ni mogel najti primerne izraza, a kar bi lahko rekel, se mu je zdelo preveč. Ne sme je prehudo prestrašiti.

Prepadena je zlezla predenj na kolena, mu objela noge in zajecjajala:

— Vse to počenjam zaradi tebe, za naju, ti pa tega ne moreš razumeti. Ne bodi mi tako krivičen!

Naslonila je glavo na njegove razbolele noge. Začutil je njeno toploto in srce se mu je stisnilo ob tje nemoči, ki je bila zdaj tako preteče nevarna. Čutil je njeno ljubezen, a upiral se mu je njen strah za življenje. Kaj vse bi dal, da bi storila, kar ji narača in da bi oprala sramoto. A njene lepe oči tega niso videle ali pa niso upale. Poskušal jo je bolje razumeti, pa ni mogel. Tudi odpustiti ji ni mogel, zato jo je še priganjal, kajti videl je, kaj se bo zgodilo vsak hip.

— Martina zavedi se! Poskusi rešiti ogrožene in sebe. Napačno pot si ubrala. Takole sva oba pokopana, pa še kdo! Razlika bo le, kdo bo koga pokončal. Ne nakopljaj si takega greha! Ne sebi in ne meni! Morda je še čas, a pohiteti boš morala!

Martina je obupana občepela na tleh. Z željo, da mu bo prinesla upanje in nov utrip, je vse skupaj še bolj otežila. Čutila je, da iz vsega tega res ne bo nič, da je Aleša samo prignala v stisko, kakršne ni privoščila nikomur pod soncem.

— Kaj pa jaz? se je zasmilila sama sebi.

Pogledala je Aleša in z nekako vdano popustljivostjo rekla:

— Ali sem res toliko zakrivila? Vse bom še popravila, le ti obljubi, da si boš kaj izmislil ...

Aleš je pričakoval vse kaj drugega, zato se je ujezil:

OKTOBER V TUNIZIJI

Prostran park je obdan z visokim zidom, ki je po vrhu pokrit z zelenomodro, bleščečo keramično opeko, tako kot tudi množična palača v ozadju, kamor vodi drobno tlakovana, široka pot na veliko dvorišče. Stavba je prava arhitektonska posebnost in se neprisiljeno spaja s prelepim obmorskim zelenilom. Podobno kot pred dvori raznih monarhov, se tudi tukaj za hip ustavijo turistični avtobusi, da bi omogočili izletnikom hitro posneti gardiste z izdrtimi sabljami. Zaradi obiska bolgarskega predsednika Živkova smo se za to morali obrisati pod nosom, ker so nas policaji na motorjih kar hitro ugnali naprej.

PRAVLJIČNI SIDI BOU SAID

Sidi Bou Said, najbolj obiskana turistična posebnost prestolnice, je od Tunisa oddaljena dobrih 17 km. Razen z lepo štiriposovnico, je povezan tudi z lokalno ozkotirno progo. Ta zanimivi vlak je sestavljen iz vagonov pariške podzemeljske železnice, ki so jih semkaj Francozi pripeljali že 1908. leta, vendar vagoni še vedno dobro služijo svojemu namenu.

Sidi Bou Said je že v 12. stoletju dal zgraditi na vzvišeni obmorski vzpetini znameniti arabski narodni junak Said, ki ga imajo za svetnika. Od tod tudi ime tega tipičnega arabskega naselja (Sidi pomeni gospod). V neposredni bližini je tudi njegova grobnica, ki je hkrati božjepotna točka, kjer se shajajo pravoverne muslimanske množice. O velikem Saidu so spletene številne legende, podobno kot pri Srbih o Kraljeviču Marku. To mesto na hribu imajo upravičeno za pravljico. Na prvi pogled

človek dobi vtis, da je iznajdljivi arhitekt postavil kulise za film Tisoč in ena noč. Za množicami, terasastimi obzidji se ob čistih, potlakovanih ulicah dvigujejo snežnobeli zidovi večnadstropnih hiš, z visokimi okni, zamreženimi z močestno izdelanimi mrežami. Masivna, lesena, okovana vrata hišnih portalov, kot tudi vsi leseni deli zaprtih, obokanih verand in stebrov, so popleskani z nežno modro in zeleno barvo. To ima seveda za Arabce in muslimane globlj pomen. Prevladujoča bela barva hiš naj bi pomenila dobrodošlico, modra prijateljstvo in zelena gojbo ljubeje. Res pa je tudi, da belina najbolj učinkovito odbija močne sončne žarke in zato preganja tudi muhe in drug mrčes.

V središču naselja se vzpenja proti vrhu široka, tlakovana ulica, ob kateri so razvrščene mične prodajalne in kavarne, podobne onim iz mestnih sukov, le da so blago in spominki precej dražji kot na drugih bazarih. Nekaj skrivnostnega se čuti v ozkih, čistih ulicah, ki se širijo proti robu naselja, na obzidje z razglednimi terasami. Vsepovsod krasijo mestce oleandri, močniti kaktusi, agave, pomarančevci in urejeni cvetlični nasadi. Pogled navzdol proti robu in obrežju je enkraten. Pravijo, da se vidi z roba Sidi Bou Said tretji najlepši sončni zahod na svetu. Lepši je samo še v Istanbulu in Rio de Janeiru. To so iznajdljivi turistični propagandisti tudi napisali v prospektih. Zato ni čudno, da je ta edinstveni kraj že od nekdaj zbirališče znanih umetnikov, ki tu ustvarjajo najboljša dela.

Strateško izredno pomembno mestce, ki se je kot neosvojljiva trdnjava vgnezdilo nad morjem, je že od davnin privlačilo osvajalce. Od Fenicianov, Vandalov, Rimljanov, Arabcev in Turkov so se najdalj obdržali andaluzijski Saraceni, ki so Sidi Bou Said zavzeli še v 15. stoletju in ga obdržali do 19. stoletja, ko so jih uspeli pregnati Francozi.

Andaluzijski Saraceni so po pregonu iz Španije postali najkvalitetnejši gusarji v Sredozemskem morju. Bili so strah in trepet za vse trgovske ladje, ki so plule v dosegu njihovih hitrih gusarskih plovil. Naropano blago so prinašali v Sidi Bou Said in ga delili med prebivalce, ki so jih vsestransko podpirali in jim nudili gostoljubje.

Turisti se nenehno gnetejo po ulicah in kupujejo spominke ali pa se zatečejo v svežino majhnih, temačnih arabskih kavarnic na kavo in osvežujočo pijačo. Skozi goste zamrežena okna se tu in tam še vedno prikrade, kot nekoč, hiter pogled črneoke lepote. Težko je reči, ali je to propagandni trik ali pa še vedno vlada stari patriarhalni red, ko je bilo ženskam najstrožje prepovedano odkriti obraz in celo oditi iz hiše.

Trgovina s spominki cvete tudi na velikem parkirišču pod mestnim obzidjem, v senci vitkih palm, ki so v okras celotnemu naselju. V mestu ti trgovci najbrž nimajo pravice prodajati, zato silijo tu pred obzidjem kar v avtobuse, da bi prodali čimveč.

RAZKOŠNI HOTEL AMILCAR

Čeprav polni nepozabnih vtisov, smo vsi utrujeni in lačni, poleg tega pa tudi salamensko prepoteni, komaj čakali na odhod v bližnji hotel Amilcar na obljubljeno kosilo. Ko smo se po nekaj minutah ustavili na obali pred množico, razkošno zgrajbo, ki sodi v hotelske objekte izven kategorije, nam je skoraj zaprla sapo. Takšnih hotelov z najsodobnejšimi gradbenimi rešitvami, prostrano, stekleno, okroglo restavracijo, s sončnimi terasami in balkoni, bazeni ter parkirišči in vsem ostalim udobjem, si preprosto nismo mogli predstavljati. Objekt ni mogel biti starejši od enega leta, sodeč po raznitri okolici, ki so jo še vedno urejali. Šele v razkošni veži, kjer smo našli na kupe odličnih prospektov, smo se prepračili, da je tudi v sosednjem predelu tega obalnega območja, pri Marsa Gammarrhu in Bizerti, že cela vrsta podobnih in še sodobnejših hotelov. Morda bi o tako razkošnem hotelu natančen gost, kljub očitni skrbi za čistočo in red, vseeno izrekel kakšno pripombo, zaradi skupnih hotelskih sanitarij, ki so v Tuniziji sploh problem zase.

Postrežbi in hrani v Amilcaru ni kaj očitati. Hitri natakariji so nas kmalu postregli, čeprav so imeli polno restavracijo penzionskih gostov. Tudi cene pijače niso dosti višje kot v navadnih hotelih, kot smo se že v naprej bali, da bodo.

AKTUALNOSTI IZ JESENIŠKE OBČINE

KAKO ČIM PREJ DO POSLOVNE SKUPNOSTI ZA TURIZEM

Sedanja razdrobljenost turističnega gospodarstva narekuje tesnejše sodelovanje in združevanje. Ena izmed oblik povezovanja tega gospodarstva so poslovne skupnosti, ki jih opredeljuje tudi 366. člen zakona o združenem delu.

Poslovne skupnosti za turizem so začele nastajati lani, ko je komite za turizem Socialistične republike Slovenije sprejel stališča za poslovno povezanost v zaokrožen reprodukcijski kompleks na področju turizma. Na tej osnovi je bil opredeljen koncept oblikovanja poslovnih skupnosti v kraju ali na širšem območju ter koncept posebne republiške poslovne skupnosti. V turistične poslovne skupnosti naj bi se povezale tiste organizacije združenega dela, ki so udeležene v turistični ponudbi in želijo skupno izvajati naloge ter enotno dosegati zastavljene cilje. Poslovni interesi, zaradi katerih se združujejo organizacije združenega dela, so različni, zato so po raznih področjih Slovenije poslovne skupnosti v različnih stopnjah nastajanja. Za področje jeseniške občine je predvidena poslovna skupnost s sedežem v Kranjski gori. Delokrog njenega delovanja naj bi bila Gornjesavska dolina, oziroma po drugem predlogu celotno področje jeseniške občine.

Doslej je do formalne ustanovitve poslovnih skupnosti za turizem prišlo šele na treh področjih. Ustanovljene so bile: poslovna skupnost Pomurja, obalno-kraška poslovna skupnost in skupnost zdravilišč. Priprave za dokončno ustanovitev skupnosti v Kranjski gori pa kljub začetnemu zagonu teko dokaj počasi in zdi se, kakor bi ne bilo prave volje zato, da bi skupnost začela čimprej opravljati svoje pomembne naloge. V Gornjesavski dolini je bil izdelan predlog samoupravnega sporazuma za povezovanje v poslovno skupnost za turizem. Predlog je bil posredovan vsem delovnim organizacijam, ki so zainteresirane za nastanek skupnosti in v Dolini ustvarjajo bodisi turistični promet, bodisi drugače ustvarjajo dohodek zaradi tega, ker je v dolini razvit turizem.

Doslej so pri oblikovanju poslovnih skupnosti najbolj odprta vprašanja o načinu in pogojih združevanja sredstev. Pri tem gre za financiranje tekočih stroškov skupnosti in še bolj za sredstva, ki naj zagotovijo realizacijo skupnih poslovnih interesov, med katere nedvomno sodijo: propaganda, organizacija skupne nabave reprodukcijskih materialov, skupne prodaje turističnih zmogljivosti na jugoslovanskem in še zlasti na tujih tržiščih ter še mnogi drugi. Nekatere organizacije združenega dela še vedno smatrajo, da gre pri ustanavljanju poslovnih skupnosti le za dodatno finančno obremenitev. Doslej med gospodarstvom še ni dovolj razvito spoznanje o dejanski potrebi po poslovnem sodelovanju in zdru-

ževanju za opravljanje poslovnih funkcij. Dejanski stroški za opravljanje skupnih poslovnih nalog naj bi se v bodoče ne povečali. Ob racionalni delitvi dela pa se lahko kaj hitro znižajo, saj se bodo delavci na osnovi samoupravnega sporazuma in delovnega programa sporazumeli o namenskem združevanju sredstev in pokrivanju stroškov za tiste naloge, o katerih se bodo dogovorili, da jih bodo izvajali skupno. Doslej niso kazale prevelikega interesa za vključevanje v skupnosti turistične agencije in nekatere druge organizacije, ki pomembno sodelujejo pri turistični ponudbi. Po prvotnem programu bi morale biti ustanovljene vse poslovne skupnosti za turizem do konca leta, vendar se to ne bo zgodilo, ampak bodo nekatere ustanovljene šele prihodnje leto. Med njimi bo skupnost za turizem s

sedežem v Kranjski gori. Vsako zavlačevanje pri ustanavljanju turističnih poslovnih skupnosti pa bo imelo škodljive posledice. Kljub temu, da je potrebno računati na začetne težave pri njihovem delu, bi le morale skupnosti čim prej začeti uveljavljati skupne interese in zanje zbirati sredstva. Pri tem ne pomaga spletnje, da je imela Gornjesavska dolina, v primerjavi z ostalimi slovenskimi turističnimi področji, letos zelo ugodno sezono. Le-ta je bila odvisna od naravnih pogojev in od tega, da so v prejšnjih letih zgrajene turistične zmogljivosti začele dajati ugodnejše rezultate. To pa nikakor ne sme veljati za slepih, češ saj nam gre dobro in pri nas potreba po poslovnem povezovanju ni tako nujna, kakor drugod. Z dobrim sodelovanjem in dobro poslovno povezanostjo vseh tistih, ki na področju Gornjesavske doline ustvarjajo promet, se da nedvomno doseči še vse več in se pripraviti tudi na čas, ko se bodo tudi delovne organizacije pri nas tako ostro spopadale za goste, kot se že ponekod drugod.

Nova stolpnica na Plavžu pod streho

USTANOVITEV SIŠ ZA VARSTVO PRED POŽAROM

Upravni odbor občinske gasilske zveze Jesenice je na svoji seji 8. decembra sprejel sklep o podpisu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom.

V kratkem se bo sestala skupščina, ki jo sestavljajo delegati gasilskih organizacij, krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela. Delegati gasilskih organizacij se bodo od sedaj naprej sporazumevali neposredno z delegati združenega dela o programih varstva pred požarom in njihovem financiranju. Upravni odbor je tudi soglasno sprejel predlog finančnega plana za leto 1977.

Delovne konference vseh gasilskih društev v občini pa naj bi bile izvedene v mesecu januarju.

Sestali so se tudi gasilci-operativci občinske gasilske zveze Jesenice. Ugotavljali so, koliko finančnih sredstev je bilo dodeljenih prostovoljnemu gasilskemu društvu v preteklih štirih letih. Nekaj sredstev je bilo društvom dodeljenih iz občinskega gasilskega sklada, nekaj pa so si društva tudi sama pridobila s pomočjo podpornih članov in vaščanov.

ZBOR UPRAVLJALCEV BANK

Na osmem rednem zboru Ljubljanske banke, podružnice Kranj, enote Jesenice, so udeleženci, upravljalci banke, razpravljali o srednjeročnem planu banke za obdobje 1976-1980 in o programu za uresničevanje tega načrta v prihodnjem letu. Poleg tega so obravnavali tudi stopnjo obrestnih mer, ki so jih sklenili za nekatera gospodarska področja znižati. Strinjali so se tudi s predlogom, da se ustanovi podružnica ljubljanske banke v Osijeku, in obravnavali predlog nekatere dopolnitve statuta banke. Dopolnitve imajo cilj še bolj približati upravljanje banke delegatskim odnosom in razmerjem. Poleg tega pa so obravnavali kadrovske predlog za izvolitev direktorja Ljubljanske banke. Z.

Sposobnost gasilcev v protipožarni varnosti se je dvignila že kar na precej visoko raven. Večina gasilskih društev v občini je vidno napredovala, tako v strokovnem pogledu kot po številu članstva. Da pa bo protipožarna varnost v občini kar najbolj popolna, so potrebna za obdobje naslednjih štirih let še precejšnja finančna sredstva. Te predvideva tudi srednjeročni plan za nabavo gasilskega orodja in ostale opreme. Finančni plan potreb so v razpravi podrobno analizirali. Sredstva naj bi se društvom dodeljevala postopoma, vsako leto nekaj. O realizaciji finančnih sredstev bo vsakekor odločala bodoča skupščina SIS za varstvo pred požarom. O dodeljevanju sredstev društvom pa se bodo morali vsako leto posebej dogovarjati.

Da pa so društva res upravičena do večjih finančnih sredstev, nam potrjujejo že podatki o starosti gasilskih vozil. V 13 gasilskih društvih v občini ima samo šest društev gasilski avto, star do pet let, štiri društva pa od 10 do 15 let in tri društva od 15 do 20 let. Ob tem pa so seveda še gasilski objekti, orodna oprema in pomanjkljiva osebna gasilska oprema.

Nenehna skrb za požarno varnost mora biti v skladu z ustavo, oziroma s konceptom družbene samozagrade in ljudskega odpora. Zato mora postati dolžnost vsakega delovnega človeka - državljana, da omogoča in pospešuje nemoten razvoj gasilstva.

Z ustanovitvijo SIS za varnost pred požarom so dobili gasilci demokratičen organ, ki bo omogočal lažje, hitrejše in pravičnejše izvajanje njihovih humanih programskih nalog, katere jim vevajo njihova društvena pravila in zakon o varstvu pred požarom.

C. Jelen

VABILO

Občinski odbor ZRVS vabi vse rezervne vojaške starešine, pripadnike teritorialnih enot in civilne zaščite ter delovne ljudi in občane na

OSREDNO SLAVNOSTNO AKADEMIJO V POČASTITEV 35-LETNICE USTANOVITVE JLA, ki bo v dvorani gledališča Tone Čufar v torek, 21. decembra, ob 18. uri.

Na akademiji bodo sodelovali pihalni orkester Jeseniških železarjev, ženski pevski zbor Jesenice, združeni moški zbori in recitatorji.

Prireditveni odbor KO ZRVS Sava

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 67. seji, 1. decembra, soglasal s podelitvijo stanovanj šestim delavcem državnih organov, potrdil predlog odkupa o merilih za ugotovitev nove vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj, obravnaval je premoženjsko pravno, urbanistične in gradbeniške zadeve, srednjeročne plene razvoja Iskre Otoče, Iskre Lipnice, LIP Bled, poročilo o gibanju gospodarstva občine za obdobje januar - september 1976, srednjeročni plan Ljubljanske banke - PE Radovljica in program uresničevanja srednjeročnega plana v 1977. letu. Na seji so sklenili, da bodo izplačali honorarje vpisnim komisijam v KS, v višini 17.580 din, za delo pri vpisu posojila za ceste.

Na 8. seji koordinacijskega odbora pri OK SZDL Radovljica za odnose z zamejskimi Slovenci, zdomci in drugimi jugoslovanskimi narodi so pozitivno ocenili dejavnost odbora in družbenopolitičnih organizacij v 1976. letu, izrekli pa so tudi vrsto pripomb in kritik na račun nekaterih kulturnih in športnih društev, turističnih agencij in posameznikov na področju sodelovanja z zamejskimi Slovenci. Na seji so pregovorili o nalogah SZDL, v skladu s stališči RK SZDL Slovenije po neuspelem pretevanju manjšin v Avstriji. Sklenili so, da bodo sklicali širši politični aktiv v petek, 17. decembra, ob 16. uri v avli radovljiške osnovne šole, na katerem bodo predstavniki koroških Slovencev seznanili navzoče s stanjem na Koroškem in o možnostih tesnejšega in vsestranskega sodelovanja z radovljiško občino.

Oserdnja točka dnevnega reda 4. seje predsedstva OK ZSMS Radovljica, v sredo, 1. decembra, je bila obravnavanje predloga finančnega predračuna OK ZSMS za 1977. leto. Za prihodnje leto načrtujejo 610.000 din, ki jih bodo porabili za redno dejavnost, največ pa bodo namenili za organiziranje idejnopoličnega usposabljanja mladih in nabavi študijskega gradiva. V 1976. letu so planirali 530.000 din izdatkov, vendar so dobili iz občinskega proračuna le 360.000 din, kar se je močno odražalo v omejevanju redne dejavnosti in raznih akcij.

Novembra so tudi v samoupravni stanovanjski skupnosti ustanovili, podobno kot v ostalih SIS, aktiv komunistov. Na ustanovni seji aktiv so ocenili samoupravno organiziranost in delegatska razmerja v povezavi z bazo v stanovanjski dejavnosti. Izvolili so sekretariat in za sekretarja Janka Repeta iz Vezencine Bled.

OK ZSMS Radovljica je v sodelovanju z OO ZSMS Kamna gorica prejšnjo soboto, 4. decembra, v kamnogoriškem kulturnem domu pripravila javno tribuno v okviru mladinskih dnevo v radovljiški občini. Ob navzočnosti delegatov vseh osnovnih organizacij ZSMS so kritično spregovorili o idejnopoličnem usposabljanju mladih, ki je bilo v zadnjem obdobju dokaj zapostavljeno.

Aktiv komunistov - kulturnih delavcev je v ponedeljek, 13. decembra, na osnovi gradiva, ki ga je pripravil sekretariat aktiv, obravnaval oceno samoupravne organiziranosti kulturne skupnosti in delegatske povezanosti z bazo, v skladu s sklepi 18. seje predsedstva CK ZKS ter programske usmeritve kulture v srednjeročnem načrtu, s posebnim ozirom na akcijo Človek delo kultura. Aktiv je soglasal tudi z izhodišči za ustanavljanje temeljnih skupnosti in za program kulturne skupnosti v 1977. letu.

Zbor samoupravne enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu Radovljica je na 15. seji sprejel prednostno listo prosilcev stanovanj, od katerih 122 izpolnjuje pogoje. V Radovljici bo v blokih ispano dobilo stanovanj 25, v Bohinjski Bistrici pa 4 prosilci. Kupili bodo tudi 11 stanovanj v Bohinjski Bistrici, 9 na Bledu in eno v Radovljici. Prihodnje leto bo dobilo stanovanje 53 prosilcev, ki so najbolj upravičeni.

Obrat za kooperacijo, zasebni sektor in odbor hranilno-kreditne službe GG Bled je razpisal kredite za razvoj zasebnega kmetijstva v 1977. letu, ki jih bodo prosilci, zasebni kmetijci - gozdni posestniki, lahko dobili iz sredstev hranilnih vlog in skladov za preusmeritev in pospeševanje kmečkih gospodarstev. Prednost pri kreditiranju imajo kooperanti, ki denar hranijo pri hranilni kreditni službi GG Bled, da sodelujejo z GG Bled in da so kreditno sposobni. Zadnji rok za prijavo je 31. december.

V radovljiški občini je bilo v devetih mesecih letos poprečno zaposlenih 11.138 delavcev, od teh v gospodarstvu 10.061 in v negospodarstvu 1.077. Poprečni osebni dohodek na zaposlenega je znašal 3.763 din ali za 17 % več kot lani in je za 5 % nižji od republiškega poprečja. V gospodarstvu je bil poprečni osebni dohodek 3.688 din, v negospodarstvu pa 4.461 din, kar je za 20 din pod republiškim poprečjem.

TOZD - Hoteli Bohinj je majskega potresa povzročil za okoli 16.290.000 din škode. Poškodovanih je devet zgradb, stari del hotela Jezero pa je popolnoma uničen. Zaradi tega se je obseg poslovanja hotelov zmanjšal za dobro petino. Občinska skupščina bo, na predlog izvršnega sveta, vrnila občinski prometni davek na alkoholne pijače za 1976. leto, ki po približni oceni znaša 300.000 din.

Po podatkih kmetijske zadruge Bled se je na njenem območju po 1970. letu preusmerilo v tržne kmetije 47 kmetij, medtem ko imajo na celotnem območju, ki vključuje Bled, Gorje, Ribno, Bohinjsko Belo, Podhom in Zasip, evidentiranih 141 čistih kmetijskih in 296 mešanih gospodarstev, ki so v večini majhna.

Na 4. seji KK SZDL Bled, 9. decembra, so kritično ocenili izvajanje sklepov in programa SZDL v 1976. letu, sprejeli dopolnilni pravilnik KK SZDL, z določili o organiziranju in delovanju terenskih odborov SZDL. Spregovorili so o nalogah, ki jih čakajo v 1977. letu, zlasti pa o kadrovske priprave na volitve v 1978. letu. Sprejeli so tudi program dela za 1977. leto.

Stanovanjska skupnost Radovljica je pripravila pregled možnosti stanovanjske gradnje, iz katerega je razvidno, da bo do leta 2000 možno zgraditi v občini okoli 2.500 novih družbenih stanovanj. Doslej je zagotovljen gradbeni prostor za okoli 300 stanovanj v blokovski gradnji in za okoli 80 zasebnih stanovanjskih hiš.

Zaradi stiske s hlodovino, ki jo LIP Bled nabavlja pri GG Bled, pričakujejo, da bo do konca leta GG Bled nabavilo kar 3000 do 3500 kubičnih metrov manj hlodovine, kot je bilo planirano. Sprito tega so v LIP sklenili takoj ustaviti odpremo žaganega lesa kupcem in ustvariti ustrezno zalogo za lastno predelavo, manjkajoči les pa bodo morali nabaviti pri drugih ponudnikih.

Občinski svet zveze organizacij za tehnično kulturo Radovljica je v četrtek, 2. decembra, sklical v Radovljici tiskovno konferenco ob 30-letnici delovanja. Novinarje in dopisnike časopisov in RTV so predstavniki občinske ZOTK, ki združuje v 13 društvih več kot 3000 rednih članov, seznanili z uspehi in problemi dejavnosti. V počastitev 30-letnice je občinska zveza za tehnično kulturo Radovljica pripravila v petek, 10. decembra, svečano konferenco, na kateri so podelili zaslužnim sekcijam in posameznikom priznanja.

Kolektiv tovarne Plamen Kropa je do konca oktobra izdelal 7.792.975 kg raznih izdelkov in s tem presegel plan za 3,4 %. Lanskoletno proizvodnjo je v tem času, pri 1 % manj zaposlenih, povečal za 7,1 %. Prodajo so letos povečali po količini za 22, po vrednosti pa za 16 %. Velik skok so napravili tudi v izvozu, ki je bil po količini kar 33,8 in po vrednosti za 32,5 % višji od lanskega.

Od 6. do 11. decembra je bila v radovljiški občini vsakoletna krvodajalska akcija, ki jo je v sodelovanju s sindikalnimi organizacijami organiziral občinski odbor Rdečega križa. 6. decembra je bila akcija v Kropi, 7. v Bohinju, od 9. do 11. decembra pa na Bledu. Letošnji plan je predvideval 1.280 krvodajalcev, pa je bil presežen.

Letošnje Linhartovo proslavo in 220-letnico rojstva začetnika slovenske dramatike, ki je kulturni praznik Radovljice, so priredili v soboto, 11. novembra, zvečer v festivalni dvorani na Bledu. Poleg domačih skupin so v kulturnem programu, ki je bil hkrati namenjen tudi delavcem iz bratskih republik, nastopile tudi pevka, tamburaška in folklorna sekcija RKUD Sloboda - VIS Varadin. Na proslavi so podelili vsakoletna priznanja kulturne skupnosti Radovljica, Linhartove plakete Zdenku Cundu in DPD Svoboda Boh. Bela.

Komisija za sport in rekreacijo pri občinskem svetu ZSS Radovljica je na 11. seji, 9. decembra, pregledala obsežno zaključno poročilo o delavskih športnih igrah v 1976. letu, obravnavala program iger za 1977. leto in sprejela program sklepne slovesnosti delavskih športnih iger 1976, ki bo v soboto, 18. decembra, zvečer v festivalni dvorani na Bledu.

Kulturna skupnost Radovljica je ob 30-letnici odkrivala občinsko zvezo organizacij za tehnično kulturo Radovljica s spominsko Linhartovo plaketo ter s pismenimi priznanji FOTO KINO KLUB Radovljica in Bohinj ter zaslužne organizatorje, Egona Miheliča iz Bohinja, Ivana Pipana iz Radovljice in Jožeta Poljanca z Bleda.

V okviru kulturne akcije za delovne kolektive je dramska sekcija KUD Ljubno, razen v Gorjah in na Lancovem, z veseligrmo v Cvetje hvalažno odklanjamo v nedeljo, 5. decembra, gostovala v Ribnem v nedeljo, 12. decembra, pa tudi v prenovljenem kulturnem domu na Bohinjski Beli.

9. decembra je slavila 70-letnico Manca Filipič, požrtvovalna družbenopolitična delavka iz Radovljice. Že pred vojno je bila povezana s člani KP, takoj ob vstaji je začela aktivno sodelovati s partizani, 1942. leta pa je bila z družino odgnana v nacistično taborišče Ravensbrück, kjer je v najtežjih pogojih zdržala do osvoboditve. Kljub letom še vedno aktivno dela v SZDL, ZZB NOV, ZK in DPM. Za zasluge je prejela več odlikovanj in priznanj.

REKONSTRUKCIJE CEST DO LETA 1980

Skupščina republiške skupščine za ceste je sprejela srednjeročni načrt vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Sloveniji za obdobje 1976-1980. Na ta načrt so dale posamezne regije svoje pripombe. Če so bile pripombe takšne, da niso spremenile osnovnih sestavnih srednjeročnega načrta, pač pa so znotraj regije vplivale na dinamiko ali prioriteto izgradnje posameznih cest, jih je republiška skupnost sprejela in tako je nastal dokončni načrt izgradnje cest v Sloveniji.

Po tem načrtu bo v občini Jesenice prihodnje leto vloženi 500.000 dinarjev v regionalno cesto Javornik - Gorje. V isto cesto bo vloženi na področju radovljiške občine milijon 300.000 dinarjev. To pomeni, da bodo od Blejske Dobrave proti Kočni opravljena začetna dela, od Fortuna pa se bo Kočni že kar močno približal asfalt iz gorjanske smeri. Naslednjega, 1977. leta, pa bo na področju jeseniške občine vloženi v to cesto tri milijone 100.000 dinarjev, kar pomeni, da bo tudi vzpon z Blejske Dobrave na Kočno že v celoti izgrajen po delno korigirani trasi, ublaženi bodo nakloni in ovinki, razširjeno bo cestišče in seveda asfaltirano celotno vozišče.

V letu 1977 pa bo vloženi tudi sedem milijonov dinarjev v rekonstrukcijo magistralne ceste na odseku Podkoren - Rateče in štiri milijone 600.000 dinarjev na odseku Rateče - državna meja. S tem denarjem bo opravljena rekonstrukcija sedanje ceste od Podkorena do Rateč, poleg tega pa bo nekaj začetnih sredstev tudi za začetek gradnje obvoznice mimo Rateč.

V letu 1978 bo stekla rekonstrukcija regionalne ceste od Žirovnice proti Begunjam za pet milijonov 400.000 dinarjev, nadaljevala pa se bo šele leta 1980 z dvema milijono-

ma dinarjev. Poleg tega pa bo v letu 1978 za devet milijonov 900.000 dinarjev rekonstruirana tudi magistralna cesta med Mojstrano in Jesenicami.

1979. leta bo vloženi tri milijone 100.000 dinarjev v modernizacijo zgornjega dela ceste na Vršič, kar pomeni, da bo položen asfalt najmanj med Kočo na Gozdu in Erjavčovo kočo pod Vršičem. To leto se bo nadaljevala tudi rekonstrukcija ceste med Belco in Martuljkom, vendar za osem milijonov 600.000 dinarjev ne bo mogoče priti kaj dlje kot kaka dva kilometra zahodno od naselja Belca. 1980. leta bo vloženi tudi prve tri milijone 500.000 dinarjev v regionalno cesto Mojstrana - Vrata, vendar iz srednjeročnega načrta se ni razvidno, ali bo rekonstruiran prvi del ceste med Mojstrano in Peričnikom, ali pa bodo za ta denar opravljena najnujnejša dela za izboljšanje varnosti prometa, se pravi, Kreda, Setinova rida, Črnovec, Turkova rida ali kaj podobnega.

V petletnem razdobju bo vloženi na področju jeseniške občine v magistralno omrežje 27,2 milijona dinarjev, v regionalne ceste pa 21,5 milijona dinarjev. Skupno bo na voljo 48,7 dinarjev sredstev za ceste, kar je nominalno malenkost več, kot je bilo v prejšnjem petletnem načrtu, realno pa, spričo inflacije, ki je v obdobju petih let opravila svoje, seveda znatno manj.

DEZINFORMACIJA, NAMENJENA ZDOMCEM

Znano je, da pride nekaterim krogom v inozemstvu vse prav, da bi vnesli zmedo med naše ljudi in da bi napačno informirali o razmerah v Jugoslaviji prebivalce svojih dežel. Zadnja takšna dezinformacija se pojavlja zaradi tega, ker so se upravljalci nekaterih jugoslovanskih bank dogovarjali, da bi v okviru možnosti znižali obresti pri nekaterih vrstah kreditov, zlasti za kmetijstvo in podobne prioritete panoge gospodarstva. V frankfurtski redakciji »Vesnika« pa se je pojavila vest, da bodo v prihodnjem letu jugoslovanske banke znižale obresti pri dinarskih in deviznih hranilnih vlogah, češ da so te najvišje na svetu in da spodbujajo inflacijo. Kako je ta vest v takšni obliki prodrla v javnost, bodo raziskali za to poklicani, vendar pa so nekateri, zlasti manjši časniki, nanjo komaj čakali.

Ker imajo naši zdomci znatne prihranke v jugoslovanskih bankah, je razumljivo, da takšna vest lahko vnese mednje negotovost in povzroči, da bodo prenašali svoje prihranke v druge banke. In ker smo v času obiskov naših zdomcev v domovini, je prav, če v vseh javnih občilih povemo, da doslej ni bilo na nobenem zboru banke razprave o tem, da bi znižali obresti od hranilnih vlog. Za primer navajamo zbor Ljubljanske banke, podružnice Kranj, enote Jesenice, ki je bil pred nedavnim. Na tem zboru so upravljalci banke sprejeli osnutek srednjeročnega načrta za poslovanje banke do leta 1980 in resolucijo za izvajanje načrta v prihodnjem letu in poleg mnogih drugih zadev pretresali tudi vprašanje v zvezi z znižanjem obresti pri nekaterih vrstah kreditov. Prav pri nobeni točki dnevnega reda pa ni bilo razprave o tem, da bi kdorkoli zaenkrat razmišljal o znižanju obresti pri hranilnih vlogah.

RADOST, SREČO VAM ŽELIMO

V soboto, 11. decembra, je bil v domu društva upokojencev Javornik-Koroška Bela koncert godbe na pihala DPD Svobode s Hrušice, ki jo že mnoga leta uspešno vodi Stefan Preželj. Stiranajstčlanski ansambel je sestavljen iz godbenikov - amaterjev, različnih starosti in poklicev, vse pa povezuje veselje do glasbe in instrumentov.

Po pozdravnih besedah predsednika DU Bernarda Svetlina je godba zaigrala v prvem delu koračnico Moja domovina, Prijatelj, ostani prijatelj, arijo iz opere Ernani ter venček narodnih Za Savco, v drugem delu pa potpuri Mladi Dalmatinac, uverturo v Mignoneten, Hip Parade, Veselje, radost, srečo vam želimo in koračnico Pozdrav iz Ruske. Koncert je trajal skoraj pol-druugo uro.

Nisem strokovnjak za tovrstno glasbo, niti ni moj namen podajati oceno izvedb posameznih glasbenih del, pohvalo za nekatere zelo zahtevne izvedbe so prejeli godbeniki z vsakokratnim prisrčnim in iskrenim aplavzom poslušalcev, ki jih je bilo lepo število. Dvorana je odmevala in bila polna zvokov, izvaljenih iz različnih instrumentov prizadevnih godbenikov.

Po zaključni predsednikovi besedi in zahvali za gostovanje, je leta čestital dirigentu, ki vneto in požrtvovalno vodi orkester že od 1945. leta, k njegovi 70-letnici. Hvala vam, godbeniki s Hrušice in še kdaj na svidenje.

SREČANJE MLADIH IZ LJUBLJANE IN JESENIC

V torek, 9. novembra, smo se učenci osnovne šole Tone Čufar srečali z našimi sovrstniki, z učenci osnovne šole Tone Čufar iz Ljubljane.

Najprej smo jih povabili na manjšo zakusko. Kmalu smo se spoznali in spoprijateljili med seboj. Naši smo skupne težave: nihče izmed nas še ni vedel, kam bomo šli po osemletki, čeprav se dan odločitve naglo približuje.

Po pogovoru smo se odpravili v sončni dan. Vozili smo se skozi Jesenice proti Rovtom. Ogledali smo si panoramo našega železarskega mesta.

V spominskem parku so naši gostje položili venec in prižgali svečko na grobu velikega sina našega naroda Toneta Čufarja, čigar ime nosita naša in njihova šola.

Želeli smo jim čimbolje prikazati pomen Železarne za naše mesto, zato smo jih odpeljali v železarski muzej na Stari Savi. Tudi sami smo zvedeli veliko novega.

Nazadnje smo odšli na kosilo v Kazino. Šele tam smo se razgovorili. Povedali so nam, da je njihova šola večja od naše, a vseeno premajhna za celodnevni pouk. Izmenjali smo si naslove, kmalu pa smo se morali posloviti. Čas za pogovor je vse prehitro minil.

Poslovi smo se in objubili, da se v mesecu mladosti zopet srečamo, tokrat v Ljubljani. Vsi smo soglašali s tem, da so taka srečanja mladih prijetno in koristno doživeti. Škoda je le, da so tako redka.

Branka Šemrov, 8. b

DOLIK V TRBOVLJAH, RELIK NA JESENICAH

V petek, 10. decembra so v delavskem domu v Trbovljah s krajšim kulturnim programom, ki ga je izvajal mešani zbor DPD Svoboda Trbovlje, v organizaciji likovnega kluba RELIK - revirski likovniki, ki deluje pri tamkajšni Svobodi, odprli kolektivno razstavo likovnih del slikarjev združenih v jeseniški DOLIK. Izmenjalne likovne razstave, med Dolikovci in revirskimi likovniki, postajajo že tradicija, ki ne le, da spodbuja likovno tvornost na obeh področjih, temveč tudi pogloblja strokovne in prijateljske vezi med slikarji dveh delavskih središč. To med drugim potrjuje tudi izredno tople in prijateljski sprejem Dolikovcev v Trbovljah.

V Trbovljah se s svojimi likovnimi stvaritvami, ki jih je za razstavo izbral umetnostni zgodovinar Cene Avguštin, predstavlja 16 Dolikovcev, s skupaj 38 deli in sicer:

Janez AMBROŽIČ (5), Rudolf ARH (3), Dana Bem-Gala (1), Franc BERCE (2), Jože DAKSKOFER (2), Franc DOLINŠEK (2), Jan-ko KOROŠEC (6), Janez KOZAMERNIK (2), Franc KREUZER (2), Pavel LUŽNIK (3), Tine MARKEŽ (1), Rudi REICHMAN (1), Tone TOMAZIN (5), Cveto ZUPAN (1), Tomaž ŽELEZNIK (1) in Marjan ŽIDANEK (1).

V soboto, 18. decembra pa bodo ob 18. uri v mali dvorani in čitalnici Delavskega doma, s krajšim kulturnim programom ženskega okteta Jesenice, odprli kolektivno razstavo likovnih del revirskih likovnikov iz Trbovelj.

Na razstavi se bo predstavilo 17 likovnikov s prek 40 likovnimi deli v različnih izraznih tehnikah. Na Jesenicah se bodo s svojimi likovnimi deli predstavili:

Ivan ARZENŠEK, Zdravko DOLINŠEK, Tomo HUTAR, Marjana KRANJC, Helca KRASNIK, Jernej KREŽE, Jože KUDER, Milan KUHAJ, Alojz LESAR, Ivan PENKO, Iztok PERNE, Ivo PINTERIČ, Dragica RAČIČ, Božo STRITAR, Ivan ŠKALIN, Ernest ŠPILER in Miloš TODOROVIČ.

Razstava likovnih del revirskih likovnikov bo na Jesenicah odprta do vključno 29. decembra vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19.30.

RADIO STOL NA OSNOVNI ŠOLI ŽIROVNICA

Dne 29. oktobra ob 12. uri se je na naši šoli prvič oglasila radijska postaja Stol. Preko nje smo vsak dan seznanjeni z novicami v šoli in po svetu, s športnimi dogodki, pa tudi glasbe nam ne manjka.

Po razredih je zadonel avizo. Ksilofona sta odigrala del skladbe Mi smo slovenski pionirji. Vsi smo prisluhnili. Dolgoletna želja po radiu in ozvočenju sploh, se nam je uresničila. Nato so se nam predstavlili učenci - napovedovalci. Seznanili so nas z zasedbo mest pri radiu, nato pa še z najpomembnejšimi dogodki doma ter po svetu, z novicami in obvestili naše šole, sledile so športne novice. Vmes je odmevala glasba. Nekateri učenci so od veselja in navdušenja celo zaplesali. Drugi-krat bi se jim smejali! A tokrat? Vsi smo bili srečni zaradi te čudovite novosti na naši šoli. Odmori in prosti čas bodo odselej dosti krajši. Učenci, ki so ta dan praznovali rojstne dneve, so bili deležni čestitke in glasbe, izbrane prav zanje.

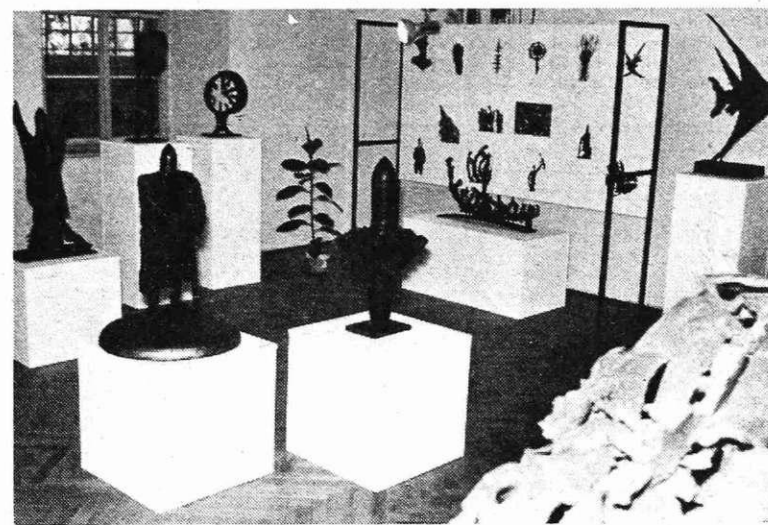
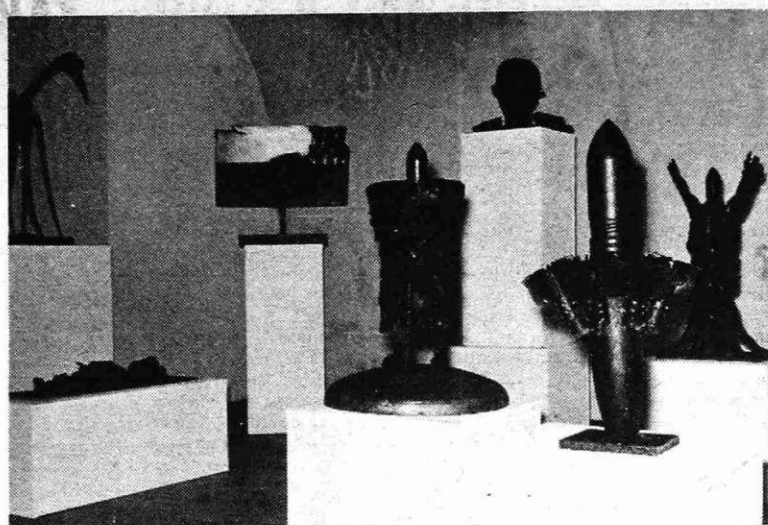
Uredništvu oddaj nam je zastavilo tudi uganko.

Do sedaj se je program radia Stol še popestril in izboljšal.

Radio Stol vodimo sami. Pri vodenju oddaje sodelujemo učenci - redaktorji, učenci - napovedovalci in učenci - tehniki. Učiteljeve pomoči je iz oddaje v oddajo manj. Na to smo zelo ponosni in zavedamo se, da nosimo precejšno odgovornost.

Preko radia Stol se veliko naučimo, le-ta nas obvešča o novicah in nam obenem nudi obilo zabave - glasbe!

Darja Hubjer in Mira Mravinec

Razstava Toneta Svetine - Kiparstvo v jeklu, je podaljšana do 22. decembra v počastitev 35-letnice JLA. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 18. ure (na sliki del njegove razstave).

SLOVESNOST NA ZASNEŽENI POKLJUKI

V nedeljo, 12. decembra, je sonce s svojimi zlatorumenimi žarki lepšalo zasneženo Pokljuko kot da bi hotelo dati tudi svoj delež k svečanosti. Tega dne se je namreč na Goreljk - malo nad Športhotelom na Pokljuki, zbralo čez 2000 delovnih ljudi in občanov, poleg športnikov, pripadnikov teritorialnih enot, enot JLA, planincev, gasilcev in drugih, da bi počastili spomin na 79 borcev III. bataljona Prešernove brigade, ki so padli v neenakem boju s premočnimi nemškimi silami 15. decembra 1943. leta.

V spomin na ta dogodek so občani jeseniške in radovljiške občine s treh strani krenili na pohod, da bi se lahko ob 12. uri zbrali ob spomeniku padlim partizanom. Tu jih je že pričakal orkester Jeseniških železarjev, s partizanskimi koračnicami.

Natančno ob 12. uri se je začela slovesnost, ki ji je prisostvoval tudi Franc Tavčar-Rok, poveljnik ljubljanskega armadnega območja.

Jože Bohinc, sekretar OK ZKS Radovljica, je v svojem govoru obudil spomin na to tragedijo in junastvo pred 33 leti. Sledili so še recitacija Mrtvim herojem, v izvedbi člana dramske sekcije DPD Svoboda Javornik - Koroška Bela, častna salva in polaganje vencev. Celoten program pa je povezoval pihalni orkester Jeseniških železarjev pod vodstvom dirigenta Ivana Knifca. S slovesnosti so poslali tudi pozdravno pismo predsedniku republike tovarišu Titu.

ODPRTO VPRAŠANJE PREBIVALCEV KOČNE IN DOBRABE

Prebivalci naselja na Kočni so dolgo čakali na pričetek rekonstrukcije ceste čez Poljane. Vse doslej so razumeli izgovor, da ni denarja. Sedaj pa, ko so izvedeli, da denar je, pa so postali nestrpni in so cestnemu podjetju Kranj postavili vprašanje, kdaj bodo pričeli z deli pri prepotrebni rekonstrukciji te ceste. Za to so namreč, odkar je zemeljski plaz zasul bolj položno cesto proti Dobravi, zelo zainteresirani tudi drugi, predvsem Dobravci, ki imajo gozdove na tem območju.

Pri krajevni skupnosti so zato sklenili, da cestnemu podjetju v Kranju postavijo še odprto vprašanje, kdaj bodo začeli z deli. Menijo namreč, da zima za zemeljska dela ne bi mogla biti posebno velika ovira, dokler ne bo kakšnega globokega snega ali take zmrzala, da bo zemlja globoko zmrznila. Menijo pa, da pri današnji mehanizaciji tudi to ne more biti posebna ovira.

Prebivalci tega področja upajo, da bodo dobili ustrezen odgovor.

Svečanosti sta sledili proglasitev rezultatov in podelitev nagrad tekmovalcem v smučarskih skokih in tekih. Tudi ta tekmovanja so bila prirejena v spomin na padle borce. Organizacijo tekmovanj je izvedlo SD Jesenice. Prireditelji in pripadniki JLA pa so poskrbeli, da obiskovalci niso bili lačni.

PAPIRNA AKCIJA ZA POSOČJE

Že od leta 1959 na osnovni šoli Tone Čufar zbiramo papir in izkupiček namenjamo za različne namene. Imamo jesensko in pomladansko papirno akcijo. Na to se pripravljamo vse leto.

Na pobudo 7. a razreda smo zbrani papir letošnje akcije namenili za Posočje. Od zbranega denarja za 28.992 kg odpadnega papirja in 267 kg starega železa bomo za Posočje prispevali 13.286,75 din, ostali denar pa gre v blagajno šolske skupnosti.

Za našo akcijo smo skušali navdušiti tudi učence na drugih šolah v občini in seveda po vsej Sloveniji. Žal, naše navdušenje ni v celoti ogrelo naših sovrstnikov, a kljub temu bomo s to vsoto denarja vsaj malo pomagali učencem ene od porušeniš šol v Posočju.

Metka Oberstar, 8. c

OTVORITEV JEŽKOVE ŠOLSKE HRANILNICE

Rojstni dan naše lepe, svobodne domovine, 29. november, je za nami. Tudi na naši šoli smo ta praznik kar se da slovesno počastili. Širom po naši domovini so se delavci veselili svojih delovnih zmag in uspehov. V obratovanje so spustili nove tovarne in obrate, med njimi tudi novo hladno valjarno na Beli, ceste in najrazličnejše druge objekte. Mi, učenci osnovne šole v Žirovnici pa smo ustanovili šolsko hranilnico.

Nekaj dni pred praznikom smo na naši šoli odprli Ježkovo šolsko hranilnico. Na otvoritveni slovesnosti so bili prisotni predstavniki Jugobanke in delegati razredov šole. Eden od teh predstavnikov je prerezal trak in povedal vsem prisotnim, kako koristno je, da se človek že v mladosti nauči varčevati in gospodariti z denarjem. Ob slovesnosti smo pripravili bogat kulturni program s pesmimi in recitacijami na temo o varčevanju, katere so učenci sami napisali. Za pultom hranilnice pa ne bodo delali delavci Jugobanke. Učenci sami bomo vodili hranilnico. Tudi o privarčevanem denarju bomo odločali sami. Vsi mislimo, da to nalogo sposobni pravilno in uspešno opravljati, čeprav bo težko.

Ježek - simbol varčevanja - vabi svoje pridne varčevalce z geslom: »Kdor pri Ježku varčuje, veselo prihodnost si kuje!«

Mateja Ovsenek

GREMO V KINO – ZAKAJ?

Ali se kdaj vprašamo, kaj nas žene v kino? Dolgočasje, slavno ime ali kaj drugega? Če pobrsamo po strokovni literaturi, sicer lahko navedemo celo vrsto statističnih podatkov o motivaciji gledalcev filmskih predstav, zelo natančno obdelanih, s trdom zbranih. V večini pa so ti podatki stari nekaj let, zbrani po drugih regijah ali celo po drugih državah. Ob takih podatkih se vedno nekoliko hudobno namuznem, resda so obdelani z vso natančnostjo in znanstveno korektnostjo, ne verjamem pa preveč, da so anketirani po pravici odgovarjali.

Podobno dvomim o podatkih, ki jih z vso resnostjo navajajo statistiki o prebranih knjigah. Dolga leta zahajam v najrazličnejše knjižnice, od ljudskih pa do univerzitetne, in opazujem, malo iz poklicnega zanimanja, še več pa iz radovednosti, kaj ljudje izbirajo. Podobno vohlam po knjigarnah. Resnično bi me zadovoljili le podatki, ki bi jih statistično obdelali po knjižnicah, in, da se vrnem na področje filma, po kinematografskih podjetjih, o obisku predstav. Seveda bi bila taka obdelava parcialna, dobili bi le prave številne podatke, o motivaciji pa bi še vedno morali spraševati obiskovalce. Vendar bi s primernimi metodami anketiranja lahko povečali objektivnost zbranih podatkov. Verjetno je vzrok za dajanje napačnih podatkov v tem, da hočemo pokazati čim višjo kulturno raven, tako pri branju knjig kot pri obisku kino predstav, torej socialnopsihološke narave. Še vedno to velja za sramotno, za nižjo stopnjo kulturne osveščenosti.

Spet se mi zdi potrebno opozoriti na televizijo, ki zadovoljuje potrebe po filmski umetnosti pri večini ljudi, zlasti pri starejših. Sploh se starostna struktura obiskovalcev kinematografskih predstav iz leta v leto spreminja, prevladujejo vedno mlajši gledalci. Zanimivo bi bilo preučiti tudi njihovo izobrazbeno strukturo, spol in podobne socialne karakteristike. Tak prikaz bi bil lahko popolnoma objektivni in zadostna podlaga za nadaljnjo raziskavo. Prav pri nas, na Gorenjskem, kjer smo pri kinematografskih predstavah popolnoma odvisni od ponudbe, saj lahko izbiramo največ med tremi ali štirimi predstavami na dan, pa še zaradi teh moramo premagati določene razdalje, bi morali upoštevati tudi te specifičnosti. Tudi časovna razporeditev vpliva na obisk predstav in strukturo občinstva. Ljudje, ki morajo jutraj zgodaj vstati, ne obiskujejo predstav v poznih, večernih urah. Zato je zanje najugodnejši termin osemnajsta ali dvajseta ura zvečer. Pa še ta čas jim ustreza zlasti ob prostih dnevih.

Zdaj pa bi morali postaviti vprašanja še bolj natančno: Zakaj hodimo v kino? Ker nam pomeni obisk kino predstave razvedrilo v prostem času? Ker nam je ob koncu tedna dolgčas? Ker nas je pritegnilo ime režiserja, glavnih igralcev, scenarista? Ker poznamo literarno predlogo ali fabulo? Iz čisto »privatne« radovednosti, pa tudi na podlagi strokovne literature, mi je uspelo zbrati nekaj mnenj, ki nikakor niso odločilna, merodajna in zavezujoča. (To je nekaj deset ljudi, obseh splov, različno izobraženih, od nekvificiranega delavca do akademsko izobraženih. Ker je bilo materiala za običajni časopisni obseg ankete preveč in ker so se vprašanja pa tudi odgovori ponavljali, jih podajam v povzetku.) Večina jih hodi v kino, ker jim pomeni ogled filma del razvedrila ob koncu tedna, ker je zanje obisk kino predstave že ritual, povezan z nedeljskim in prazničnim občutjem, podobno kot nadenejo ob teh dneh praznična oblačila. Pri tem jih le malo pogleda na spored ali pa se zavestno, že nekaj dni prej, odločijo, da bodo šli gledat določeno predstavo. Le nekaterim je odločilni kriterij za izbiro ime režiserja ali pa ugodne filmske kritike, tudi scenarij ali literarna predloga. (V večini so ti, ki zavestno izbirajo, izobraženci, vendar to ni pravilo.) Več pa jih izbira zaradi imen filmskih igralcev – (Pravijo, da grejo gledat Dustina Hoffmana ali Raca Polića in Mileno Zupančičevo.)

Od motivacije je v veliki meri odvisen tudi odnevi, oziroma reakcija na film. Gledalci, ki jim je film zgolj nedeljsko in praznično razvedrilo, se zadovoljijo največkrat s fabulo. Če jih vprašamo po vtisu, običajno na kratko obnovijo potek dogajanja, poudarijo tisto, kar jih je še posebej pritegnilo, tako da potegnemo paralele z vsakdanjim življenjem. (Čisto res je tako. To se tudi pri nas dogaja.) Če nekoliko preskočimo, lahko omenimo podobno reakcijo tudi pri televizijskih Potih in stranpotih. Kakšen odnevi ima pri nas ta serija, je razvidno že iz tega, da ljudje gledajo ob nedeljah zvečer le še »Kerina«, niti Borisa Cavazze ne več.) Nasprotno pa z življenjskimi izkušnjami tudi negativno vrednoti-

jo. (»To je popolnoma zlagano, ne življenjsko, neresnično.«) Le redki so, ki preidejo preko fabule in iščejo v filmu umetniške vrednote, tudi idejne in etične prvine. Še manj jih je, ki si ogledajo film zaradi literarne predloge in ki primerjajo dve umetniški deli v različnih medijih. Najbolj pogoste reakcije pa so iskanje zadovoljitve v akcijskih prizorih, v prizorih iz velikega sveta, v tujih, eksotičnih krajih, zlasti ženski del pa v oblačilih, v noši, v zgodovinski dekoraciji. Tudi tista oguljena fraza iz vicev, »toolikoo mrtvih« je še vedno aktualna, še zlasti takrat, ko je shema dogajanja gledalcu poznana. (Pravični šerif, ki ga vsi prebivalci pustijo na cedilu, ko se bori z razbojniki, ki po toliko in toliko dvobojih, kjer potegne kolt le »delček sekunde« prej, vedno zmaga in podobno.) Tudi pri filmih, ki so namenjeni predvsem ženskemu delu občinstva, bodisi zaradi melodramske tematike ali socialnega stratusa, v katerem poteka dogajanje, so reakcije podobne. Ker občinstvo shemo pozna, je njegova

pozornost usmerjena v zunanje efekte, dekoracijo in podobno.

Verjetno nas že takole majhno, »privatno« brskanje po odnevih na filmska dela usmeri v kritično razmišljanje. Ali se v sedanjem kulturnem trenutku lahko zadovoljimo s takimi rezultati? Zdihovalje in kritikarstvo nas ne bosta privedla daleč. Najlaže je zvaliti krivdo na kinematografsko podjetje, ki je v veliki meri odvisno od zakonitosti trga, na šole, na filmsko kritiko, ki je dostopna le ožjemu, izobraženemu krogu, na starše, na mladino, ki je podvržena vplivu zahodne, potrošniške družbe... Seveda so ti dejavniki še kako pomembni in, priznajmo si, tudi dovolj uspešni. Zakaj pa se ne bi kdaj pa kdaj tudi sami vprašali, koliko smo odgovorni za tako stanje. Da sta tudi naša, gledalska odgovornost in pasivnost tisti, ki čisto privedeta do »kratkega stika«. Da sta prav naši zavest in pripravljenost odločilnega pomena pri kakršnekoli izobraževanju in sprejemanju kulturnih dobrin.

M. V.

VTISI OB DVEH PEVSKIH REVIJAH

V prazničnih dneh, ob dnevu republike, so se zbori radovljiške občine zbrali na srečanju na Bohinjski Beli, kjer so po več letih dela odprli obnovljeni dom kulturnega društva. Za to priložnost so domačini, skupno z ZKPO občine Radovljica, poleg osrednje občinske proslave, pripravili več kulturnih večerov; dva od teh sta bila namenjena mešanim zborom s področja celotne občine.

Prvi večer so nastopili: mešana zbor iz Bohinjske Češnjice in Bohinjske Bistrice ter moški zbor iz Srednje vasi, Bleda, Bohinjske Bistrice in zbor upokojencev iz Radovljice. Za drugi večer so prišli: mešana mladinska zbor iz Lesc in Ljubnega ter moški zbor iz Zasipa, Podnarta in Kroke. Vsak zbor je izvedel štiri pesmi. Po dogovoru je bila vsaj ena od njih s partizansko tematiko. V glavnem so dirigenti segli po pesmih, ki jih slovenski zbori največ prepevajo, pa tudi poslušalca jih hvalešno sprejemajo. Vzroki za to, da v spored zborov le malokrat zaidejo tudi novejši, oziroma manj znane pesmi, so različni, vendar je res škoda, da bogata zakladnica naše zborovske pesni ni bolj izkoriščena.

Oba večera sta ponovno dokazala, kako živa je ljubezen do pevskega izražanja in poslušanja. Poslušalci so obakrat napolnili dvorano in pozorno ter s priznanjem spremljali bolj ali manj sproščene nastope pevcev, ki žrtvujejo mnoge ure prostega časa, da se s skupnim prizadevanjem pripravljajo za ljubiteljsko postvarjalno dejavnost, s katero gradijo in bogatijo kulturno podobo svojega naroda. Kot zgovoren in potreben dokument tega dogodka so organizatorji natiskali lično brošuro, v kateri je na kratko predstavljena občinska pevska družina.

Veseli smo lahko, da je bilo med nastopajočimi veliko mladih, posebno v obeh mladinskih zborih (Lesce, Ljubno), pa tudi v večini drugih je toliko mladih pevcev, da se za prihodnost ne bi bilo treba bati. Vendar bomo morali amaterski zborovski dejavnosti, ki je najbolj množična, posvetiti precej več pozornosti in skrbi. Zdaj je kar preveč zanemarjena in prepuščena sama sebi, namesto da bi jo načrtno vodili in usmerjali. Za to pa bi seveda najprej potrebovali strokovno usposobljene dirigente. Ni pravilno, da bi pričakovali od amaterskih zborovodij klub njihovi ljubezni, volji, predanosti in izredni požrtvovalnosti, ki jo izkazujejo, da bodo s svojimi zbori mogli uresničiti številne in nemajhne zahteve našega časa. Pa se zgledujemo po športnih organizacijah, kjer

so že sprevideali, da so tudi v amaterizmu potrebni strokovno šolani trenerji.

V marcu 1975 je bila v Kropi prva revija pevcev delovnih organizacij sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne. Preteklo soboto, 4. decembra 1976, so drugo tako srečanje pripravili na Ravnah. Zaradi različnih težav so ga prelagali več mesecev, zdaj pa so ga, po pripravi vseh udeležencev, organizirali izredno uspešno. Večina zborov je prišla na Ravne že dopoldne in si ogledala delavski muzej, študijsko knjižnico, Sentanel in Prežihove Kotlje. Večerni nastop je bil v športni dvorani osnovne šole, kar so zbori sprva sprejeli nekoliko skeptično, vendar so kmalu ugotovili, da so akustične naprave primerne za prepevanje. Posebno razveseljiv je bil obisk, ki je menda tudi domačine presenetil. Prišlo je blizu 700 poslušalcev, mnogi od njih so morali stati.

Z Gorenjske so se revije udeležile tri skupine: ženski zbor z Jesenic, moški oktet Verige in moški zbor Stane Žagar iz Kroke. Ostali štirje zbori so bili s Koroške: oktet in moški zbor Vres iz Prevalj, moški in mešani zbor z Raven.

Ta večer je po izbiri pesmi, interpretaciji, lepem zborovskem zvoku in tudi drugače naredil izreden vtis. Raven prepevanja je bila višja, kakor smo je običajno vajeni na raznih revijah. To niti ni čudno, če pomislimo, da se je večina nastopajočih pevskih družin že večkrat udeleževala raznih pevskih tekmovalij in to tudi zelo uspešno. Prav v zadnjem času to najbolj velja za ženski zbor z Jesenic, ki ga strokovno vodi Milko Škoberne, pa za izredni zbor Vres iz Prevalj. Tega odlikujejo različne zborovske veščine in ga uvrščajo v sam vrh slovenske amaterske pevske kulture, kar je dosegel zlasti s trdim delom, saj ima večkrat tudi po štiri vaje tedensko. Prav gotovo bo ta zbor navdušil poslušalce tudi na naslednji taki reviji, ki bo prihodnje leto maja na Jesenicah.

OB IZIDU IZBRANIH DEL TONETA ČUFARJA

Pretekli petek, 10. decembra, je kulturno umetniški klub pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice sklical tiskovno konferenco ob izidu izbranih del Toneta Čufarja v dveh knjigah, kot deveto in deseto knjigo Male Čufarjeve knjižnice, ki jo izdaja ta klub. Ob tej priliki je predstavnik te jeseniške založbe Joža Varl predstavil delo kluba, ob ustanovitvi, 10. oktobra 1970 do danes. Le-to zajema urejanje LISTOV, kulturno umetniške priloge našega Železarja, prirejanje literarnih srečanj, klubskih večerov in podobno ter založniško dejavnost pod naslovom Mala Čufarjeva knjižnica. Joža Varl je med drugim dejal:

»V programu kluba je bila tudi izdaja izbranih del našega domačina, delavskega pisatelja, publicista, urednika, komuniste in revolucionarja Toneta Čufarja za njegovo 70-letnico, ki bi jo, ko bi ostal živ, praznoval 14. novembra lani. Dela smo se lotili temeljito in zato so izbrana dela, zajeta v dveh knjigah, ki imata skupaj 650 strani, izšla z enoletno zamudo.

Izbor del je prevzel Čufarjev prijatelj in največji poznavalec njegove literarne zapuščine književnik Cvetko Zagorski, obsežen zapis o Čufarjevem življenju in delu pa je naredil književnik in literarni zgodovinar Emil Cesar, oba člana našega kluba. Izdajo sta vsak s po 60.000 din podprli kulturna skupnost Jesenice in železarna Jesenice – s podporo vseh delavcev, ker so o tem odločali na sestankih samoupravnih delovnih skupin, medtem ko za pomoč pri kulturni skupnosti SR Slovenije nismo zaprosili, ker se je odbor za založniško dejavnost opredelil, da bo podpiral založniško dejavnost samo pri za to verificiranih ustanovah, oziroma organizacijah združenega dela.

Z izbranimi deli smo se tako Tonetu Čufarju na železarskih Jesenicah dostojno oddolžili in ga s tem uvrstili tudi v slovenski književnosti na mesto, ki mu pripada. Hkrati pa smo s tem dali pobudo za globlje proučevanje delavske literature v predvojnem obdobju in opozorili na njen pomen ter njeno načrtno in zavestno prisotnost, ki je najbolj svojsko slovenska. Mislim s tem na globlji znanstveni in pedagoški pristop k proučevanju socialne književnosti ter večje prisotnosti te literature v šolskih knjigah, oziroma citankah in učbenikih, kakor tudi v sami literarni zgodovini.

Pri branju knjige boste videli in spoznali, da je Čufar pisal iz delavcev in za delavce. Da je bil izrazito angažiran književnik. Čeprav s pomakljivo izobrazbo – obrtno šolo – se je s samozabrazevanjem, idejno političnim izpopolnjevanjem v Komunistični partiji in ob kritiki ter samokritiki, nenehno izpopolnjeval in ob večje literarnega razmaha ga je odtrgala prežgodnja smrt – rafali nemških gestapovcev 11. avgusta 1942 v Sentvidu pri Ljubljani. Rasel je za napredno delavsko gibanje in ob njem, za partijo in ob njej, se za gibanje razdaljal ter ob njem izobra-

ževal in izpopolnjeval. Njegovo angažirano pisanje potrjuje dejstvo, da so ga delavci podpirali in brali ter da je s svojo živo in pisano besedo imel močan vpliv nanje. Za primer navajam njegovo dramo Polom, ki jo je napisal dobro leto pred veliko stavko jeseniških kovinarjev in v njej razgalil delavske voditelje dvoletne in kompromisarje s kapitalisti ter napovedal to, kar se je čez leto dni resnično zgodilo – stavko delavcev. To odsko delo so večkrat predvajali pred tem dogodkom na jeseniškem delavskem odru. Zato ni slučaj, da so ob veliki stavki jeseniških kovinarjev leta 1936, s katero so pod vodstvom komunistov dokazali svojo akcijsko enotnost, ne glede na pripadnost stranki, oziroma strokovni organizaciji, žene, ki so strazile tovarno komunistu in vodji stavke Venclju Perku, ki je tudi vodil pogajanja s predstavniki tovarne in sreza, naročale, da se bo ja držal tako, kot se je Jurman v Čufarjevem Polomu.

Tone Čufar je namreč zgodaj spoznal moč pisane, oziroma umetniške besede pri dviganju delavske zavesti in njegove razgledanosti. Sam je večkrat dejal, da je potrebno, oziroma, da čuti potrebo, da poleg aktivnega dela v strokovni organizaciji – sindikatu in partiji ter žive besede, deluje še drugače, da tudi s pisano besedo, ki jo poskuša kar najbolj umetniško izoblikovati, podpira boj delavcev in jih pripravlja na veliko revolucijo.

V nadaljevanju je predstavnik založbe Mala Čufarjeva knjižnica naglasil, da je bil namen in cilj založniške politike kluba, da delavcem in občanom, predvsem pa mladim, približa dobro in ceneno knjigo. To je tudi dosegel z dobro zastavljeno programsko politiko in množico prostovoljnega dela z založniško dejavnostjo in razpošiljanjem knjig. Višek prizadevanj kluba, ki pomeni dokončno afirmacijo Čufarja, kluba in kulture delavskih Jesenic, je vsekakor v izdanih izbranih delih Toneta Čufarja z obsežnim in vsestranskim zapisom o njegovem delu in življenju. Obe knjigi izbranih del sta tudi po videzu zelo estetsko urejeni, vezani v umetno platno in tiskani na kakovostnem papirju, kar vsekakor tako pomembno delo tudi zasluži. Tisk in vezavo je kakovostno opravilo časopisno podjetje Gorenjski tisk Kranj.

IZBRANA DELA TONETA ČUFARJA ZA DELAVCE ŽELEZARNE

V založbi kulturno umetniškega kluba pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, so v zbirki Mala Čufarjeva knjižnica izšla izbrana dela Toneta Čufarja z obsežnim zapisom o njegovem delu in življenju v dveh knjigah.

TONET ČUFAR – IZBRANO DELO I in II

lahko naročite na spodnji naročilnici na uredništvu Železarja do 31. decembra 1976. V sporazumu s finančno-računskim sektorjem, bodo z vašim soglasjem od vaših osebnih dohodkov odtrgali mesečni obrok, kar bo razvidno tudi iz izplačilnega obrazca.

Izbrana dela Toneta Čufarja, pisatelja, pesnika, dramatika, publicista, revolucionarja in komuniste in nekdanjega delavca naše železarne, so izšla v dveh delih, skupaj na 650 straneh. V dveh delih je objavljeno njegovo življenje in delo, ki ga je po mnogih pričevanjih in dokumentih napisal književnik in literarni zgodovinar Emil Cesar, medtem, ko je njegova dela izbral Čufarjev prijatelj in najboljši poznavalec njegovih del, rojen Jeseničan, književnik Cvetko Zagorski. Knjigi sta vezani v rdečo umetno platno in tiskani na kakovostnem papirju ter zaščiteni v kartonskem ovitku.

Zaradi pomembne finančne podpore izdaje delovnega kolektiva železarne in kulturne skupnosti Jesenice, je cena obeh knjig izbranih del le 120,00 din, ki jih boste plačali v štirih zaporednih obrokih po 30,00 dinarjev, s pričetkom 15. januarja 1977.

TAKOJ Z ODDAJO NAROČILNICE NA UREDNIŠTVU ŽELEZARJA (nekdanja Kovačeva hiša nasproti glavne pisarne) BOSTE LAHKO ŽE DVIGNILI KNJIGO. To lahko s prinosom naročilnic opravi ena oseba za več delavcev skupaj.

NAROČILNICA

Nepreklicno naročam Tone Čufar Izbrano delo I in II

Primek in ime

obrat

TOZD

delavska številka
S to naročilnico dajem tudi soglasje, da se mi od osebnih dohodkov v štirih zaporednih obrokih odtrga po 30,00 din, to je do cene knjige 120,00 din.

Datum

Lastnoročni podpis

DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE SLOVENIJE V KREPITVI NARODNE OBRAMBE

(Nadaljevanje z 9. strani)

organizacij ter večja skladnost njihovega dela, tako da bomo v prihodnje še učinkovitejši in racionalnejši.

Slednje je obveza — je rečeno v nalogah s posvetovanja — za vse družbene in družbenopolitične organe in vodstva, ki po svojih pristojnostih in vlogi nosijo odgovornost na področju ljudske obrambe in morajo v bodoče še izboljšati sistem, načine in vsebino svojega dela, tako da bo ljudska obramba resnično postala sestavni del njihove dejavnosti, da bo zajeta in opredeljena v srednjeročnih načrtih družbenogospodarskega razvoja, z upoštevanjem perspektiv in bližnjih ciljev, njena izvedba pa zagotovljena z ustreznimi finančno-materialnimi sredstvi, na podlagi samoupravnega družbenega dogovarjanja posameznih nosilcev obrambnih priprav. Pri tem je osrednja naloga družbenopolitičnih in družbenih organizacij, zlasti Zveze komunistov, vodenje in izpeljava takšne družbenopolitične akcije, ki bo v sedanjih samoupravnih preobrazbi naše družbe zagotovila in omogočala aktivno vlogo delovnega človeka in občana kot osnovnega nosilca pravic in dolžnosti tudi na področju ljudske obrambe. Na kratko pomeni to, da moramo v bodoče še odločneje presegati forumsko delo in akcije prenesti v temeljne samoupravne skupnosti, v katerih delovnih ljudje in občani neposredno uresničujejo svoje samoupravne in politične pravice, dolžnosti in odgovornosti.

KREPITEV SISTEMA LJUDSKE OBRAMBE

Izboljšanje načina dela družbenopolitičnih in družbenih organizacij ter njihovih vodstev, načrtovanje, usklajevanje ter aktiviranje celotne družbene baze in delegatskega sistema na vseh ravneh, še posebej pa zborov delavcev in temeljnih organizacij združenega dela, mora biti v prihodnje osnovna smer aktivnosti za hitrejšo podružbljanje ljudske obrambe. Pri uresničevanju te pomembne idejnopolične naloge morajo aktivno in ustvarjalno delovati vsi družbeni subjekti, vse družbenopolitične in družbene organizacije, katerih delo povezuje in usklajuje SZDL.

Izredno pomembna naloga — kot je bilo poudarjeno na posvetovanju — za vse družbene dejavnike v naslednjem srednjeročnem planskem obdobju je **krepitev sistema ljudske obrambe** v temeljnih samoupravnih skupnostih, v skladu z ustavnimi določili o njihovem vsebinskem preoblikovanju, v skladu z novim zakonom o ljudski obrambi, družbeni zaščiti, varnosti in notranjih zadevah v republiki, kakor tudi z zakonom o združenem delu. Na temelju teh dokumentov je nujno zagotoviti takšno organiziranost temeljnih samoupravnih skupnosti, zlasti TOZD in KS, da bodo usposobljene za samoupravno delovanje tudi na področju ljudske obrambe.

V krajevnih skupnostih, ki v sistemu ljudske obrambe predstavljajo osnovne družbene celice, je potrebno doseči tesnejšo povezanost vseh samoupravnih in drugih organiziranih subjektov — TOZD, SIS, društev in drugih združenj občanov, uskladiti interese in dejavnosti na področju ljudske obrambe in na tej osnovi načrtovati skupne in posamezne naloge ter zagotoviti potrebna materialna in finančna sredstva. To je tudi pot za izdelave posameznih in skupnega vojnega načrta krajevnih skupnosti in na temelju tega tudi usmeritev v konkretno utrjevanje obrambne sposobnosti KS kot celote in vsakega njenega dela.

Utrjevanje zavesti in aktivna vloga delovnih ljudi in občanov v ljudski obrambi bi osnovna moralnopolična zahteva in vrednota pri uresničevanju zasnove ljudske obrambe. Zato morajo vsi družbeni dejavniki tej nalogi v prihodnje posvetiti veliko več pozornosti. Potrebno je razvijati najrazličnejše oblike političnega dela, ki bodo tesneje povezovali interese delovnih ljudi in občanov na področju ljudske obrambe, z interesi in akcijami, ki v samoupravnih družbi tečejo nasploh, in jih spodbujati k aktivni vlogi pri njihovem uresničevanju. Ena od temeljnih nalog je vsekakor živa politična aktivnost in dejavnost osnovnih družbenopolitičnih in družbenih organizacij v KS in v TOZD, v katerih ima Zveza komunistov posebno povezovalno in usmerjevalno vlogo, ter poživitev dejavnosti zborov občanov in delovnih ljudi, na katerih se bo pri obravnavi problemov in nalog s področja ljudske obrambe izrazila njihova neposredna aktivnost, to je, aktivnost osnovnih nosilcev izvajanja obrambnih nalog.

Se zlasti je potrebno razviti oblike družbenopolitičnega dela v večjih mestih, da bi se v razmeroma velikih krajevnih organizacijah lažje postavili čimbolj neposredni stiki z občani. Nujna je tudi večja in organizirana pomoč KS in TOZD. Neposredna pomoč mora biti ustrezno organizirana in usklajena z občinskimi, pa tudi republiški dejavniki za izpolnjevanje vseh tistih nalog, ki presegajo možnosti in zmogljivosti KS in TOZD in nalog, ki jih le-ti ne določajo. Občinske družbenopolitične skupnosti. Pri vsem tem moramo opozoriti tudi na pojave v nekaterih občinskih upravnih organih, ki pri izvajanju nalog obravnavajo KS kot podaljšano roko občinske uprave, kar seveda nasprotuje ustavnemu položaju temeljnih samoupravnih skupnosti, to je, bistvu krajevnega samouprave.

VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

Da bi dosegli nadaljnje uspehe na področju usposabljanja, je neizogibno potrebno izdelati posebne letne programe izobraževanja za prebivalstvo ter za vse vodstvene strukture, na vseh ravneh v republiki in občini. Poskrbeti je treba, da bodo programi vzgoje in izobraževanja usklajeni, tako v pogledu strokovne kot tudi idejnopolične vsebine, ter zagotovljeni pogoji za njihovo uspešno izvajanje. Ti so predvsem organizacijske in materialne narave in odvisni od usposobljenosti kadrov, ki program izvajajo. Vse to pa zahteva več usklajenega usmerjanja odgovornih nosilcev vzgoje in izobraževanja v republiki in občini.

Glede usposabljanja mladih, pomeni dokument predsedstva ZKJ in predsedstva SFRJ o idejnih in programskih temeljih usposabljanja mladih za aktivno udeležbo v ljudski obrambi in v družbeni samozasčiti, podlago za določanje konkretnih programov usposabljanja z idejnega in strokovnega vidika. Vsak del programa zahteva od vseh dejavnikov nadaljnjo programsko razčlenitev, kar zahteva odločno zavzemanje za stalno medsebojno sodelovanje in usklajevanje nalog, ki izhajajo iz navedenega dokumenta, in v okviru koordinacijskih odborov za družbeno izobraževanje pri konferencah SZDL doseči enotnost politične akcije.

Zveza komunistov, Socialistična zveza, Zveza socialistične mladine in Zveza združenj borcev NOV, kot tudi vsi družbeni dejavniki, morajo v svoje programe vključiti tudi te naloge in redno ocenjevati, kako jih uresničujemo v praksi. Svojo aktivnost morajo usmeriti predvsem na idejnopolično in moralno usposabljanje ter vzgojo mladih, kar je temeljnega pomena, da se mladi zavestno zavzemajo za ljudsko obrambo. Tudi vodilni kadri, ki delujejo in usklajevanje nalog, ki izhajajo iz navedenega dokumenta, in v okviru koordinacijskih odborov za družbeno izobraževanje pri konferencah SZDL doseči enotnost politične akcije.

Temu cilju morajo biti podrejene vse naše obrambne priprave, tudi na vseh ostalih družbenih področjih, zlasti pa vse današnje materialnotehnične priprave in snovanje perspektivnih nalog družbenoekonomskega razvoja, kakor tudi organiziranje, izvajanje in vsebina idejnopolične vzgoje in usposabljanja nasploh. Kadrovske potrebe za nosilce obrambnih priprav je treba planirati dolgoročno, posebno pozornost pa nameniti njihovem sistematičnemu idejnopoličnemu in celovitemu usposabljanju za različne dolžnosti v vseh sredinah. Pri izvajanju politično informativne dejavnosti mo-

amo posvetiti posebno skrb organiziranosti množičnega obveščanja in formiranja o nalogah s področja udse obrambe.

Odločneje moramo odpravljati ampanjsko delo, obrambne naloge vse bolj prikazovati kot redni in sestavni del našega družbenega, ekonomskega in političnega sistema, odklanjati vsak senzacionalizem in ljudsko obrambo celovito ter nenehno vgrajevati v vsa dogajanja. Izredno pomembno je stalno in pravočasno politično obveščanje o pripravah na obrambo v miru in v vojni. Iz tega izhajata pomembnost nalog in tudi politična odgovornost vodstev in organov, ki se ukvarjajo s temi nalogami, je bilo zaključeno na posvetovanju.

Svetislav Nikolić

ODLIČJA SVOBODE ZA LETO 1976

V preteklem tednu so v Ljubljani slavnostno podelili letošnja odličja Svobode s srebrnim in zlatim listom. Letos so menda prvič, v posebni izdaji Kulturnega poročevalca, predstavili vse prejemnike teh priznanj, ki pomenijo obenem zahvalo prizadevnim in zaslužnim kulturno-prosvetnim delavcem in organizacijam Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije.

Iz jeseniške občine sta odličje Svobode z zlatim listom prejela Peter SITAR iz Zirovnice in Joža VARL iz Jesenice. Odličje Svobode s srebrnim listom pa kulturno-umetniški klub pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice in Cveto DELAVEC iz krajevnih skupnosti Dvornje-Mojstrana. Enako odličje je prejel tudi Vlado ROTAR, naš domačin, ki sicer že več let deluje na Koprskem, vendar se je njegovo kulturno delo pričelo prav na Jesenicah.

Namizni tenis

TRIGLAV II : JESENICE 5:4

Namiznoteniški igralci Jesenice so v zadnjem kolu prvega dela gorenjske namiznoteniške lige gostovali v Kranju. Kljub dobri igri Buha, ki je premagal vse tri igralce Triglava, pa to ni bilo dovolj za končni uspeh, kajti oba ostala igralca, Legat in Korbar, sta tokrat zaigrala precej slabo in se nista enakovredno kosala z mladimi igralci Triglava, ki so na koncu zasluženo slavili z rezultatom 5:4.

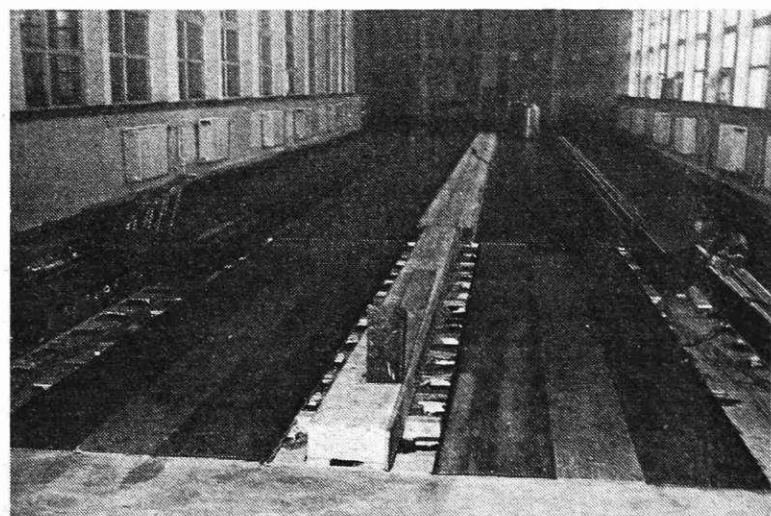
S tem porazom so igralci Jesenice zdrknili na lestevici za eno mesto nižje, tako imajo enako število točk kot ekipa Save, prvo mesto na lestevici pa po prvem delu drži ekipa Gumarja iz Kranja.

V soboto je bil na Jesenicah drugi pozivni turnir za člane, tokrat je bila udeležba precej skromna, saj je namesto desetih nastopilo samo sedem igralcev. Z Jesenice so nastopili Buh, Korbar in Legat, ki so se uvrstili, in sicer Buh na tretje, Legat na četrto, medtem ko je Jernej Korbar osvojil zadnje, sedmo mesto.

Najboljši igralec turnirja je bil tokrat Stare, igralec Triglava iz Kranja. r.f.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V NAMIZNEM TENISU

V ponedeljek, 20. decembra, se bo v prostorih TVD Partizan Jesenice začelo letošnje prvenstvo železarne Jesenice v namiznem tenisu. V prvi skupini se bodo pomerile naslednje ekipe: skupne službe VET, elektrotoplotna energija, strgarska valjev in elektro delavnica. Omenimo še ekipe druge skupine, ki bodo tekmovali dva dni kasneje, 22. decembra. To so ekipe: hladna valjarna, plavž, hladna valjarna Bela in valjarna profilov. Tekmovanje se bo vsakokrat začelo ob 15.30. J.R.

Danes, 16. decembra, bodo v Podmežakliji odprli prenovljeno kegljišče. Vse koristnike stez opozarjajo, da bo sedaj vstop na kegljišče možen le v copatah.

UGODNOSTI, KI JIH UŽIVAJO UPOKOJENCI

Med ugodnostmi, ki jih uživajo upokojenci, je potrebno omeniti predvsem letovanja. Za letovanja članov društev upokojencev in njihovih družinskih članov ima zveza društev upokojencev Slovenije domove oddiha v Izoli, Piranu, nekaj mest, oziroma postelj v Rogški Slatini in od letos tudi v domu društva upokojencev v Zirovnici.

Letos je bilo na voljo (z občutnim regresom) članom — upokojencem in njihovim svojem skupno 61 mest. Koordinacijski odbor je ta mesta porazdelil po posameznih društvih takole:

Društvo	Izola	Pirana	Rog. Slat.	Skup. no
Zirovnica	3	3	2	8
Javornik	6	6	3	15
Jesenice	6	18	3	27
Mojstrana	—	4	—	4
Kranjska gora	—	3	1	3
Rateče	—	2	1	3
Skupno:	15	36	10	61

Ponovno je treba omeniti železarno Jesenice, ki preko svojega sindikata stalno skrbi tudi za letovanje upokojencev — bivših železarjev in njihovih družinskih članov, po regresiranih in za upokojence zmogljivih cenah.

Letos je v domovih oddiha, to je, v Crikvenici in v Biogradu na morju, letovalo skupno 269 oseb, in sicer 140 upokojencev in 129 njihovih svojcev, za kar smo upokojenci kolektivu Železarne izredno hvaležni. Omeniti je tudi treba, da osnovne organizacije sindikata Železarne vabijo upokojence, svoje bivše sodelavce, na razne proslave, praznovanja in izlete ter s tem upokojencem dokazujejo, da niso nanje pozabili.

Ne bi bilo prav, ko ne bi omenil tudi železnice (ŽTP), ki nudi vsem upokojencem in njihovim družinskim članom (ženi) prevoz po železnici za polovično ceno. Vprašljivo pa je, kako se vedejo in skrbijo za upokojence — svoje bivše sodelavce, kolektivi ostalih organizacij združenega dela v jeseniški občini. O tem vemo zelo malo in bi bilo zaželeno, da se zgledejejo in posnemajo kolektiv Železarne.

Zaželeno je in bi bilo tudi prav, da se upokojenci, ki še niso člani društev, čimprej včlanijo.

Za zaključek informacij o delu upokojencev, ki smo jih objavili v zadnjih številkah Železarja, pa še nekaj misli o minulem delu. Pri tem

KRANJSKA GORA IN VRŠIŠKE ŽIČNICE

Tik pred začetkom glavne turistične sezone, ko lahko ugotovljamo, da v turistični ponudbi nismo v ničemer napredovali, se ponovno zastavlja vprašanje, kako bo Kranjska gora zmogla novoletni turistični naval, gnečo v času štirinajstidnevniških počitnic in seveda naval množice nedeljskih smučarjev vsako soboto in nedeljo, tja do konca marca. Sneg je sicer naš še

Šah

NEODLOČENO V MURSKI SOBOTO

V predzadnjem kolu prve slovenske šahovske lige so Jeseničani gostovali v Murški Soboti, kjer so igrali z moštvom Radenske neodločeno 5:5. Ta rezultat daje Jeseničanom dobre možnosti za obstoj v ligi, saj so svoje mesto popravili in so sedaj osmi.

V Murški Soboti so nastopili Jeseničani zopet nekompletni, tako da je moral nastopiti tudi Majtan, ki je partijo izgubil, ravno tako je zopet izgubil Krajnik, kateremu je to že osmi poraz zapored, Pongračeva, ki igra v spremenljivi formi, pa je tokrat izgubila z mlado Murmajerjevo. Zorko, Pavlin in Rodman so igrali miroljubno ter remizirali, zlasti velja to za Zorko, ki je nastopil bolan. Posebej pa moramo pohvaliti Krnjčarja, Železnika in Marušičevo, ki so zopet zmagali. Vsi trije so vso ligo v izvršni formi in igrajo izredno zanesljivo. Krnjčar je dosegel največ točk med člani, Železnik med mladinci in Marušičeva med članicami.

V zadnjem, devetem kolu igrajo Jeseničani v nedeljo ob 9. uri doma z ekipo ljubljanske Iskre, s katero so zadnja dva dvoboja igrali neodločeno 5:5. M. Jan

ne mislim na minulo delo, ki naj bi vplivalo na višino pokojnin, temveč na minulo delo v čisto drugem pomenu.

Sedanja generacija upokojencev (predvsem starejših upokojencev) je preživljala že težave in tegobe prve svetovne vojne. Med prvo in drugo svetovno vojno je bila izpostavljena izkoriščanju in šikanam kapitalistov, ki se v času gospodarske krize niso hoteli odreči svojim dividendam, temveč so vso težo krize prenesli na delavski razred, ki se je boril za vsakdanjo skorjo kruha. Ženematerice so, poleg skrbi za moža, vzgajale kopico svojih, večkrat lačnih, nikdar pa v izobilju živčnih otrok. Takrat ni bilo takih vtresov kot danes, ne toplih malic in ne ugodnosti pri prevozi v šolo. Takratni študentje so morali s svojo pristradano izobrazbo (brez stipendij) prijeti tudi za najslabše delo, če so sploh imeli srečo, da so ga dobili.

Tako je ta generacija pričakala in sodoživljala vse grozote druge svetovne vojne, trpela po raznih koncentracijskih taboriščih in sodelovala pri osvoboditvi domovine.

Takoj po končani vojni je ista generacija, z vsemi ostalimi državljani, pristopila k obnovi porušene domovine, obnovi tovarn, sodelovala pri organiziranju ljudske oblasti, in to v sindikalnih ter občinskih odborih pa tja do republiških in zveznih organov, do današnje samoupravne delegatske ureditve. Nikdar pa ni nihče vprašal za plačilo pri tem delu, ki ga je bilo treba opraviti, poleg rednega dela na delovnem mestu, včasih dolgo v nočne ure, ne glede na to, ali je bil delovnik ali nedelja.

Na to zastojkarstvo in požrtvovalno minulo delo sem hotel opozoriti ob sklepu, da ne bi šlo v pozabo. Ravno zaradi vsega tega, je dolžnost širše družbene skupnosti, da tudi v bodoče nudi društvom, ki skrbijo, da bi bila življenska jesen te generacije čim lepša, vso možno pomoč, naslednjim generacijam pa za zgled, da bodo očuvali in znali ceniti te pridobitve. (Te)

vedno največji zimski turistični center v Sloveniji obiskal pravočasno, kasnjajo pa nekatere druge stvari. Žičničarjem v Kranjski gori je sicer uspelo vzorno stopati nekatera smučišča takoj, ko je zapadel sneg. Še vedno pa ostajajo nespetsana tista smučišča, kamor sedanji teptalni stroji zaradi strmine ne morejo. Zato je v teku postopek za nabavo zmogljivejšega teptalnega stroja, vendar so se težave zlasti pri uvozu dovoljenju tako pomnožile, da bo stroj prispel v Kranjsko goro nemara šele sredi sezone. Poleg tega pa je tudi stari teptalni stroj v popravilu, ker se je zakasnil uvoz rezervnih delov.

Bolj kot o vzdrževanju sedanjih 59 hektarov smučišč v Kranjski gori, pa bi bilo potrebno razmišljati o tem, da bi čimprej usposobili nova smučišča in proge. Saj je na smučiščih že zdaj pogosto takšna gneča, da nastane marsikatera poškodba zaradi nje, ne zaradi drugih okoliščin ali objestnosti posameznih smučarjev.

Smučišča na Vršiču bi možnosti smučanja več kakor podvojila. Idejni projekti so namreč izdelani tako daleč, da je iz njih razvidno, da bi bilo mogoče na Vršiču in po pobočjih mimo koč na Gozdu in Miho-vega doma do Klina pridobiti nad 80 hektarjev prog in smučišč. Vendar se zdi, da je izgradnja žičnic in smučišč na Vršiču, ki bi bila dopolnilo enotnega smučarskega centra v Kranjski gori, še prav tako daleč, če ne celo dlje, kot je bila pred leti. Konzorcij za izgradnjo žičnic na Vršiču, v katerem so združili zainteresirane delovne organizacije nekaj nad sedem milijonov dinarjev, od tega pa je bilo doslej vplačanih dobrih pet milijonov dinarjev v obliki deležev, posluje, vendar pa doslej ni uspel dobiti investitorja, ki bi brez pogojev to investicijo sprejel in jo izpeljal. Predpriprave ki so potekale doslej, so izvedene do lokacijskega pregleda in lokacijskih pogojev, kar praktično pomeni, da bi bilo za tisti del sistema, ki omogoča prodor na Vršič in smučanje na njegovih pobočjih, mogoče dobiti lokacijsko odločbo in seveda tudi gradbeno dovoljenje, ko bi imeli izdelane glavne projekte. Seveda pa bi se v tej fazi morali odreči nihali na Mojstrovko, ker je za ta projekt potrebno opraviti še vrsto preiskav, zamudnih opazovanj in valorizacij ter ne nazadnje tudi ekonomskih izračunov.

Najbrž ni nič lažjega kot graditi najprej prvo fazo sistema vršičskih žičnic in smučišč, ker prav ta prinaša v sklopu celotnega sistema žičnic v Kranjski gori, glede na to, da bo to mogoče smučati skoraj šest mesecev na leto, zanesljiv dohodek že po nekaj letih obratovanja. Poleg tega je prav prodor na Vršič Kranjski gori nujno potreben zaradi razširitve premajhnih in prekomernih zmogljivosti za smučanje in za podaljšanje sezone. Ta investicijski poseg pa tudi ne predstavlja nobenih tako zahtevnih sredstev, da bi ga ne mogli sofinansirati, saj ga po ceni ni mogoče primerjati ne z Voglim in še mnogo manj s Kaninom. Poleg tega vršičska smučišča in žičnice niso konkurenca nobenemu slovenskemu smučarskemu centru in še najmanj bodočim triglavskim žičnicam, pač pa se vključujejo v sedanji sistem in dopolnjujejo zimski športni center Kranjska gora ter na tej osnovi prispevajo h komplementarnosti naše turistične ponudbe. In ker je tako, bi bil že čas, da bi našli investitorja, intenzivno nadaljevali s pripravljalnimi deli in se na pomlad lotili izgradnje smučišč in žičnic na Vršiču.

MOJSTRI POD MEŽAKLJO

V petek, 17. decembra, se bo v dvorani v Podmetakliji začel veliki mednarodni železarski turnir v hokeju na ledu, ki bo, kot je bilo že lani, prava revija dobrega hokeja in resničnih mojstrov.

Nastopile bodo štiri ekipe, in sicer: lankoslovaško četrtostopno moštvo češkoslovaškega prvenstva ZKL Brno, prvak Poljske Bailldon iz Katowice ter najboljši jugoslovanski ekipi Olimpija in Jesenice. Na lankoslovaškem turnirju so nastopili tudi člani prve češkoslovaške lige, igralci Ingstava iz Brna, ki so presenetljivo osvojili prvo mesto.

Letošnji turnir bo trajal tri dni, moštva pa bodo igrala po sistemu »vsak z vsakim«. Prvega dne, v petek, se bosta najprej ob 16. uri pomerili moštvi ZKL Brna in Olimpije, ob 19. uri pa Jesenice in Bailldon. V soboto bo prva tekma med Olimpijo in Bailldonom v Ljubljani in se bo začela ob 17.30, na Jesenicah pa se bosta pomerila Jesenice in ZKL Brno. Zadnjega dne, 19. decembra, bo najprej srečanje med ZKL Brnom in Bailldonom ob 16. uri. Zvečer ob 19. uri pa se bo začel dvoboj med Olimpijo in Jesenicami.

Turnir bo nedvomno zanimiv, kajti prikazan bo vrhunski hokej, kakršnega le redko gledamo na naših hokejskih štadijnih, vstopnina pa je ugodna, saj vstopnica za eno tekmo velja 10 dinarjev, otroci do 14. leta starosti, pripadniki JLA in upokojenci imajo prost vstop.

GORENJSKA LIGA

PRISTAVA: STRAŽIŠČE 8:4

V zanimivi igri dveh povsem različnih nasprotnikov, saj so gostje imeli skoraj vso opremo, domačini pa ne, so zmagali domačini — ekipa Pristave. Po igri so se, bi morala biti razlika v golih manjša, toda odlični domači vratar Grintov je branil izredno. Branil je celo kazenski strel.

Strelci za Pristavo: S. Mašnik, B. 3, Smolej I. 3, Smolej S. in Resman 1; strelci za Stražišče: Juvan, Kočar, Zevnik in Palk.

Tekma je bila odigrana ob 20. uri. Tudi druge tekme te lige se igrajo v večernih urah, to je ob 22. uri ali še kasneje. MB

LEP USPEH TELOVADK NA MALEJEVEM MEMORIALU

Samo leto dni je minilo od prvega tekmovanja jeseniških pionirk — telovadk. Uspeh je bil takrat skromen, vendar je bil to njihov prvi prodor v tekmovalno areno. To je bilo decembra lani, na petem Malejevem memorialu v Ljubljani. Preteklo soboto pa so na šestem Malejevem memorialu

samo za 0,3 točke za zmagovalko Grdadolnikovo iz Zelene jame. Ocena 8,75 točke za preskok je bila prenizka, da bi lahko posegla po zlati kolajni. Ljubljankinje pa so močne prav v preskoku in prejemale ocene preko devet točk.

Izredno sta se izkazali Stanka Pogačnik z desetimi in Zeljka Kuretič s trinajstim mestom. Stanka je prejela za izredno dobro izveden premet na preskoku 9,0 točk. Pionirki Jovanka Despotović pa je bilo to prvo tekmovanje in se je nadvse dobro izkazala. Z veliko borbenostjo je zasedla 24. mesto, najboljša pa je bila na preskoku, ker je preskočila konja s premetom, kar ji na treningu še ni uspelo povsem samostojno. Za začetnico s trimesečnim treningom je to prav lep začetek.

Kolikor je bilo veselja ob uspehu na zaključku tekmovanja, toliko smo bili tudi slabe volje, še preden se je tekmovanje pričelo. Pri ogrevanju na parterju si je pri izvajanju salte nazaj rahlo zvil glazbeni Zorka Kemperle, tako da je lahko nastopila samo na bradlji. Vrsta je tako tekmovala brez rezerve, vendar uspešno. Med samo tekmo pa je imela največ smole Kuretičeva, ki je dvakrat padla z gredi, enkrat pa je padla z gredi tudi Pogačnikova. Kljub temu so prejele še kar zadovoljive ocene zaradi dokaj težkih vaj.

Dober vtis je naredila Mesaričeva s svojimi vajama na parterju (9,40 točke) in na gredi (9,30), kjer je bila najboljša med tekmovalkami.

Ob otvoritvi tekmovanja so pionirke TVD Partizana Jesenice slavnostno predale upravi društva Partizan Tabor osebne dokumente, fotografije, časopisne izrezke in diplome s tekmovanjem Toneta Maleja ter žalne trakove z darovnimi venci. Vse to je zbral in hranil Jože Čop iz Bohinja, stric Toneta Maleja. Vsi dokumenti bodo hranjeni in razstavljeni v muzejski sobi TVD Partizan Tabor. Društvo Tabor se Jožu Čopu iskreno zahvaljuje za zbrane dokumente.

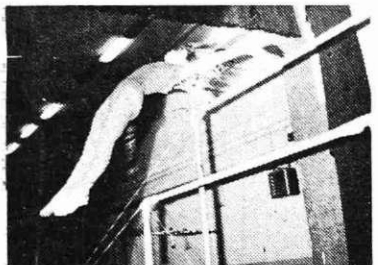
REZULTATI:
Pionirji sred. raz. (7 vrst): 1. Partizan Železničar (Mrb) — 156,0 točk; posamezno: 1. Luka Bešter (N. dom) 54,6 točke.

Pionirji višji razred (8 vrst): 1. Partizan Zagreb 151,8 točke; posamezno: 1. Škoberne (Mrb Center) 55,8 točke.

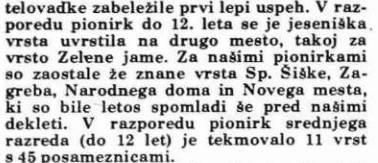
Pionirke višji razred (5 vrst): 1. Partizan Zelena jama 106,75 točke; posamezno: 1. Javornik (Zelena jama) 35,55 točke.

Pionirke sred. razred (11 vrst): 1. Partizan Zelena jama 109,15, 2. Partizan Jesenice 103,75 točke, 3. Partizan Sp. Šiška 103,55 točke, 4. GD Zagreb 101,05 itd.; posamezno (45 tekmovalk): 1. Grdadolnik (Z. jama) 36,95, 2. Lea Mesarič (Jesenice) 36,65 (preskok 8,75, bradlja 9,2, gred 9,3, parter 9,4), ostale Jesenice pa so se uvrstile: 10. Stanka Pogačnik 33,90 (9,0, 8,5, 8,3, 8,1), 13. Zeljka Kuretič 33,20 (8,65, 8,65, 7,6, 8,3), 24. Jovanka Despotović (29,35), 45. Zorka Kemperle 7,8 točke (tekmovala je samo na bradlji zaradi poškodbe gležnja). ML

Stanka Pogačnik med izvajanjem parterne vaje

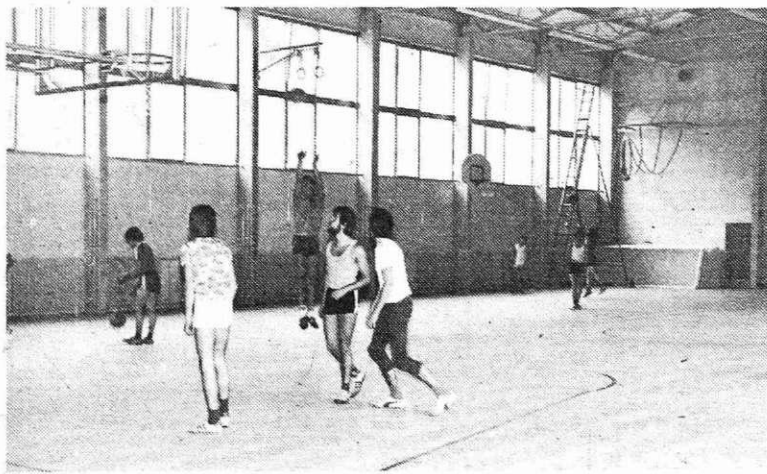

Zeljka Kuretič pri seskoku z bradlji

telovadke zabeležile prvi lep uspeh. V razporedu pionirk do 12. leta se je Jesenica vrsta uvrstila na drugo mesto, takoj za vrsto Zelene jame. Za našimi pionirkami so zaostale že znane vrste Sp. Šiške, Zagreba, Narodnega doma in Novega mesta, ki so bile letos spomnili še pred našimi dekleti. V razporedu pionirk srednjega razreda (do 12 let) je tekmovalo 11 vrst s 45 posameznicami.

Enak uspeh so pozele naše pionirke tudi kot posameznice. Najuspešnejša je bila Lea Mesarič z drugim mestom in je zaostala

Notranjost nove telovadnice ŽIC

GLAS
v vsako
gorenjsko hišo!

ZMAGA IN PORAZ

Jesenice so v tretjem kolu prve enotne slovenske lige v postavi: Mahnič, Rab, Zeli, Baloh, Tušar, Furger, Lužnik, Kelbi, Lukek, Golob, Pazlar in Primc, ponovno ostale praznih rok. Na domačem igrišču jih je premagala ekipa Fužinarja.

JESENICE: FUŽINAR (članice) 1:3 (7:15, 3:15, 15:7, 7:15)

Rezultat nam ne pokaže dejanskih moči obeh ekip, saj so se domačinke zelo uspešno borile proti favoriziranim gostjam. Obe ekipi sta pokazali zares kvaliteten odbojko, zato verjetno številnim gledalcem ni bilo žal, da so si tekmo ogledali.

Najbolj zanimivo in kvaliteten odbojko sta ekipi prikazali v prvem in tretjem setu. Našim dekletom je zameriti le, da prehitro popustijo, če nasprotnik povede za nekaj točk, kot se je to zgodilo v drugem in zadnjem setu. Če bi domače igralke v vseh setih igrale vsaj deloma tako kot v tretjem, ko so popolnoma nadigrale gostje, bi verjetno tudi uspeh ne izostal.

Omeniti pa moram tudi gledalce, ki znajo bodriti le takrat, ko gre ekipi dobro, medtem ko ekipa potrebuje podporo predvsem v kritičnih trenutkih igre.

Vrsta mladink pa je ponovno osvojila nove točke v dvoboju z vrstnicami iz Nove Gorice, ekipo Merkurja.

JESENICE: MERKUR (mladinke) 3:0 (15:9, 15:11, 15:9)

Kljub temu, da so za ekipo nastopale tudi mlajše igralke, so pokazale veliko več, kot v prejšnjem srečanju z ekipo Gorij. Predvsem so dobro zaigrale na mreži, z dobrim blokom in dobro pripravljenimi akcijami od sprejema do udarca, tako da so gostje ogrozile le zmago v tretjem setu, ko so se nevarno približale vodstvu domače ekipe. V naslednjem kolu obe ekipi gostujeta, in sicer članice v Celju pri ekipi Golovca, mladinke pa v Kamni gorici pri istoimenski ekipi. ACO

Mojstranske žičnice pričakujejo debelejšo snežno odejo (na sliki motiv iz lanske sezone)

Bojan Križaj — z očetom in sestro Simono, tudi smučarko — je letošnjo smučarsko sezono začel v odlični formi

Z letošnjega pohoda slovenskih železarjev na Triglav — tovariško srečanje v Krmi

OK JESENICE : OK ŠEMPETER (ČLANI) 3:2

V tekmi tretjega kola enotne slovenske odbojarske lige, ki so jo prvič v letošnjem prvenstvu igrali doma, so Jesenice tesno in nepričljivo, z rezultatom 3:2 v nizih, premagali povprečno ekipo OK Šempetra. Za domače so igrali: Bergelj, Gasar, Bogataj, Divjak, Kravanja, Svetlin, Stravs, Kos, Omejc in Čučnik, sodila pa sta z napakami Habsjan in Paul iz Kroke.

Jeseniki odbojkarji so se domačim gledalcem predstavili s precej slabo igro. Niti kakor niso mogli najti pravega koncepta igre, trenerja Erzen in Divjak pa sta z raznimi neposrečenimi kombinacijami potrebovala kar tri nize. Ekipi še po treh prvenstvenih tekmah ni bilo jasno, kdo naj podaja in, če naj podajajo tolkači, kot je bil nekaj časa primer tudi v tej tekmi, kako naj se ostali igralci uspešno merijo z nasprotniki na mreži.

Tudi tehnično vodenje ekipe med tekmo ni bilo prepričljivo; brez taktičnih menjav in prekinitev, ko je nasprotnik zlahka dosegal serijo točk v svojo korist, in to kljub temu, da so na klopi sedeli kar štirje rezervni igralci. Če se v zadnjem nizu ne bi razigral Bogataj, bi se zmaga kaj lahko spremenila v nenopravljiv poraz.

Jesenice, ki so trenutno na lestvici sicer na dobrem četrtem mestu, čakajo v nadaljevanju še mnogo težja srečanja z boljimi nasprotniki, kot je bil sobotni. Še je čas, da premislijo, kako bo moč priti tudi do takih prvenstvenih točk.

Prihodno tekmo bo moštvo OK Jesenice odigralo v nedeljo, 19. decembra, v Slov. Bistrici proti ekipi OK Poljskava. Boj

OK JESENICE : OK SALONIT — KANAL (MLADINCI) 0:3

Mladinci OK Jesenic so po borbeni igri morali priznati premoč boljšim in izkušnejšim gostom. Poznalo se je, da mladinci gostujoče ekipe nastopajo tudi za člansko moštvo v drugi zvezni odbojarski ligi, kar se je odražalo predvsem v uigranosti ekipe, pa tudi po starosti in telesni moči so prekašali domačine.

Jeseniki mladincem manjka več tekem, da bi lahko postali homogeni ekipa, viden pa je že precejšen kvaliteten napredek od lanskega leta.

Za domače moštvo so igrali: Gasar, Svetlin, Čučnik, Stravs, Kos, Domjan, Omejc in Močnik.

Tekmo je dobro sodil Bajt z Jesenic. V soboto gostujejo jeseniški mladinci v Kropi. Boj

Košarka

JEŽICA : JESENICE 81:80 (34:44)

Ljubljana 8. decembra, prvenstvena tekma petega kola slovenske košarkarske lige, gledalcev 50, sodila sta Grmič (Murska Sobota) in Skubin (Tolmin).

Jesenice so pokazali svojo najboljšo igro v prvenstvu. V večjem delu tekme so

nadigrali moštvo Ježice in na koncu nesrečno izgubili predvsem zaradi napak.

V začetku tekme so domačini povedli s 4:0, nato pa so Jesenice prevzele pobudo, zaigrali odlično v obrambi, še boljše v napadu in si do polčasa priigrali deset točk prednosti.

Tudi v drugem polčasu se slika ni spremenila. Jesenice so prednost še povečali na štirinajst točk. Domačini kljub agresivni igri, h kateri so se zatekli, niso uspeli vse do zadnjih pet minut bistveno spremeniti rezultata. Nato pa so Jesenice naredile tri zaporedne napake, ko so z vodenjem izgubili žogo, in domači so izenačili in devet sekund pred koncem iz prostih metov povedli z eno točko prednosti. Ker je ostalo premalo časa za protinapad, so tako Jesenice izgubile tekmo, ki so jo skoraj ves čas trdno držali v rokah.

Nastopali so: Vidič, Smolej 4, Šter, Erzen, Berginc, Božič 31 (9:9), Lozar 4 (2:2), Mišič, Vauhnik 27 (10:5), Smid, Matučec, Noč 14 (2:2).

KRAS : JESENICE 83:77 (41:33)

Lipica, 11. decembra, prvenstvena tekma šestega kola slovenske košarkarske lige, gledalcev 400, sodila sta Plevnik (Ljubljana) in Kovačič (Nova Gorica).

Jesenice so na drugem gostovanju doživeli še en nesrečen poraz. Po enakovredni igri, v kateri so, po začetnem vodstvu Jesenic s 7:2, povedli domačini in vodstvo odbržali do konca tekme. Domačini so zaigrali taktično dobro, saj so predvsem porivali zunanje igralce Jesenic, centrom pa pustili več prostora, kar pa mladi in neizkušeni igralci pod košem niso znali izkoristiti. Jesenice so zato prešli v agresivno obrambo in s tako igro tudi izenačili v 12. minuti drugega polčasa na 61:61. Vendar so v tem delu kar desetkrat zgrešili izpod koša in tako na ta račun zapravili zmago, ki bi jo zaradi dobre igre lahko dosegli.

Po šestih kolic so Jesenice iz štirih gostovanj in dveh tekem na domačem igrišču iztržili šest točk in so na šestem mestu prvenstvene lestvice.

Nastopili so Smolej, Šter, Erzen, Berginc, Božič 27, Lozar, Mišič 2, Vauhnik 28, Smid 3, Matučec, Noč 17.

V soboto igrajo Jesenice doma proti Vrhniki. Tekma bo ob 19. uri v telovadnici ŽIC. NI

VISOK PORAZ PIONIRJEV OŠ KRANJSKA GORA

V drugem kolu prvega dela gorenjske košarkarske lige za pionirje in pionirke so pionirji osnovne šole Prežihov Voranc gostili ekipo osnovne šole Kranjska gora.

Prvo tekmo naj bi odigrale pionirke, pa se je v drugem delu drugega polčasa zgodila pri zapisničarski mizi napaka in tekma je bila preložena.

V drugi tekmi pa so se med seboj pomerili pionirji. Pionirji osnovne šole Prežihov Voranc so bili premočnejši nasprotnik za nizke igralce osnovne šole Kranjska gora. Premagali so jih z rezultatom 105:8.

Koše za dosegli: Rakovič 31, Samardžija 17, Soklič 12, Tomaž Novak 17, Pivac 5, Jakšič 10, Pogačnik 6, Župančič 4, Peter Novak 1 in Bedič 2.

Za osnovno šolo Kranjska gora pa so bili uspešni: Marko Kopavnik 2, David Kopavnik 4 in Klemen Podlipnik 2.

Župančič Uroš 8. c.

VSEBINA

SAMOUPRAVNI SPORAZUM
O ZDRUŽEVANJU DELA DELAVCEV
V TEMELJNO ORGANIZACIJO PLAVŽ

~~~~~  
STATUT  
TEMELJNE ORGANIZACIJE PLAVŽ

~~~~~  
DEJAVNOST TEMELJNIH ORGANIZACIJ
ŽELEZARNE

**TO VALJARNA ŽICE IN PROFILARNA BELA,
JESENICE:**

Glavna dejavnost:
Proizvodnja valjane žice in profilov.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Prevaljanje in adjustiranje polizdelkov ter toplotna obdelava raznih valjarniških izdelkov za sebe in druge.

**TO VALJARNA DEBELE PLOČEVINE JAVORNIK,
JESENICE:**

Glavna dejavnost:
Proizvodnja debele toplo valjane pločevine.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Prevaljanje ter adjustiranje polizdelkov, toplotna obdelava in razrez pločevine za sebe in druge.

TO HLADNA VALJARNA BELA, JESENICE:

Glavna dejavnost:
Proizvodnja širokih hladno valjanih trakov in pločevine.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Luženje toplo valjanih trakov, vzdolžni in prečni izrez, opravljanje storitev valjanja, brušenja in termične obdelave.

TO KOVINOSERVIS JESENICE, JESENICE:

Glavna dejavnost:
Izdelava in montaža kovinskih opažev in stolpnih konstrukcij, izdelava malih brusilnih strojev.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Izdelava lahkih kovinskih konstrukcij in gradbeniškega pribora, opravljanje strojno-ključavničarskih in kovino-strugar-
skih storitev zase in druge.

TO IGMD MONTER DRAVOGRAD, DRAVOGRAD:

Glavna dejavnost:
Projektiranje, izdelava in montaža jeklenih konstrukcij, regalov za skladišča, lahkih hal, opreme za industrijo in turistične opreme, dvigal, prenašal ter proizvodnja static nosilcev.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Opravljanje ključavničarskih, kleparskih, izolacijskih del zase in druge.
Stranska dejavnost s katero ne nastopa v pravnem prometu:
Strežba s toplimi in mrzlimi jedili ter točenje pijač za člane kolektiva.

OPOMBE

DEJAVNOST TEMELJNIH ORGANIZACIJ ŽELEZARNE

TO LIVARNA JESENICE, JESENICE

Glavna dejavnost:
Izdelava jeklenih ulitkov in ulitkov barvnih kovin, proizvodnja jekla, izdelava in popravilo modelov.

TO JEKLARNA JESENICE, JESENICE

Glavna dejavnost:
Proizvodnja jekla.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Pridobivanje odsejanega materiala ter skladiščenje eksplozivnih snovi zase in druge.
Stranska dejavnost s katero ne nastopa v pravnem prometu:
Skladiščenje surovin, pripravljanje vložka, priprava ponovc in kokil in drugo.

TO PLAVŽ JESENICE, JESENICE

Glavna dejavnost:
Proizvodnja grodlja in vsipnih surovin.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Proizvodnja žlindre, plavžnega plina in žganega apna zase in druge.
Stranska dejavnost s katero ne nastopa v pravnem prometu:
Skladiščenje surovin in aglomeriranje rude.

TO VZDRŽEVANJE JESENICE, JESENICE:

Glavna dejavnost:
Izjava vzdrževanje in popravila ter opravlja tehnični nadzor.
Stranska dejavnost s katero ne nastopa v pravnem prometu:
Planira vzdrževanje in remonte, pripravlja tehnične dokumentacije in predloge za odpravo napak na proizvodnih napravah.

TO REMONTNE DELAVNICE JESENICE, JESENICE:

Glavna dejavnost:
Izjava elektro, strojna in gradbena dela, opravlja remonte in vzdržuje naprave za regulacijo in avtomatizacijo.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Izjava elektro toplotne meritve, projektira elektro instalacije ter sisteme za regulacijo in avtomatizacijo zase in druge.
Stranska dejavnost s katero ne nastopa v pravnem prometu:
Skrbi za optimalno zalogo rezervnih delov za žerjave ter jih skladišči za temeljne organizacije železarne.

TO STROJNE DELAVNICE JESENICE, JESENICE:

Glavna dejavnost:
Izdelava in popravilo strojnih delov, sklopov, konstrukcij, valjev in valjavniških priborov.
Stranska dejavnost s katero ne nastopa v pravnem prometu:
Skrbi za optimalno zalogo orodja in ga skladišči za temeljne organizacije železarne.

TO ENERGETIKA JESENICE, JESENICE

Glavna dejavnost:
Proizvodnja in distribucija elektro in toplotnih energetskih medijev, plinov, goriv in voda ter tehnični nadzor.
Stranska dejavnost s katero ne nastopa v pravnem prometu:
Opravlja vzdrževanje lastnih energetskih naprav.

TO TRANSPORT JESENICE, JESENICE

Glavna dejavnost:
Opravlja notranji železniški in cestni transport, opravlja vzdrževanje lastnih transportnih sredstev, tirov in cest na območju železarne.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Predeluje in prodaja talilniške odpadke.

TO HLADNA VALJARNA JESENICE, JESENICE:

Glavna dejavnost:
Proizvodnja ozkih hladno valjanih trakov in pločevine.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Luženje toplo valjanih trakov, vzdolžni in prečni razrez, op-ravljanje storitev valjanja, brušenja, termične obdelave in proizvodnja galice zase in druge.

TO ŽIČARNA JESENICE, JESENICE:

Glavna dejavnost:
Proizvodnja vlečene žice.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Luženje toplo valjane žice, termična obdelava vlečene in toplo valjane žice, površinska zaščita s kovinskimi prevlekami, ravnanje in razrezovanje vlečene žice v palice, pletenje žice v pramena in navijanje na kolute, izdelovanje in obdelava vlečnega orodja iz trde kovine in orodja za profiliranje zase in druge.

TO VRATNI PODBOJI JAVORNIK, JESENICE

Glavna dejavnost:
Izdelava vratnih podbojev, okenskih okvirjev in kovinskih elementov za gradbeništvo.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Površinska zaščita izdelkov, izdelava razpornikov in profilov zase in druge.

TO ŽEBLJARNA JESENICE, JESENICE:

Glavna dejavnost:
Proizvodnja žičnikov in bodeče žice.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Termična in površinska obdelava žičnikov, izdelava sekanca, embalaranje žičnih izdelkov ter izdelava orodja za predelavo žice zase in druge.

TO ELEKTRODE, JESENICE JESENICE:

Glavna dejavnost:
Proizvodnja dodatnih materialov za varjenje.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Vlečenje, ravnanje in rezanje elektroodne žice v palice, izdelava mešanic za oplaščenje varilne žice, izdelava taljenih in aglo praškov za varjenje ter izdelava ognjestalnih mas in praškov zase in druge.

TO JEKLOVLEK BELA, JESENICE:

Glavna dejavnost:
Proizvodnja vlečenega, brušenega in luščenega jekla.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Termična obdelava, luženje, peskanje, ravnanje in razrez ter površinska kontrola jekla in vlečenih palic zase in druge.

TO PROFILARNA JAVORNIK, JESENICE

Glavna dejavnost:
Proizvodnja hladno oblikovanih profilov in toplo oblikovanih izdelkov.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Luženje, peskanje, površinska zaščita, predelava ter izdelava cestnih ograj zase in druge.

TO VALJARNA BLUMING ŠTEKEL BELA, JESENICE:

Glavna dejavnost:
Proizvodnja toplo valjanih polizdelkov, trakov in pločevine.
Stranska dejavnost s katero nastopa v pravnem prometu:
Prevaljanje ter adjustiranje polizdelkov, razrezovanje toplo valjanih trakov, luženje in toplotna obdelava valjarniških izdelkov za sebe in druge.

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽEVANJU DELA DELAVCEV V TEMELJNO ORGANIZACIJO PLAVŽ

Na podlagi 331. člena in 336. člena zakona o združenem delu (Uradni list SFRJ z dne 3. 12. 1976) so delavci TO Plavž v sestavi delovne organizacije železarne Jesenice sklenili

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽEVANJU DELA DELAVCEV V TEMELJNO ORGANIZACIJO PLAVŽ

I. TEMELJNA NAČELA:

Člen 1

Delavci s tem samoupravnim sporazumom združujejo svoje delo v temeljno organizacijo (v nadaljnjem besedilu TO), določajo temelje za upravljanje z družbenimi sredstvi, s katerimi razpolagajo ter skrbijo za neposredno ter enakopravno povezanost in odgovornost vseh delavcev pri delu. Hkrati določajo tudi temelje za samoupravno odločanje o delu in ustvarjenih rezultatih ter družbeni reprodukciji kot celoti in s tem omogočajo da delavci z osebnim izjavljanjem ter prek svojih delegatov in delegacij svobodno in enakopravno urejajo svoj družbeno ekonomski položaj.

Člen 2

Medsebojne odnose v TO delavci urejajo v skladu z osnovami, ki jih dogovorijo s tem samoupravnim sporazumom.
Medsebojne odnose z delavci drugih temeljnih organizacij v delovni organizaciji železarne Jesenice (v nadaljnjem besedilu Železarna), pa urejajo delavci v skladu z načelom enakopravnosti in solidarnosti s samoupravnim sporazumom o združitvi TO v železarno Jesenice (v nadaljnjem besedilu samoupravni sporazum o združitvi) ter z drugimi samoupravnimi splošnimi akti TO in Železarne.

Člen 3

Delavci uresničujejo svoje samoupravne pravice v TO z odločanjem z osebnim izjavljanjem na referendumu, zboru delavcev, ter s podpisovanjem posebnih pismenih izjav.

Člen 4

Za popolno uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic organizirajo delavci v TO samoupravno delavsko kontrolo.

Člen 5

Vsak delavec v TO je osebno odgovoren za vestno opravljanje samoupravljaljskih funkcij ter za izvrševanje delovnih nalog.

II. PRAVNI STATUS TEMELJNE ORGANIZACIJE:

1. Ime temeljne organizacije:

Člen 6
V skladu z določbami ustave SFRJ, ustave SRS in zakona o združenem delu so delavci organizirali temeljno organizacijo Plavž dne 14. 9. 1976.

Člen 7

TO Plavž je samostojna organizacija združenega dela v sestavi Železarne.

Člen 8

Ime temeljne organizacije je:
Temeljna organizacija Plavž Jesenice, Jesenice, Cesta železarjev 8.

2. Dejavnost temeljne organizacije:

Člen 9
Delavci v TO so se dogovorili, da bodo v okviru prethmeta poslovanja Železarne opravljali naslednjo glavno dejavnost:

Proizvodnja grodlja in vsipnih surovin.
Poleg glavne dejavnosti opravlja TO naslednje stranske dejavnosti s katerimi nastopa v pravnem prometu:
proizvodnja žlindre, plavžnega plina in žganega apna zase in druge.
Hkrati opravlja naslednje stranske dejavnosti zase:
skladiščenje surovin in aglomeriranje rude.

Člen 10

Natančnejše določbe o imenu TO, sedežu in dejavnosti vsebuje statut TO.

3. Organizacija temeljne organizacije:

Člen 11

TO ima lastno organizacijo dela, ki temelji na tehnološki povezanosti procesa družbenega dela in jo delavci usklajujejo po načelih smotrnega gospodarjenja s potrebami tržišča, interesi drugih temeljnih organizacij v Železarni, sestavljeni organizaciji združenega dela (v nadaljevanju SO) ter z drugimi organizacijami s katerimi se povezuje TO, na podlagi združevanja dela in sredstev.

Člen 12

Zaradi narave delovnega procesa izmenskega dela ter za uresničevanje svojih samoupravnih pravic so delavci organizirali TO po samoupravnih delovnih skupinah.

Člen 13

Delavci ustanovijo samoupravne delovne skupine v tistih delih TO, v katere se povezujejo delovno, organizacijsko, tehnološko in je za te dele značilna tudi prostorska povezanost.

Člen 14

S statutom TO delavci določijo na čigavo pobudo, kdaj in na kakšen način se ustanovi samoupravna delovna skupina ter določijo tudi vlogo samoupravne delovne skupine v TO.

Člen 15

Delavci v posamezni samoupravni delovni skupini se lahko odločijo, da ta del organizirajo kot TO, če za to obstajajo z zakonom določeni pogoji.

Člen 16

Delavci lahko izločijo svojo TO iz sestava Železarne, če je to v njihovem interesu ter v skladu z interesi delavcev v drugih temeljnih organizacijah v Železarni.

4. Odgovornost za obveznosti:

Člen 17

Za obveznosti, ki jih v pravnem prometu z drugimi prevzame TO, oziroma Železarna za račun TO, odgovarja TO z vsemi sredstvi, s katerimi razpolaga.

Člen 18

TO ne odgovarja za obveznosti temeljnih organizacij v Železarni, oziroma drugih organizacij združenega dela, ki izvirajo iz poslov, ki niso povezani z njeno dejavnostjo.

Člen 19

Odgovornost TO za obveznosti Železarne in za obveznosti drugih temeljnih organizacij v Železarni, določata samoupravni sporazum o združitvi in statut TO.

5. Zastopanje:

Člen 20

TO predstavlja in zastopa njen individualni poslovodni organ t.j. vodja TO.
Pooblastila vodje pri zastopanju in predstavljanju določa njen statut.

III. UPRAVLJANJE IN RAZPOLAGANJE Z DRUŽBENIMI SREDSTVI:

Člen 21

Delavci imajo pravico in dolžnost, da v svojem skupnem in splošnem družbenem interesu, ekonomsko smotrno uporabljajo družbena sredstva ter skrbijo za njihovo obnavljanje, razširjanje in izboljševanje.

Člen 22

V skladu z določbami statuta TO so delavci dolžni varovati družbena sredstva, s katerimi razpolagajo, pred uničenjem in poškodovanjem in jih v ta namen ustrezno zavarovati.

Člen 23

Delavci so dolžni na osnovi zakona usklajevati vrednost osnovnih sredstev, s katerimi razpolagajo, z njihovo tržno vrednostjo na način in v rokih določenih s statutom TO ali splošnimi akti.

1. Razpolaganje z osnovnimi sredstvi:

Člen 24

Delavci TO lahko prepuste osnovna sredstva, s katerimi razpolagajo, pa jih začasno ne izkoriščajo, ali jih izkoriščajo le delno, v začasno uporabo drugim temeljnim organizacijam, v sestavi Železarne ali drugim organizacijam združenega dela izven Železarne.

TO je dolžna osnovno sredstvo, ki ga namerava dati v začasno uporabo, ponuditi drugim temeljnim organizacijam v Železarni. Le v primeru, da za osnovno sredstvo ni zainteresirana nobena temeljna organizacija v železarni, ga lahko ponudi drugim organizacijam združenega dela.

Člen 25

Odbor za gospodarstvo v TO naloži ustrezni službi v delovni skupnosti za opravljanje skupnih zadev v Železarni, da prouči, pod kakšnimi pogoji in za koliko časa naj bi posredovali osnovno sredstvo v začasno uporabo drugim organizacijam združenega dela, da bi bil izkoristek osnovnega sredstva čim boljši. Hkrati se je ta služba dolžna z organizacijo združenega dela, kateri se osnovno sredstvo daje v začasno uporabo, dogovoriti za nadomestilo v skladu z načeli o združevanju dela in sredstev.

Poročilo o posredovanju osnovnega sredstva v začasno uporabo drugemu posreduje odbor za gospodarstvo TO v odločitev delavskemu svetu TO.

Člen 26

O prepustitvi osnovnega sredstva v začasno uporabo drugim organizacijam združenega dela odloča delavski svet TO.

Člen 27

Pri uveljavljanju svoje razpolagalne pravice na sredstvih, s katerimi upravljajo, imajo delavci pravico:

- pridobiti sredstva v družbeno lastnino od imetnikov lastninske pravice,
- odtujevati družbena sredstva iz družbene lastnine,
- dajati družbena sredstva v zakup, na posodo, v zastavo ali zamenjavo.

Člen 28

Delavci TO lahko delno prenesejo razpolagalno pravico glede družbenih sredstev, s katerimi upravljajo, na Železarno v skladu s pooblastili, ki jih določijo s samoupravnim sporazumom o združitvi.

Člen 29

Družbena sredstva, s katerimi razpolagajo delavci TO, lahko odplačno ali neodplačno prenesejo na druge organizacije združenega dela v skladu z zakonom.

Kadar gre za odtujitev družbenega sredstva, ki ni rezultat rednega poslovanja TO, so delavci dolžni takšno sredstvo ponuditi najprej drugim temeljnim organizacijam v Železarni. Ponudba mora biti dana v pisni obliki. Če te temeljne organizacije v 30 dneh od dneva ponudbe ne izjavijo, da jo sprejmejo, lahko TO prenese družbeno sredstvo na drugo organizacijo združenega dela ali na drugo pravno osebo.

Člen 30

Če TO družbeno sredstvo odtuji proti plačilu v ponudbi določene cene, je organizacija združenega dela, ki ponudbo sprejema, dolžna v 30 dneh od prejete ponudbe plačati TO ustrezno ceno, ali znesek položiti na pristojnem sodišču.

IV. PRIDOBIVANJE IN RAZPOREJANJE DOHODKA:

Člen 31

Poslovanje TO delavci organizirajo v skladu s samoupravnim sporazumom o osnovah plana TO, na podlagi sprejetih planov in na podlagi osnov in smernic dogovorjenih z delavci drugih temeljnih organizacij in skupnosti.

Člen 32

Pri uresničevanju skupnih koristi bodo delavci usklajevali svoje delo z delom delavcev v drugih temeljnih organizacijah v Železarni.

Člen 33

Pri sprejemanju samoupravnega sporazuma o osnovah plana TO ter pri sprejemanju planov TO delavci upoštevajo obveznosti, ki so jih prevzeli na podlagi samoupravnih sporazumov z delavci drugih temeljnih organizacij in skupnosti ter sprejemajo ukrepe za njihovo uresničevanje.

Člen 34

Dohodek, ki ga ustvarijo delavci v TO v skladu z zakonskimi določili, določili statuta TO ter samoupravnim sporazumom o združitvi predstavlja dohodek te TO.

Člen 35

S pridobljenim dohodkom delavci razpolagajo samostojno v skladu z razmerji vzpostavljenimi z drugimi temeljnimi organizacijami, ki temelje na medsebojni povezanosti, odvisnosti ter na načelih enakopravnosti in vzajemnosti.

Člen 36

Delavci razporejajo dohodek za namene določene s statutom TO.

Člen 37

Ustvarjeni čisti dohodek razporejajo delavci za osebne dohodke, skupno porabo, za izboljševanje in razširitev materialne osnove dela, za obnavljanje rezerv v skladu z zakonom ter dogovorjenimi osnovami in merili.

Člen 38

O razporeditvi sredstev za skupno in splošno porabo odločajo delavci v skladu z osnovami in merili za ugotavljanje rezultatov tekočega in minulega dela, ki jih ugotavljajo z delavci drugih temeljnih organizacij v Železarni.

Člen 39

Delavci ugotavljajo in določajo osnove in merila za razporeditev sredstev za osebne dohodke tako, da je zagotovljeno vrednotenje dela vsakega delavca, njegov prispevek k ustvarjenemu dohodku ter odvisnost osebnega dohodka od rezultatov dela in poslovanja TO kot celote.

V. SANACIJA:

Člen 40

Če je TO končala poslovno leto z izgubo in je ne more pokriti iz lastnih sredstev, ali ima ob sprejemu periodičnega obračuna neporavnane dospele obveznosti, morajo delavci v skladu z zakonom začeti z ukrepi za sanacijo.

Člen 41

Če delavci ob sprejemu periodičnega obračuna ugotove, da je TO dosegla bistveno slabše poslovne rezultate od planiranih, ali da je poslovala z izgubo, je vodja TO dolžan takoj sestaviti in predložiti sanacijski program delavskemu svetu, ta pa ga posreduje v obravnavo zboru delavcev.

Člen 42

Če delavci ob koncu poslovnega leta ugotove, da je TO poslovala z izgubo, je dolžan vodja TO takoj sestaviti in predložiti sanacijski program delavskemu svetu TO, ta pa v potrditev delavskemu svetu Železarne, nakar sanacijski program obravnavajo delavci na svojem zboru.

Če pri sanaciji izgube TO, ki je nastala med koledarskim letom sodeluje več temeljnih organizacij v sestavi Železarne, velja za sestavo sanacijskega programa postopek iz 1. odstavka tega člena.

Člen 43

Delavski svet Železarne nadzira izvajanje sanacijskega programa v primerih iz 42. člena tega sporazuma in ima skupaj z delavskim svetom TO pravico soddločati v poslovni politiki, kadrovskih in drugih pomembnih odločitvah v TO, kadar so povezane s sanacijo.

Člen 44

Če vodja TO ne predloži sanacijskega programa v 30 dneh od dneva, ko se je ugotovilo da TO posluje z izgubo, ali da so nastale hude motnje v njenem poslovanju, poslovodni organ Železarne sestavi in predloži sanacijski program delavskemu svetu TO in Železarne v skladu z določili samoupravnega sporazuma o združitvi.

Člen 45

S samoupravnim sporazumom o združitvi se temeljne organizacije dogovorijo, kdaj, v katerih primerih in pod kakšnimi pogoji bodo na podlagi vzajemnosti in solidarnosti dale ekonomsko in drugo pomoč TO, ki ima izgubo v poslovanju.

OPOMBE

VI. SAMOUPRAVLJANJE:

Člen 46

Delavci TO uresničujejo svoje samoupravne pravice z referendumom, z odločanjem na zboru delavcev, ki se sestaja po samoupravnih delovnih skupinah, s podpisovanjem izjav ter prek delegatov in delegacij v samoupravnih organih TO, železarne, SO, v skupščinah družbeno političnih in samoupravnih interesnih skupnosti ter v drugih oblikah združevanja dela.

Člen 47

S statutom TO določijo delavci v skladu z zakonom vprašanja, o katerih odločajo delavci z osebnim izjavljanjem.

1. Delavski svet:

Člen 48

Delavci v TO neposredno volijo delegate, iz posameznih samoupravnih delovnih skupin v delavski svet TO kot organ upravljanja in poslovanja. V delavskem svetu TO mora biti zastopana vsaka samoupravna delovna skupina z najmanj enim delegatom.

Delavski svet ima najmanj 19 članov.

Člen 49

Delegati v delavskem svetu TO morajo delovati po smernicah delavcev, ki so jih izvolili in jim za svoje delo tudi odgovarjajo.

Člen 50

Statut TO določa pravice in obveznosti delegatov in njihovo odgovornost delavcem.

Člen 51

S statutom TO določijo delavci v skladu z zakonom sestavo delavskega sveta, postopek za volitve delegatov ter pooblastila sindikata v kandidacijskem postopku in izvedbi volitev.

2. Izvršilni organi:

Člen 52

Posamezne izvršilne funkcije delavskega sveta TO opravlja naslednji njegovi izvršilni organi:

- odbor za gospodarstvo,
- odbor za delovna razmerja,
- odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Člen 53

Statut TO določa delovno področje, pravice in dolžnosti izvršilnih organov, medsebojne odnose ter odgovornost.

Člen 54

Člane izvršilnih organov voli delavski svet TO izmed svojih članov pa tudi drugih delavcev TO.

3. Individualni poslovodni organ:

Člen 55

TO ima individualni poslovodni organ — vodjo TO. Vodjo imenuje in razrešuje s sklepom delavski svet TO.

Člen 56

Postopek za izbiro in imenovanje vodje, njegove pristojnosti, mandat in odgovornosti določa statut TO.

Člen 57

S splošnim aktom o delovnih razmerjih TO se določijo razpisni pogoji, ki jih mora izpolnjevati kandidat za vodjo TO.

4. Odločanje prek delegatov in delegacij:

Člen 58

Delavci TO odločajo o delu in poslovanju Železarne prek delegatov, ki jih neposredno volijo v delavski svet Železarne na način in po postopku, določenim s samoupravnim sporazumom o združitvi in s statutom Železarne.

Člen 59

Delegati v delavskem svetu Železarne so dolžni o svojem delu obveščati delavce, ki so jih izvolili, na način in v rokih, ki jih določa samoupravni sporazum o združitvi.

Pravice in dolžnosti delegatov ter njihovo odgovornost delavskemu svetu TO in delavcem določa statut TO.

Člen 60

Da bi uresničevali svoje pravice, dolžnosti in odgovornosti pri upravljanju in izvrševanju funkcij oblasti, delavci neposredno volijo delegacijo v zbor združenega dela občinske skupščine.

Delegati so dolžni delati v skladu s smernicami delavcev, ki so jih izvolili in stališči delegacije, ki jih je delegirala, ter so jim za svoje delo odgovorni.

Člen 61

Delavci neposredno volijo tudi posebno delegacijo za samoupravne interesne skupnosti. Za uresničevanje svojih pravic se povezujejo z delegacijami drugih temeljnih organizacij v železarni po posameznih interesnih področjih v konference delegacij.

Način povezovanja posameznih delegacij za samoupravne interesne skupnosti in način njihovega dela določa samoupravni sporazum o združitvi in statut železarne.

5. Samoupravna delavska kontrola:

Člen 62

Za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic delavci uresničujejo samoupravno delavsko kontrolo:

- neposredno,
- po delavskem svetu,
- prek odbora samoupravne delavske kontrole.

Člen 63

Člane odbora samoupravne delavske kontrole volijo delavci neposredno, tako kot to določa statut TO.

Sestavo odbora samoupravne delavske kontrole, pravice, dolžnosti in odgovornosti njegovih članov določata statut TO in pravilnik o organiziranju in delu samoupravne delavske kontrole.

Člen 64

Za člana odbora samoupravne delavske kontrole ne more biti izvoljen član delavskega sveta, član izvršilnega organa in tudi ne tisti delavci, ki ne morejo biti izvoljeni v delavski svet.

Člen 65

Pri svojem delu je odbor samoupravne delavske kontrole samostojen in ima pravico zahtevati od samoupravnih organov v TO, oziroma železarni in delavcev v TO ali delovni skupnosti podatke in pojasnila o posameznih problemih, ki jih obravnava. Po pomoč se lahko obrne na organe, ki so pristojni za nadzorstvo nad zakonitostjo dela TO, na službo družbenega knjigovodstva, družbenega pravobranilca samoupravljanja in na druge organe nadzora ter na sindikalno organizacijo.

Člen 66

O posamezni obravnavani zadevi mora odbor samoupravne delavske kontrole, predhodno obvestiti delavce oziroma samoupravne organe TO.

Potem ko odbor samoupravne delavske kontrole raziše posamezni primer po postopku in v roku, določenim s pravilnikom o organiziranju in delu samoupravne delavske kontrole, pisмено v 7 dneh od sprejema sklepa obvesti o svojih zaključkih delavce in pristojne organe.

Hkrati predlaga tudi ukrepe za odpravo nepravilnosti.

VII. POSLOVNA TAJNOST:

Člen 67

Poslovno tajnost morajo varovati vsi delavci, ki kakor koli poznajo listine ali podatke, ki se štejejo za poslovno tajnost.

Člen 68

Delavci s statutom in pravilnikom o varovanju poslovne tajnosti določijo, katere listine in podatki se štejejo za poslovno tajnost, ter primere in pogoje, pod katerimi se ti lahko sporočajo ali izročajo drugim.

Člen 69

Delavci so dolžni varovati poslovno tajnost tudi potem, ko jim preneha delovno razmerje v TO.

VIII. OBVEŠČANJE:

Člen 70

Samoupravni organi TO so dolžni zagotoviti redno, pravočasno, resnično in popolno obveščanje delavcev o celotnem poslovanju TO, predvsem pa o njenem materialno finančnem stanju ter o vseh drugih vprašanih, pomembnih za odločanje delavcev in uveljavljanje samoupravne delavske kontrole.

Člen 71

Vprašanja o katerih morajo biti delavci obveščeni, poti obveščanja, odgovornost samoupravnih organov in posameznih delavcev, način in roke za obveščanje delavcev določata statut TO in pravilnik o informiranju in komuniciranju ter drugi samoupravni splošni akti.

IX. DELOVNA RAZMERJA:

Člen 72

Delavci v TO se s tem sporazumom dogovarjajo o osnovni za uresničevanje svojih pravic in dolžnosti iz delovnih razmerij.

Na podlagi osnov določenih s tem sporazumom delavci sprej-
mejo enega ali več samoupravnih splošnih aktov s katerimi
urejajo pravice, obveznosti in odgovornosti pri delu.

1. Sklenitev delovnega razmerja in razporeditev delavca:

Clen 73
Delovno razmerje z drugimi delavci v TO lahko sklene oseba,
ki izpolnjuje splošne in posebne pogoje za opravljanje določenih
del pod pogoji in na način, kot to določa samoupravni splošni akt
o delovnih razmerjih delavcev v TO.

Clen 74
Nihče ne more pričeti z delom v TO preden sklene delovno
razmerje.

Steje se, da je delavec veljavno sklenil delovno razmerje, ko
je dal pismeno izjavo, da je seznanjen s samoupravnim sporazu-
mom o združevanju dela delavcev v TO, s samoupravnim sploš-
nim aktom o delovnih razmerjih delavcev v TO, statutom ter
drugimi samoupravnimi splošnimi akti, ki urejajo njegove pravi-
ce, obveznosti in odgovornosti.

Clen 75
Vsak delavec v TO opravlja določene naloge oziroma dela.
Določene naloge oziroma dela sestavljajo enake oziroma pri-
bližno enake naloge, ki jih opravlja v okviru dejavnosti TO eden
ali več delavcev v rednem delovnem času.

Clen 76
Določene naloge oziroma dela, ki jih opravlja eden ali več
delavcev predstavljajo posamezno delovno mesto.

Clen 77
Delavec opravlja v TO dela in naloge na delovnem mestu za
katero je sklenil delovno razmerje.

S splošnim aktom o delovnih razmerjih delavcev v TO se de-
lavci dogovorijo kdaj in v katerih primerih se lahko posameznega
delavca premesti na druga dela oziroma naloge v TO, ki morajo
odgovarjati njegovi strokovni izobrazbi in drugim zmožnostim.

Prav tako določijo delavci s samoupravnim splošnim aktom
o delovnih razmerjih delavcev v TO primere in pogoje, v katerih
je delavec dolžan delati na drugih delih oziroma nalogah za
katere nima ustrezne stopnje strokovne izobrazbe in primere,
v katerih se posameznega delavca lahko z njegovo privolitvijo
premesti začasno oziroma trajno na druga dela oziroma naloge,
za katere se zahteva nižja strokovna izobrazba.

Clen 78
S samoupravnim sporazumom o združitvi temeljnih organi-
zаций v železarno dogovorijo delavci temeljnih organizacij pri-
mere in pogoje v katerih je mogoče razporediti delavca na ustrež-
ne delovne naloge oziroma dela v drugi temeljni organizaciji, če
v TO v kateri dela ni več potrebe po njegovem delu, ker je TO
zašla v ekonomske težave, ali pa je prišlo do ukinitve del oziroma
nalog, ki jih je delavec opravljal zaradi tehnoloških ali drugih
izboljšav.

Clen 79
Naloge oziroma dela, ki sestavljajo posamezna delovna
mesta določa samoupravni splošni akt o sistematizaciji.

Clen 80
Delavci v TO vsako leto določijo plan potreb po kadrih v
skladu s planom razvoja TO, po postopku, ki ga določa statut TO
in drugi samoupravni splošni akti.

2. Delovni čas; odmor, počitek in dopust:

Clen 81
Delavec sklene delovno razmerje praviloma za nedoločen
čas.

Delavci določijo s samoupravnim splošnim aktom o delovnih
razmerjih delavcev v TO primere, ko delavec lahko sklene delov-
no razmerje za določen čas, ter začasna in občasna dela za katera
se ne sklene delovno razmerje, ampak pogodba o delu.

Clen 82
Delovni čas delavca v TO praviloma ne sme biti daljši od 42
ur na teden.

S samoupravnim splošnim aktom o delovnih razmerjih de-
lavcev v TO določijo delavci čas dela in njegovo razporeditev
tako, da je zagotovljeno čim popolnejše in racionalnejše izkori-
ščanje delovnih sredstev, čim višja produktivnost ter vsklajenost
dela z delavci v drugih temeljnih organizacijah v železarni.

Clen 83
Vsak delavec ima pravico do ustreznega odmora med delom,
dnevne počitka najmanj 12 ur, do rednega počitka med dvema
delovnima dneva in do tedenskega počitka najmanj 24 ur brez
presledka, razen v izjemnih primerih, ki jih določa samoupravni
splošni akt o delovnih razmerjih delavcev v TO.

Clen 84
Delavec, ki je sklenil delovno razmerje za nedoločen ali do-
ločen čas ima pod pogoji, določenimi s samoupravnim splošnim
aktom o delovnih razmerjih delavcev v TO pravico do rednega
dopusta.

S samoupravnim splošnim aktom o delovnih razmerjih de-
lavcev v TO se določi minimalna in maksimalna doba trajanja
letnega dopusta, ter dolžina dopusta za tiste delavce, ki še niso
izpolnili pogoja nepretrganega dela v TO.

Clen 85
Delavci se dogovorijo s samoupravnim splošnim aktom o de-
lovnih razmerjih delavcev v TO za primere in pogoje v katerih
ima posamezni delavec pravico do plačane in izredno neplačane
odsotnosti z dela.

3. Posebno varstvo mladine, žena in invalidov:

Clen 86
Delavci v TO določijo s samoupravnim splošnim aktom o de-
lovnih razmerjih delavcev v TO pravice mladoletnih delavcev,
predvsem glede razporeditve na določena dela oziroma naloge,
dopusta, počitka, odmora, nočnega dela in varstva pri delu.

Clen 87
Delavci so dolžni s samoupravnim splošnim aktom o medse-
bojnih razmerjih delavcev v TO ter v skladu z zakonskimi pred-
pisi urediti varstvo žena v zvezi z nočnim delom, porodniški
dopust, določiti dela in naloge na katerih je zaradi težavnosti
dela prepovedano da bi delale ženske ter urediti varstvo mater z
otroci do 7 leta starosti.

Clen 88
Delavci v TO se sporazumno dogovorijo da bodo posvečali
posebno skrb delavcem invalidom. V ta namen predvidijo dela
oziroma naloge na katerih imajo prednost pri sklenitvi delovnega
razmerja delavci invalidi. Hkrati bodo delavci v TO poskrbeli da
bo vsak delavec, ki postane invalid, po opravljeni rehabilitaciji
opravljal dela, oziroma naloge na takšnem delovnem mestu, ki bo
ustrezalo njegovi preostali delovni zmožnosti. S tem bodo delavci
omogočili in pripomogli k vključevanju delavca invalida v pro-
izvodnjo in družbeno življenje, v skladu z načelom solidarnosti in
vzajemnosti.

4. Varstvo pri delu:

Clen 89
Delavci v TO imajo pravico in dolžnost ustvarjati v delov-
nem procesu takšne pogoje, ki zagotavljajo varno opravljanje del
oziroma nalog na posameznih delovnih mestih. V ta namen so
dolžni poskrbeti za zdravstveno- tehnično varstvo ter za izpol-
njevanje normativov glede delovnih prostorov, delovnih sredstev,
naprav ter sredstev za osebno varstvo pri delu.

Hkrati morajo delavci zagotoviti, da se odpravijo, ali čim
bolj zmanjšajo tisti vplivi, ki lahko škodljivo vplivajo na zdravje,
ali delovno zmožnost vsakega posameznega delavca. Pri tem mo-
rajo upoštevati predpise o varstvu človekovega okolja.

Clen 90
Delavec ima pravico, da odkloni delo, če mu grozi neposred-
na življenjska nevarnost zato, ker niso bili storjeni vsi ukrepi za
varstvo pri delu.

S samoupravnim splošnim aktom o delovnih razmerjih de-
lavcev v TO določijo delavci organ, ki je dolžan storiti vse
potrebno, da se odstrani neposredna nevarnost za življenje
delavca. Delavca se za ta čas lahko razporedi na drugo delovno
mesto, vendar pa morajo naloge in dela na tem delovnem mestu
ustrezati njegovi strokovni izobrazbi in drugim zmožnostim.

5. Odgovornost za delovne obveznosti:

Clen 91
Delavci v TO so vzajemno in osebno odgovorni za vestno
izpolnjevanje delovnih obveznosti v delovnem razmerju. Delavec
odgovarja za nespoštovanje odločitev, sprejetih v TO, za kršitve
delovnih obveznosti in za druge kršitve delovne discipline, če jih
je storil po svoji krivdi.

Delavec odgovarja v TO disciplinsko in materialno.

Clen 92
Delavci v samoupravnem splošnem aktu o delovnih razmer-
jih delavcev v TO določijo kršitve delovnih obveznosti, disciplin-
ske ukrepe, ki se lahko izrečejo zoper posameznega kršitelja,
primere in pogoje v katerih se lahko izreče delavcu zaradi hujše
kršitve delovnih obveznosti, oziroma drugih kršitev delovne disci-
pline denarna kazen in primere ter pogoje pod katerimi se lahko
izreče zoper delavca, ki je storil hujšo kršitev delovne obveznosti
ukrep prenehanja delovnega razmerja.

Clen 191.
Delavski svet Plavža določi, kateri delavci so pooblašeni za
varovanje poslovne tajnosti ter posredovanje podatkov in listin
drugim.

Clen 192.
Pravilnik o varovanju poslovne tajnosti določa v skladu z
zakonom, kateri podatki in listine se štejejo za poslovno tajnost,
na kakšen način in kdo sme posredovati podatke in listine dru-
gim, odgovornost pooblaščenih oseb in druge okoliščine, ki so
pomembne za varovanje poslovne tajnosti.

XI. VLOGA SINDIKALNE ORGANIZACIJE NA PLAVŽU

Clen 193.
Sindikalna organizacija na Plavžu ima naslednje pristoj-
nosti:

- daje pobude in predloge za sklepanje vseh vrst samo-
upravnih sporazumov, za njihove spremembe in dopolnitve,
spremlja ter usmerja obravnavo in sodeluje pri njihovem skle-
panju,
- sodeluje pri sklenitvi samoupravnega splošnega akta o
delovnih razmerjih delavcev Plavža in samoupravnega splošnega
akta o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in
delitvi sredstev za osebni dohodek in ju podpiše,
- organizira predhodno obravnavo na zboru delavcev o
vseh zadevah, o katerih odločajo delavci z osebnim izjavljanjem,
- daje pobude za organiziranje novih TO,
- predlaga kandidate za delegate samoupravnih organov
za delegacije samoupravnih interesnih ter družbenopolitičnih
skupnosti ter izpelje kandidacijski postopek,
- predlaga člane za odbor samoupravne delavske kontrole
ter izvede kandidacijski postopek,
- delegira svoje predstavnike v razpisne komisije,
- predlaga odpoklic oziroma razrešitev posameznih dele-
gator oziroma članov samoupravnih organov ali organa kot
celote ter daje pobude za razrešitev vodje Plavža,
- sodeluje pri obveščanju delavcev,
- daje mnenja v zvezi z zahtevki delavcev za varstvo nji-
hovitv pravic ter daje mnenja med postopkom, ki teče zoper posa-
meznega delavca pred skupno disciplinsko komisijo, zaradi kršit-
ve delovnih dolžnosti,
- daje pobudo za pričetek disciplinskega postopka,
- skrbi in razvija kulturno, rekreativno in inventivno de-
javnost,
- opravlja druge zadeve, za katere je pooblaščen po za-
konu, tem statutu in drugih samoupravnih splošnih aktih.

Clen 194.
Sindikalna organizacija opravlja pristojnosti iz predhodnega
člena tega statuta prek sestankov samoupravnih delovnih
skupin.

Clen 195.
Pri svojem delu sindikalna organizacija upošteva zakonske
predpise, svoj statut ter samoupravne splošne akte Plavža, Žele-
zarne, SZ ter akte drugih organizacij in skupnosti.

XII. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI PLAVŽA

Clen 196.
Delavci urejajo notranje odnose v Plavžu s samoupravnim
sporazumom o združevanju delavcev v Plavž, s statutom, samo-
upravnim sporazumom o združitvi in drugimi splošnimi akti.

Clen 197.
Statut Plavža je temeljni akt za urejanje odnosov v Plavžu
in mora biti usklajen z osnovami, ki so jih delavci sprejeli s samo-
upravnim sporazumom o združevanju delavcev v Plavž.

Clen 198.
Osnutek statuta pripravi posebna komisija, ki jo imenuje
delavski svet Plavža. Komisija posreduje osnutek delavskemu
svetu in družbenopolitičnim organizacijam. Delavski svet določi
predlog statuta in ga posreduje v javno razpravo in sprejem
zboru delavcev. Predlog statuta mora biti v javni razpravi naj-
manj 15 dni.

Clen 199.
Delavski svet Plavža razglasi, da je statut sprejet, če ga je
sprejela večina vseh delavcev Plavža z referendumom.

Clen 200.
Delavci Plavža sprejemajo samoupravni splošni akt s pod-
ročja delovnih razmerij in delitve čistega dohodka ter sredstev za
osebni dohodek na predlog delavskega sveta Plavža po predhodni
javni razpravi na zboru delavcev z večino glasov vseh delavcev.

Clen 201.
Druge samoupravne splošne akte, njihove spremembe in do-
polnitve sprejema delavski svet Plavža.

Drugi samoupravni splošni akti urejajo način in postopek
uveljavljanja pravic in obveznosti delavcev iz združenega dela in
druge notranje odnose v Plavžu, ki niso urejeni s tem statutom in
samoupravnimi sporazumi.

Clen 202.
Vsi samoupravni splošni akti, njihove spremembe in dopol-
nitve, stopijo v veljavo v petih dneh po objavi v glasilu Železar,
ali ko so objavljeni na način, ki ga določi delavski svet Plavža,
razen če v posameznem samoupravnem splošnem aktu ni dru-
gače določeno.

Clen 203.
Za razlago posameznih določil samoupravnih splošnih aktov
je pooblaščen delavski svet Plavža.

XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE:

Clen 204.
S sprejetjem tega statuta preneha veljati statut temeljne
organizacije združenega dela Talilnice, ki so ga sprejeli delavci

dne

Clen 205.
Od konstituiranja, do redne predložitve periodičnih obraču-
nov službi družbenega knjigovodstva, delavci TO organiziranih iz
TOZD Talilnice in njihovi delavski sveti obravnavajo in spreje-
majo zaključni račun za poslovno leto 1976 in periodične obra-
čune za poslovno leto 1977 za vse te TO.

Clen 206.
Delavci Plavža so v rokih določenih z zakonskimi predpisi
dolžni sprejeti samoupravni splošni akt s področja delovnih raz-
merij delavcev v Plavžu in druge samoupravne splošne akte.
Do sprejetja samoupravnih splošnih aktov iz 1. odstavka
tega člena se uporabljajo samoupravni sporazumi o medsebojnih
razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD Talilnice, samo-
upravni sporazumi o delitvi osebnega dohodka v TOZD Talilnice
in drugi samoupravni sporazumi ter drugi splošni akti TOZD Ta-
lilnice, v kolikor niso v nasprotju s tem statutom, samoupravnim
sporazumom o združevanju dela delavcev na Plavžu, samo-
upravnim sporazumom o združitvi in zakonskimi predpisi.

Clen 207.
Ta statut začne veljati peti dan po objavi.

Jesenice,
Predsednik delavskega sveta
temeljne organizacije Plavž:

OPOMBE

Člen 166.

Pred določitvijo periodičnega obračuna oziroma zaključnega računa obravnavajo delavci na zboru rezultate svojega dela in poslovanja na podlagi informacije in poročila, ki ga je dolžan sestaviti in posredovati delavcem vodja Plavža.

Za pravilnost podatkov navedenih v poročilu oziroma informaciji odgovarja vodja Plavža, računovodja ter delovne skupnosti v Železarni, ki so mu na njegovo zahtevo posredovale podatke za sestavo poročila.

Člen 167.

Na podlagi podanega poročila delavci na koncu vsakega tromesečja odločajo na zboru o začasni delitvi ustvarjenega dohodka, na koncu poslovnega leta pa na enak način odločajo o končni delitvi.

Člen 168.

Delavski svet Plavža na podlagi obravnave periodičnega oziroma zaključnega računa na zboru delavcev ugotavlja periodični in zaključni račun.

VIII. PLANIRANJE:

Člen 169.

Delavci Plavža uresničujejo svoje pravice in dolžnost planiranja tako, da samostojno sklenejo samoupravni sporazum o osnovah plana Plavža ter da skupaj z delavci drugih TO sklepajo samoupravni sporazum o osnovah plana Železarne in SZ ter da skupno z drugimi delovnimi ljudmi in skupnostmi sprejemajo samoupravni sporazum o osnovah planov družbenopolitičnih in interesnih skupnosti.

Člen 170.

S samoupravnim sporazumom o osnovah plana Plavža se določijo interesi in cilji Plavža ter se z njim urejajo medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti za njegovo uresničevanje.

Člen 171.

Delavski svet Plavža je dolžan pravočasno organizirati in usmerjati pripravo samoupravnega sporazuma o osnovah plana Plavža. Delavski svet Plavža je tudi dolžan pravočasno obveščati delavce o dejstvih in podatkih, ki so pomembni za pripravljanje, sprejemanje ter uresničevanje plana.

Člen 172.

Plavž samostojno pripravlja ter sprejema svoj samoupravni sporazum o osnovah plana ter pripravlja elemente za samoupravni sporazum o osnovah plana Železarne, SZ, samoupravne interesne skupnosti ter druge samoupravne organizacije in skupnosti s katerimi se neposredno ali prek železarne vežejo dohodek, združevanje dela in sredstev ter drugi interesi.

Člen 173.

Sklep o pripravljanju samoupravnega sporazuma o osnovah plana Plavža sprejme delavski svet ter z njim pooblasti vodjo Plavža, da v roku določenem v sklepu delavskega sveta pripravi predlog samoupravnega sporazuma o osnovah plana.

Člen 174.

Vodja Plavža določi delovni program za pripravo samoupravnega sporazuma o osnovah plana, usmerja delo delovnih skupnosti v Železarni, ki so dolžne posredovati podatke za pripravo sporazuma, določi, kdo naj sodeluje pri pripravi ter skrbi za usklajevanje vsebine samoupravnega sporazuma o osnovah plana Plavža z že sprejetimi obveznostmi.

Člen 175.

Na podlagi predloga samoupravnega sporazuma o osnovah plana Plavža, ki ga predloži delavskemu svetu vodja Plavža, delavski svet posreduje predlog sporazuma v obravnavo delavcem. Po opravljeni obravnavi na zboru delavcev, odločajo delavci o sklenitvi samoupravnega sporazuma o osnovah plana Plavža z referendumom.

Potem, ko je samoupravni sporazum o osnovah plana Plavža sklenjen na način določen v 1. odstavku tega člena, ga sprejme delavski svet Plavža.

Člen 176.

Delavci pooblašajo delavski svet Plavža, da sklepa samoupravni sporazum o osnovah plana Železarne, SZ, drugih oblik združevanja dela in sredstev, samoupravnih interesnih ter družbenopolitičnih skupnosti, če so ti sporazumi v skladu z elementi za sklepanje teh sporazumov, ki jih sprejmejo delavci na predlog delavskega sveta na svojem zboru z večino glasov vseh delavcev.

Člen 177.

Plavž sprejema v skladu z osnovami sprejetimi s samoupravnim sporazumom o osnovah plana Plavža, srednjeročne in dolgoročne ter letne plane.

Člen 178.

Srednjeročni plan je temeljni plan ekonomskega in družbenega razvoja Plavža in ga sprejmejo delavci za obdobje petih let. Pri sestavi srednjeročnega plana upoštevajo delavci možnosti za uresničevanje dolgoročnih ciljev in smeri razvoja, ki jih določijo z dolgoročnim planom in zakonske predpise.

Člen 179.

Za spoznavanje dolgoročnejših možnosti za družbenoekonomski razvoj sprejmejo delavci dolgoročni plan za obdobje desetih let ali več.

Člen 180.

Za lažje in smotrnejše uresničevanje srednjeročnega in dolgoročnega plana sprejemajo delavci Plavža letni plan v skladu z dinamiko reprodukcijskega procesa in v skladu s potrebami določenimi s srednjeročnim in dolgoročnim planom.

Člen 181.

Glede sestave predloga letnega, srednjeročnega in dolgoročnega plana, veljajo določbe tega statuta o sestavi predloga samoupravnega sporazuma o osnovah plana Plavža. Letni, srednjeročni in dolgoročni plan Plavža, sprejema po predhodni obravnavi na zboru delavcev, delavski svet Plavža.

Člen 182.

Delavski svet Plavža je dolžan najmanj enkrat letno analizirati uresničevanje srednjeročnega plana ter na podlagi svojih ugotovitev predlagati delavcem konkretne naloge za prihodnje plansko leto. Hkrati je dolžan sprejeti smernice za ustrezne ukrepe, s katerimi je potrebno nastopiti v prihodnjem planskem obdobju za uresničitev nalog iz srednjeročnega plana.

Člen 183.

Če delavski svet Plavža ugotovi, da se sprejeti plani ne uresničujejo, ali če se ne izpolnjujejo obveznosti iz samoupravnega sporazuma o osnovah plana Plavža, je dolžan analizirati vzroke za nastalo stanje in nastopiti z ukrepi, da se izpolnijo prevzete obveznosti.

Če delavski svet ugotovi, da obveznosti iz planov, iz objektivnih razlogov ni mogoče uresničiti, lahko predlaga delavcem, da sprejmejo spremembe in dopolnitve planov.

Člen 184.

Pri planiranju na Plavžu sodeluje tudi sindikalna organizacija, ki daje pobude za samoupravno sporazumevanje in usmerja sporazumevanje in dogovarjanje v zvezi z določanjem osnov in meril za pridobivanje in razporejanje dohodka.

IX. OBVEŠČANJE DELAVCEV:

Člen 185.

Samoupravni organi TO so dolžni zagotoviti redno, pravočasno, resnično in popolno obveščanje delavcev o celotnem poslovanju Plavža, predvsem pa o njegovem materialno finančnem stanju ter o vseh drugih vprašanjih, pomembnih za odločanje delavcev in uveljavljanje samoupravne delavske kontrole.

Člen 186.

Posebno vlogo in odgovornost za pravočasno, resnično in popolno obveščanje delavcev Plavža ima center za proučevanje samoupravljanja in informiranje.

Člen 187.

Delavski svet in vodja Plavža sta dolžna opozarjati in seznanjati delavce ter sindikalno organizacijo z odločbami, sklepi in ugotovitvami družbenega pravobranilca samoupravljanja, sodišč, službe družbenega knjigovodstva, organov družbenopolitičnih skupnosti in sindikalne organizacije, če delavci to zahtevajo.

Člen 188.

Vsa obvestila, ki jih samoupravni organi in vodja Plavža posredujejo delavcem, morajo poslati tudi odboru samoupravne delavske kontrole in sindikalni organizaciji.

Člen 189.

Način in roke za obveščanje delavcev, vprašanja, o katerih morajo biti obveščeni, poti obveščanja, odgovornost samoupravnih organov za obveščanje urejajo poleg tega statuta, pravilnik o informiranju in komuniciranju in center za proučevanje samoupravljanja in informiranje ter drugi samoupravni splošni akti.

X. POSLOVNA TAJNOST:

Člen 190.

Delavci Plavža so dolžni varovati kot zaupne listine in podatke, ki se po pravilniku o varovanju poslovne tajnosti štejejo za poslovno tajnost.

Člen 93

Delavcu preneha delovno razmerje v TO, če stori hujšo kršitev delovne obveznosti s tem, da neopravičeno izostane z dela zaporedoma 5 delovnih dni.

Člen 94

Za ugotavljanje kršitev delovnih obveznosti, ali drugih kršitev delovne discipline, ugotavljanje odgovornosti in izrekanje ukrepov zaradi teh kršitev, izvolijo delavci z delavci drugih temeljnih organizacij v železarni skupno disciplinsko komisijo, v skladu z določili samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v železarno ter samoupravnim splošnim aktom o delovnih razmerjih delavcev v TO.

Člen 95

Postopek zoper posameznega delavca zaradi kršitve delovne obveznosti začne skupna disciplinska komisija na zahtevo delavskega sveta TO, vodje TO, odbora samoupravne delavske kontrole, sindikalne organizacije, družbenega pravobranilca samoupravljanja, ali pristojnega organa skupščine občine Jesenice.

Člen 96

Delavcu zoper katerega se vodi disciplinski postopek mora biti vročen zahtevak za postopek pred skupno disciplinsko komisijo.

Delavcu mora biti omogočeno da je pred skupno disciplinsko komisijo zaslišan in da se lahko brani.

Skupna disciplinska komisija mora obvestiti o postopku, ki ga vodi zoper posameznega delavca, sindikalno organizacijo.

Člen 97

Natančnejše določbe o postopku pred skupno disciplinsko komisijo vsebuje samoupravni splošni akt o delovnih razmerjih delavcev v TO.

Člen 98

Zoper odločbo skupne disciplinske komisije ima delavec pravico da ugovarja pri delavskem svetu TO.

Delavski svet TO lahko odločbo skupne disciplinske komisije potrdi, spremeni ali razveljavi.

Odločitev delavskega sveta v zvezi z ugovorom delavca na odločbo skupne disciplinske komisije je dokončna.

Zoper odločbo delavskega sveta ima delavec možnost sprožiti postopek pred sodiščem združenega dela.

Člen 99

Če delavec pri delu oziroma v zvezi z delom namenoma, ali iz hude malomarnosti, povzroči TO škodo jo mora povrniti.

Člen 100

S samoupravnim splošnim aktom o delovnih razmerjih delavcev v TO določijo delavci primere v katerih se lahko določi pavšalna odškodnina za škodo, ki jo je povzročil delavec ali več delavcev TO, pa ni mogoče ugotoviti natančnejšega zneska, ali pa bi njegovo ugotavljanje povzročilo nesorazmerne stroške.

Člen 101

Delavci s samoupravnim splošnim aktom o delovnih razmerjih delavcev v TO določijo organ, ki prične postopek za ugotovitev obstoja škode, okoliščine v katerih je nastala, koliko znaša in kdo jo je povzročil.

Če delavec noče povrniti škode temeljni organizaciji, ta sproži postopek pred sodiščem združenega dela.

6. Prenehanje delovnega razmerja:

Člen 102

Delavcu preneha delovno razmerje v TO:

– če poda pismeno izjavo, da ne želi več delati v TO in prekinja delovno razmerje,

– če se z odborom za delovna razmerja pismeno sporazume, da mu preneha delovno razmerje v TO,

– če noče delati na delovnem mestu, ki mu je ponujeno in ustreza njegovi strokovni izobrazbi in drugim zmožnostim, ali če se noče dokvalificirati oziroma prekvalificirati za druga ustrezna dela, če je postalo njegovo delo v TO nepotrebno,

– če je pri sklenitvi delovnega razmerja zamolčal ali podal neresnične podatke, pa so ti podatki bistveni za opravljanje del oziroma nalog za katere je sklenil delovno razmerje,

– če ne izpolnjuje svojih obveznosti pri delu in s tem huje krši delovne obveznosti.

Delavci določijo s samoupravnim splošnim aktom o delovnih razmerjih delavcev v TO koliko časa mora delavec ostati še na delu, kadar mu preneha delovno razmerje v skladu s prvim odstavkom tega člena.

Člen 103

Delavcu preneha delovno razmerje tudi v primerih, ki jih določa zakon.

Člen 104

Delavci TO se dogovorijo z delavci drugih temeljnih organizacij v železarni pod kakršnimi pogoji preneha delavcu delovno razmerje v TO, zaradi prehoda v drugo temeljno organizacijo, s samoupravnim sporazumom o združitvi temeljnih organizacij v železarno.

7. Varstvo pravic delavcev

Člen 105.

Delavec v TO ima v skladu z zakonom pravico zahtevati varstvo svojih samoupravnih pravic.

Zahtevo za varstvo pravice mora vložiti delavec pri delavskem svetu temeljne organizacije v 30 dneh od dneva ko je izvedel za kršitev svoje pravice, oziroma dneva, ko mu je bila vročena odločba, s katero mu je bila kršena njegova pravica.

Člen 106

Preden odloči o delavčevi zahtevi je delavski svet dolžan zahtevati mnenje sindikalne organizacije.

Člen 107

Če delavec ni zadovoljen z odločitvijo, ali če pristojni organ v roku določenem z zakonom ne odloči o delavčevi zahtevi, ima delavec pravico zahtevati varstvo pri sodišču združenega dela.

Člen 108

Delavci določijo s samoupravnim splošnim aktom o delovnih razmerjih delavcev v TO postopek v zvezi z varstvom pravic delavcev, njihove pravice in vlogo sindikalne organizacije v postopku.

8. Vodja temeljne organizacije:

Člen 109

Pravice in obveznosti s področja delovnih razmerij delavcev uresničuje vodja TO v skladu z določbami samoupravnega splošnega akta o delovnih razmerjih delavcev v TO.

Prav tako določijo delavci s samoupravnim splošnim aktom iz prvega odstavka tega člena tudi tista dela in delovne naloge v TO, na katerih imajo delavci posebna pooblastila in odgovornosti, ki so podvrženi ponovni izbiri.

X. DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE:

Člen 110

Družbenopolitične organizacije delujejo v TO samostojno ter v skladu s svojimi statuti ter delovnimi programi.

Člen 111

Delavci v TO omogočajo in pospešujejo delovanje posameznih družbenopolitičnih organizacij sindikata, ZKS, in ZSMS ter vsklajujejo akcije.

Posebno vlogo ter pristojnosti ima v TO sindikat, ki zagotavlja, da delavci uveljavljajo svoje družbeno-ekonomske ter druge samoupravne pravice ter tako odločajo o vseh vprašanjih svojega družbenoekonomskega položaja.

Člen 112

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata (v nadaljevanju izvršni odbor) ima pravico dati pobudo in predlog za sklenitev vseh vrst samoupravnih sporazumov in drugih samoupravnih splošnih aktov ter začeti postopek za ponovno obravnavanje že sklenjenih samoupravnih sporazumov in drugih splošnih aktov.

Izvršni odbor je po določbah statuta sindikata udeležen v postopku sklepanja vseh samoupravnih splošnih aktov, s katerimi se urejajo delovna razmerja delavcev, določajo osnove in merila za razporejanje dohodka, delitev sredstev za osebne dohodke ter je pooblaščen za podpisovanje teh aktov.

Člen 113

V skladu z ustavo in zakonskimi določili delavci pooblašajo izvršni odbor da se udeleži obravnavanja vseh vprašanj, ki se nanašajo na samoupravne pravice delavcev, na njihov materialni položaj ter da sodeluje pri vsklajevanju interesov in stališč posameznih delavcev z interesi večine delavcev v TO ter da zavzema stališča.

Izvršni odbor sodeluje pri reševanju sporov, ki nastanejo med delavci posamezne samoupravne delovne skupine in delavci drugih samoupravnih delovnih skupin v TO, med delavci in samoupravnimi organi TO, pa tudi v sporih, ki nastanejo med delavci in organi družbenopolitičnih skupnosti.

XI. KONČNE DOLOČBE:

1. Način sprejemanja:

Člen 114

Predlog samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v TO oblikuje delavski svet TO in ga posreduje v razpravo delavcem po samoupravnih delovnih skupinah.

Steje se da je samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TO sprejet, če se zanj izreče na referendumu večina delavcev TO. Ko je samoupravni sporazum na tak način sprejet, odločajo delavci o njegovem sprejetju s podpisovanjem posebnih pismenih izjav.

Člen 115

Če delavec odkloni dati pismeno izjavo o sprejemu samoupravnega sporazuma o združevanju dela delavcev v TO, oziroma če takšne izjave ne podpiše v roku 10 dni od prejema izjave, se šteje, da mu je prenehalo delovno razmerje po zakonu.

Člen 116

Delavci v TO sprejemajo spremembe in dopolnitve tega samoupravnega sporazuma po enakem postopku kot velja za njegov sprejem.

Člen 117

Ta samoupravni sporazum prične veljati z dnem, ko ga sprejmejo delavci na referendumu z večino glasov in na način določen s 115. členom tega sporazuma.

OPOMBE

Posebne delegacije Plavža nato delegirajo delegate v konfe-

Člen 136

Člen 145.

Za proizvode, ki jih Plavž prodaja drugim TO v sestavi Železarne za nadaljnjo proizvodnjo oziroma končno porabo, določi Plavž sporazumno z drugimi TO, katerim prodaja svoje proizvode, cene zanje s tem, da se upoštevajo odnosi v gibanju cen in drugi pogoji, ki jih določa samoupravni sporazum o združitvi.

Člen 146.

Dohodek, ki ga Plavž ustvari s prodajo svojih proizvodov na tržišču predstavlja dohodek vseh TO, ki so sodelovale pri izdelavi posameznega proizvoda. Vse TO, udeležene pri izdelavi proizvoda, imajo pravico do dela dohodka ustvarjenega s prodajo proizvoda na trgu v skladu z višino vloženega dela vsake TO v posamezni proizvod. Instrument za razdelitev tako ustvarjenega dohodka je dogovorjena cena, ki jo določijo za posamezne proizvode temeljne organizacije sporazumno, vsako leto s planom Železarne.

Člen 147.

Delavci Plavža imajo pravico do deleža v dohodku ustvarjenem z združevanjem dela in sredstev z delavci v drugih TO v Železarni in izven nje. Delež pri skupno ustvarjenem dohodku je sorazmeren prispevku, ki so ga dali delavci Plavža k ustvarjanju tega dohodka s svojim živim in minulim delom.

Člen 148.

V okviru deleža v skupnem dohodku ima Plavž, ki je združil sredstva, pravico iz naslova minulega dela:

- do povračila vrednosti združenih sredstev,
- do nadomestila za gospodarjenje z družbenimi sredstvi.

Delež Plavža, ki je združil sredstva, preneha, ko je vrnjena vrednost združenih sredstev skupaj z nadomestilom, oziroma ko poteče rok, predviden v samoupravnem sporazumu sprejetem za posamezni primer.

Člen 149.

Plavž pridobiva dohodek tudi z vzpostavitvijo kreditnih razmerij z drugimi za financiranje investicij in drugih potreb.

2. Odnosi pri delitvi in razporejanju dohodka in čistega dohodka:

Člen 150.

Plavž ugotovi dohodek tako, da iz celotnega prihodka nadomesti materialne stroške in z zakonom predpisano amortizacijo.

Člen 151.

Plavž razporeja dohodek za:

- obveznosti do TO, ki opravljajo družbene dejavnosti in pridobivajo dohodek s svobodno menjavo dela in za katere zakon določa, da se poravnava iz dohodka Plavža,
- obveznosti s katerimi se zagotavlja socialna varnost delavcev, za katere določa zakon, da se poravnava iz dohodka Plavža,
- z zakonom določene obveznosti za zadovoljevanje splošnih družbenih potreb,
- obveznosti do delovnih skupnosti, ki opravljajo dela skupnega pomena za TO v Železarni,
- izdatke za ohranitev, izboljšanje in varstvo človekovega okolja razen če zakon ne določa da ti izdatki spadajo v materialne stroške,
- izdatke za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito,
- izdatke za amortizacijo, ki presegajo znesek obračunan po zakonsko določenih stopnjah,
- denarne kazni za gospodarske prestopke, prekrške in upravne in sodne stroške,
- premije za zavarovanje družbenih sredstev,
- izdatke za izpolnitev z zakonom določenih obveznosti, prevzetih s samoupravnim sporazumom ali pogodbo,
- čisti dohodek.

Člen 152.

V dohodku Plavža se posebej ugotavlja tisti del, ki je rezultat dela v izjemno ugodnih pogojih. Ta del dohodka Plavž združuje za s samoupravnim sporazumom o združitvi določen namen.

Člen 153.

Delavci Plavža razporejajo čisti dohodek Plavža za osebni dohodek in za skupno porabo, kot tudi za izboljšanje in razširitev materialne osnove dela in za ustvarjanje ter obnavljanje rezerv.

Člen 154.

Sredstva za skupno porabo, ki se izločajo iz čistega dohodka Plavža gredo v sklad skupne porabe.

Sredstva sklada skupne porabe se uporabljajo za:

- zadovoljevanje potreb po samoupravnem sporazumu o uveljavitvi sindikalne liste,

Delavski svet je dolžan obravnavati pobudo za uvedbo

Člen 127.

- za v zakonu določene namene,
 - ostale potrebe splošne porabe.
- Višino sredstev za sklad skupne porabe določijo delavci z letnim planom, dokončno pa z zaključnim računom.

Člen 155.

Delavci del sredstev sklada skupne porabe združijo s sredstvi skupne porabe, ki jih upravljajo delavci v drugih TO v Železarni za namene določene s samoupravnim sporazumom o združitvi in v višini dogovorjeni z letnim planom Železarne.

Člen 156.

Delavci Plavža oblikujejo rezervni sklad z namenom, da se ohrani poslovna stabilnost ter materialna in socialna varnost delavcev v skladu z obveznostmi, ki so jih sprejeli s samoupravnim sporazumom o osnovah plana in drugimi samoupravnimi sporazumi.

Sredstva rezerv morajo zagotoviti delavci najmanj v višini določeni z zakonom.

Člen 157.

Delavci združujejo del sredstev rezerv v sklad skupnih rezerv na ravni Železarne za namene, ki jih določa samoupravni sporazum o združitvi in v višini dogovorjeni z letnim planom Železarne.

Del sredstev rezerv se pa lahko združuje tudi z drugimi organizacijami združenega dela, družbenopolitičnimi in samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

Člen 158.

Delavci Plavža oblikujejo tudi poslovni sklad v katerega združujejo del sredstev čistega dohodka za posojila določena z zakonom in za združevanje v samoupravne interesne skupnosti gospodarstva in razširitev materialne osnove dela. Višina čistega dohodka, ki se izloči v poslovni sklad, se določi z letnim planom, dokončno pa po sprejetju zaključnega računa za preteklo leto.

Člen 159.

Del sredstev poslovnega sklada delavci Plavža združujejo z delavci drugih TO v Železarni in skupni poslovni sklad za namene določene v samoupravnem sporazumu o združitvi in v višini dogovorjeni z letnim planom Železarne.

Člen 160.

Preostali del čistega dohodka po razporeditvi na osebni dohodek, skupno porabo, rezerve in razširitev materialne osnove dela, predstavlja stimulacijo za dobro gospodarjenje Plavža v obliki bodisi povečanja osebnega dohodka in skupne porabe kar delavci regulirajo s samoupravnim splošnim aktom o delitvi sredstev za osebni dohodek. Del teh sredstev lahko delavci namenijo za dodatna vlaganja v materialno osnovo dela.

VII. KNJIGOVODSTVO NA PLAVŽU

Člen 161.

Plavž vodi v skladu z zakonom knjigovodstvo ter evidenco, ki je pomembna za delo in odločanje.

Posle v zvezi z vodenjem knjigovodstva in evidence opravlja računovodja Plavža, ki je odgovoren za vodenje knjigovodstva v skladu z zakonskimi predpisi in pravilnikom o vodenju knjigovodstva.

Člen 162.

Za računovodja je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje z zakonom predpisane in še naslednje pogoje:

- da ima višjo ali srednjo izobrazbo ekonomske smeri in najmanj tri oziroma pet let uspešnega dela na finančno računovodskem področju,
- da ima aktiven odnos do samoupravljanja, spoštuje zakonitost in je vesten pri svojem delu.

Člen 163.

Računovodja Plavža je pooblaščen za podpisovanje vseh listin v zvezi z vodenjem knjigovodstva in evidence ter za podpisovanje listin, ki jih je dolžna temeljna organizacija predložiti službi družbenega knjigovodstva.

Člen 164.

Celotni prihodek, ki ga ustvarijo delavci na Plavžu s katerim upravljajo in razpolagajo se vodi na internem računu.

Člen 165.

Po preteku vsakega tromesečja Plavž sestavi svoj periodični obračun, na koncu poslovnega leta pa zaključni račun.

Člen 127.
Delavski svet je dolžan obravnavati pobudo za uvedbo postopka za razrešitev vodje Plavža, o njej odločiti v skladu z zakonom in o tem obvestiti tistega, ki je dal pobudo.
Sklep delavskega sveta o razrešitvi vodje Plavža je dokončen.

8. Delegacija Plavža v delavskem svetu Železarn

Člen 128.
Delavci Plavža neposredno s tajnim glasovanjem izvolijo delegacijo v delavski svet Železarn v skladu z določbami samoupravnega sporazuma o združitvi.

Člen 129.
Naloga delegacije Plavža v delavskem svetu Železarn je, da skupaj z delegacijami ostalih TO, združenih v Železarno, odloča o skupnih zadevah, za katere se s samoupravnim sporazumom o združitvi dogovorijo da jih bodo opravljale skupno.

Člen 130.
Način volitev delegacije v delavski svet Železarn, pravice, obveznosti in odgovornosti delegatov določa samoupravni sporazum o združitvi in statut Železarn.

9. Odločanje delavcev po delegatih v skupščini družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti:

9.1. Delegacije Plavža v zboru združenega dela skupščine občine Jesenice:

Člen 131.
Delavci Plavža izvolijo neposredno s tajnim glasovanjem delegacijo v zbor združenega dela skupščine občine Jesenice za mandatno obdobje štirih let.

Nihče ne more biti več kot dvakrat zaporedoma izvoljen za člana delegacije. V delegaciji ne more biti izvoljen vodja Plavža in drugi delavci, ki jih imenuje delavski svet Plavža.

Člen 132.
V delegaciji morajo biti zastopani delavci iz vseh samoupravnih delovnih skupin Plavža. Socialna struktura delegacije mora ustrezati socialni strukturi Plavža.

Člen 133.
Kandidiranje in volitve v delegacijo Plavža se izvedejo skladno s statutom skupščine občine Jesenice.

Člen 134.
Delegacija Plavža v zboru združenega dela ima zlasti te pravice in dolžnosti:

- samostojno ali skupaj z delegacijami drugih TO delegira iz svojega sestava delegate v zboru združenega dela skupščine občine Jesenice,
- obravnava gradivo dnevnega reda sej organov skupščine občine Jesenice in oblikuje stališča, ki jih bodo delegati zastopali na seji zbora,
- spremlja delo skupščine in svojih delegatov v skupščini, daje pobude za obravnavanje vprašanj, pomembnih predvsem za Plavž,
- obravnava predloge za sprejem aktov in odločitev skupščine,
- občasno posreduje informiranje o delu organov skupščine družbenopolitične skupnosti in o svojem delu, delavskemu svetu in delavcem Plavža,
- delegacija prek svojih delegatov tolmači delavcem osnutke in predloge aktov in odločitev, ki jih daje skupščina družbenopolitične skupnosti v javno razpravo,
- uresničuje tudi druge pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz ustave, zakonov, statuta in drugih aktov skupščine občine Jesenice ter Plavža.

9.2. Delegati Plavža v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti:

Člen 135.
Delavci Plavža izvolijo neposredno s tajnim glasovanjem posebne delegacije za naslednje sklope samoupravnih interesnih skupnosti:

- otroškega varstva, izobraževanja in raziskav,
- zdravstvenega varstva, pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter zaposlovanja,
- kulture in telesne kulture.

Delavci izvolijo posebne delegacije za mandatno dobo štirih let.

Člen 136.
Posebne delegacije Plavža nato delegirajo delegate v konference posebnih delegacij na ravni Železarn v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v Železarno.
Konference posebnih delegacij na ravni Železarn pa delegirajo delegate v skupščino posamezne samoupravne interesne skupnosti.

Člen 137.
Delegati v skupščini občine Jesenice in v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti so dolžni delati v skladu s smernicami delavcev, ki so jih izvolili, ob upoštevanju širših družbenih interesov. Pri opredeljevanju in glasovanju so samostojni.

Delegati so dolžni o svojem delu obveščati delavce, ki so jih izvolili in delegacije, ki so jih delegirale in so jim odgovorni za svoje delo.

Člen 138.
Delegacije za skupščino občine Jesenice in posebne delegacije skupščin samoupravnih interesnih skupnosti se konstituirajo na svojih prvih sejah, delegati določijo vodje delegacij, ki imajo dolžnost pravočasno sklicati seje delegacije, podpisujejo pooblastila delegatom, skrbijo za povezavo s samoupravnimi delovnimi skupinami, delavskim svetom Plavža in organizirajo delo delegacije.

V. ODGOVORNOST ZA OPRAVLJANJE SAMOUPRAVLJALSKIH FUNKCIJ:

Člen 139.
Vsak delavec, ki opravlja kot delegat ali član samoupravnih organov samoupravljalno funkcijo, je osebno odgovoren za vestno opravljanje nalog, za sprejete odločitve, za resnično, pravočasno in popolno obveščanje delavcev ali organa, kateremu je za svoje delo odgovoren. Ta določba velja tudi za vodjo Plavža.

Člen 140.
Delegati v delavskem svetu Plavža so materialno odgovorni za sklepe, ki so jih sprejeli izven svojih pooblastil, ali kljub opozorilu vodje Plavža, odbora samoupravne delavske kontrole, izvršilnih organov, družbenega pravobranilca samoupravljanja, službe družbenega knjigovodstva, inspekcijskih, pravosodnih, upravnih ali drugih pristojnih organov, pa je s sprejetjem takšnega sklepa nastala Plavžu škoda.

Člen 141.
Člani izvršilnih organov in vodja Plavža so materialno odgovorni za škodo, ki nastane z izvrševanjem sklepa sprejetega na njihov predlog, če so pri dajanju predloga prikrili dejstvo ali zavestno dali neresnična obvestila delavskemu svetu ali delavcem.

Člen 142.
Določila o odpoklicu posameznega delegata oziroma člana samoupravnega organa in odpoklicu samoupravnega organa kot celote vsebuje ta statut ter poslovnik o delu samoupravnih organov in delegacij.

VI. DOHODKOVNI ODNOSI V PLAVŽU

1. Odnosi pri pridobivanju dohodka:

Člen 143.
Delavci Plavža pridobivajo dohodek v okviru celotnega prihodka, ki ga Plavž ustvari s svojim poslovanjem, ko iz celotnega prihodka nadomesti vrednost materialnih sredstev, porabljenih v celoti v reprodukcijskem procesu (materialni stroški in zagotovi reprodukcijo stalnih produkcijskih sredstev in drugih delovnih sredstev (amortizacijski stroški)).

Člen 144.
Delavci Plavža pridobivajo dohodek iz celotnega prihodka, ki ga ustvari temeljna organizacija Plavž:

- s prodajo proizvodov in storitev na domačem trgu in zunanjem tržišču, oziroma s prodajo drugim TO v sestavi Železarn,
- z deležem v skupno ustvarjenem dohodku iz naslova združevanja dela in sredstev v skladu z določili sporazuma o združitvi,
- z deležem za kompenzacije, regrese, premije, dotacije in iz drugih naslovov določenih z zakonom, samoupravnim sporazumom oziroma s pogodbo v skladu z zakonom.

STATUT TEMELJNE ORGANIZACIJE PLAVŽ

OSNUTEK

Na podlagi 106. člena ustave SFRJ, 131. člena ustave SRS in 331. ter 337. člena zakona o združenem delu (Uradni list SFRJ z dne 3. 12. 1976), so delavci temeljne organizacije Plavž sprejeli

STATUT TEMELJNE ORGANIZACIJE PLAVŽ

I. TEMELJNA NAČELA:

1. Delavci temeljne organizacije združenega dela Plavž (v nadaljnjem besedilu Plavž) kot samostojne organizacije združenega dela v sestavi delovne organizacije železarn Jesenice, uresničujejo svoje pravice in dolžnosti na podlagi naslednjih načel:

- da so vsa sredstva za proizvodnjo v družbeni lastnini, ki izključuje izkoriščanje človeka,
- da delavci upravljajo s sredstvi za proizvodnjo in organizirajo združeno delo,
- da je delavcem na podlagi združevanja dela in sredstev zagotovljeno, da odločajo o rezultatih lastnega živega in minulega dela,
- da delavci na Plavžu izpolnjujejo in uresničujejo medsebojne dolžnosti in pravice ter dolžnosti in pravice do delovne organizacije, ter sestavljene organizacije,
- da delavci upravljajo Plavž in odločajo o svojih pravicah in dolžnostih z osebnim izjavljanjem, z referendumom, na zboru delavcev, s podpisovanjem pismenih izjav, ter prek delegatov in delegacij v samoupravnih organih Plavža delovne organizacije in sestavljene organizacije,
- da odločajo o svojih in širših družbenih potrebah in interesih prek delegacij v skupščinah družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti,
- da za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic uveljavljajo samoupravno delavsko kontrolo,
- da uresničujejo in organizirajo družbeno samozaščito ter ljudsko obrambo.

2. Vsak delavec pridobi pravico upravljanja z dnem, ko prične delati na Plavžu.

3. Plavž ima lastno organizacijo dela, ki temelji na tehnološkem procesu združenega dela in se mora prilagajati potrebam tržišča ter interesom drugih temeljnih organizacij združenih v delovno organizacijo po načelih smotrnega in učinkovitega gospodarjenja.

4. Vsak delavec na Plavžu ima s tem statutom določene pravice, dolžnosti ter odgovornosti, ki jih ni mogoče omejevati z drugimi splošnimi samoupravnimi akti.

II. SPLOŠNE DOLOČBE:

1. Pravni status Plavža:

Člen 1.
Temeljna organizacija Plavž je samostojna organizacija združenega dela v sestavi delovne organizacije železarn Jesenice (v nadaljevanju besedila: Železarna).

Člen 2.
Plavž je bil organiziran v skladu z določbami ustave SFRJ, ustave SRS in zakona o združenem delu s sklepom z dne 14. septembra 1976.

Člen 3.
Ime Plavža je: PLAVŽ JESENICE, JESENICE, z o. sol. in sub. o. Skrajšano ime je: PLAVŽ JESENICE, o. sol. in sub. o. Plavž posluje v pravnem prometu z drugimi s firmo Železarne in z lastnim imenom.

V notranjem prometu temeljnih organizacij v okviru Železarn nastopa Plavž z lastnim imenom.

Člen 4.
Sedež Plavža je na Jesenicah, Cesta železarjev št. 8.

Člen 5.
Temeljna organizacija ima svoj pečat in stampiljko. Pečat je okrogel ter premera 3,3 cm. Ob notranjem obodu je vpisano ime Plavža: temeljna organizacija Plavž Jesenice, Jesenice z o. sol. in sub. o. na sredini pa sedež – Jesenice.

Stampiljka je štirioglasta, dolžine 6 cm in z istim besedilom. Plavž nastopa v notranjem prometu med temeljnimi organizacijami v okviru železarn z lastno stampiljko, z drugimi pa s stampiljko železarn in lastno stampiljko.

2. Dejavnost Plavža:

Člen 6.
Plavž opravlja v okviru predmeta poslovanja Železarn naslednjo glavno dejavnost: proizvodnja gradlj, dodatnih in stranskih proizvodov. Poleg naštetih glavnih dejavnosti, opravlja Plavž še naslednje stranske dejavnosti:

Člen 7.
O organiziranju dejavnosti v Plavžu odločajo delavci, vendar pa morajo pri tem upoštevati ne le lastne potrebe in interese, ampak tudi interese in potrebe ostalih temeljnih organizacij železarn.

Plavž lahko spremeni predmet svoje dejavnosti, če izpolnjuje za to z zakonom predpisane pogoje in s tem ni prizadet interes drugih temeljnih organizacij v železarni.

Sklep o spremembi dejavnosti Plavža, oziroma o opustitvi posameznega proizvoda sprejme delavski svet Plavža, razen če ne gre za spremembo predmeta poslovanja Plavža v celoti. V tem primeru sprejmejo sklep o spremembi delavci Plavža z večino glasov.

Če bi bil s spremembo predmeta dejavnosti Plavža ogrožen skupni interes, lahko Plavž doseže spremembo dejavnosti samo na način, določen s samoupravnim sporazumom o združitvi temeljne organizacije v Železarno (v nadaljnjem besedilu samoupravni sporazum o združitvi).

Člen 8.
V primeru, da sprememba dejavnosti vpliva na ime Plavža, ali pa se spremeni vrsta ali obseg odgovornosti, delavski svet Plavža sprejme sklep o spremembi imena Plavža.

III. STATUS PLAVŽA

1. Pooblastila v pravnem prometu z drugimi:

Člen 9.
Plavž prenaša vsa svoja pooblastila v pravnem prometu z drugimi na Železarno. V tem primeru sklepa vse posle Železarna v svojem imenu in na račun Plavža, vendar v skladu z omejitvami, ki so določene s samoupravnim sporazumom o združitvi.

Člen 10.
Kadar Plavž stopa v pravna razmerja z drugimi na podlagi zakonskih določil, ali določi samoupravnega sporazuma o združitvi oziroma statuta, nastopa v lastnem imenu in za svoj račun s firmo Železarn in lastnim imenom.

2. Odgovornost v pravnem prometu z drugimi:

Člen 11.
Za obveznosti, ki jih je prevzela Železarna za račun Plavža, odgovarja Plavž z vsemi svojimi sredstvi.

Člen 12.
Za obveznosti, ki jih je prevzela Železarna za račun več temeljnih organizacij združenih v Železarno, med katerimi je tudi Plavž, ali za račun vseh temeljnih organizacij združenih v Železarno, odgovarja Plavž v skladu z določili samoupravnega sporazuma o združitvi.

Plavža, odgovarjajo člani samoupravnega organa zaradi neizpolnjevanja samoupravnih funkcij.

— pri oblikovanju sistema napredovanja, pri urejanju pravic in obveznosti ter odgovornosti iz

— Če sklep ni sprejet s potrebnimi večino, se da znova na glasovanje na prvi prihodnji seji. Če tudi v tem primeru organ sklepa

— izvršuje sklepe delavskega sveta s področja raziskav, izumov ter racionalizacije in usmerja to dejavnost.

Člen 13.
Za obveznosti Plavža odgovarjajo druge temeljne organizacije v Železarni neomejeno in solidarno, razen temeljna organizacija Monter Dravograd, katere odgovornost določa samoupravni sporazum o združitvi in temeljna organizacija Hladna valjarna Bela, katere odgovornost določa pogodba o skupnem vlaganju.

Člen 14.
Plavž odgovarja za obveznosti drugih temeljnih organizacij v Železarni neomejeno in solidarno razen za temeljno organizacijo Monter Dravograd in temeljna organizacija Hladna valjarna Bela.

Za obveznosti temeljne organizacije Monter Dravograd odgovarja Plavž v skladu z določili samoupravnega sporazuma o združitvi, za obveznosti temeljne organizacije Hladna valjarna Bela pa v skladu z določbami pogodbe o skupnem vlaganju.

Člen 15.
Za obveznosti Plavža odgovarjajo ostale temeljne organizacije v Železarni tako, kot je določeno v samoupravnem sporazumu o združitvi ter v skladu z določbami 13. in 14. člena tega statuta, vse dokler obveznosti Plavža, za katere odgovarjajo, niso v celoti poravnane, ne glede na morebitne statusne spremembe Plavža.

3. Zastopanje:

Člen 16.
Vodja Plavža je pooblaščen, da zastopa in podpisuje Plavž, vendar brez pooblastil v pravnem prometu z drugimi, razen v primerih, ko je z zakonskimi predpisi določeno, da v pravnem razmerju nastopa Plavž samostojno.

Člen 17.
Za podpisnike v notranjem poslovanju med temeljnimi organizacijami se štejejo odgovorni delavci, ki so jim v Plavžu zaupane dolžnosti na področju delovnih razmerij, računovodstva in organizacije dela.

Člen 18.
S splošnim ali posebnim pismenim pooblastilom, katerega vsebina in obseg morata biti določena, vodja Plavža lahko pooblasti za zastopanje in podpisovanje tudi druge odgovorne delavce Plavža ali da pooblastilo za zastopanje posameznim delavcem delovnih skupnosti za opravljanje skupnih zadev (v nadaljevanju: delovne skupnosti).

4. Statusne spremembe:

Člen 19.
Delavci imajo pravico in dolžnost ustrezno spremeniti že organizirano temeljno organizacijo Plavž, če se zaradi spremembe v materialni osnovi dela, spremembe tehnično-tehnoloških in naravnih pogojev dela, ali proizvodne usmeritve spremenijo pogoji, ki so obstajali ob organiziranju Plavža.

Člen 20.
Delavci imajo pravico in dolžnost, da organizirajo novo temeljno organizacijo v tistem delu Plavža, ki izpolnjuje z zakonom določene pogoje za organiziranje temeljne organizacije.

Člen 21.
Pobudo za organiziranje dela delovnega procesa v novo temeljno organizacijo lahko da posamezna samoupravna delovna skupina, delavski svet Plavža, delavski svet Železarne, ali sindikalna organizacija in jo posreduje delavskemu svetu Plavža. Delavski svet Plavža je dolžan proučiti predlog in v 30 dneh od prejema predloga sklicati zbor delavcev dela temeljnih organizacij, da ocenijo ali so podani pogoji za organiziranje nove temeljne organizacije.

Člen 22.
Če delavci na svojem zboru ocenijo, da so dani pogoji za organiziranje nove temeljne organizacije, odločijo z referendumom o organiziranju temeljne organizacije.

Sklep o organiziranju nove temeljne organizacije posredujejo vsem ostalim temeljnim organizacijam v Železarni ter delovnim skupnostim, ki lahko sprožijo spor pred sodiščem združenega dela, glede obstoja pogojev, ki so določeni za organiziranje temeljne organizacije.

Člen 23.
Potem, ko postane sklep o organiziranju nove temeljne organizacije veljaven, delavci te temeljne organizacije pričnejo s postopkom njenega konstituiranja.

Člen 24.
Pravice, obveznosti ter odgovornosti novo nastale temeljne organizacije do drugih temeljnih organizacij in Železarne se ure-

dijo s samoupravnim sporazumom o združitvi. Novo nastala temeljna organizacija ter spremembe, ki so z njenim organiziranjem nastale v Železarni, se vpišejo v sodni register.

Člen 25.
Ena ali več temeljnih organizacij organiziranih iz Plavža, solidarno odgovarjajo za obveznosti Plavža, če so te obveznosti nastale do vpisa novih temeljnih organizacij v sodni register.

Člen 26.
Plavž se lahko združi z drugo temeljno organizacijo v novo temeljno organizacijo, ali stopi v sestavo druge temeljne organizacije, če ne obstajajo več z zakonom določeni pogoji za njen obstoj.

Člen 27.
O statusnih spremembah v organiziranju Plavža odločajo delavci z referendumom.

Člen 28.
Plavž se samostojno združuje v druge asociacije združevanja dela in sredstev, če to ne nasprotuje interesom Železarne kot celote.

5. Izločitev Plavža:

Člen 29.
Delavci imajo pravico Plavž, v kateri delajo, v skladu z zakonom o združenem delu izločiti iz sestava Železarne.

Člen 30.
Sklep o izločitvi Plavža sprejmejo delavci z referendumom in so ga dolžni posredovati vsem ostalim temeljnim organizacijam v Železarni ter delavskemu svetu Železarne. Sklep o izločitvi Plavža postane veljaven, ko preteče z zakonom določen rok, v katerem imajo ostale temeljne organizacije možnost sprožiti spor pri sodišču združenega dela.

Člen 31.
Plavž mora v primeru izločitve iz Železarne do veljavnosti sklepa o izločitvi sporazumno z drugimi temeljnimi organizacijami in Železarno kot celoto, določiti način za ureditev medsebojnih pravic in obveznosti, ki so nastale do dneva izločitve ter za povrnitev škode, ki bi morebiti nastala z izločitvijo. Podrobnejše določbe o sestavi sporazuma določa samoupravni sporazum o združitvi.

IV. SAMOUPRAVLJANJE:

Člen 32.
Svojo neodtujljivo ustavno pravico do samoupravljanja uresničuje vsak delavec enakopravno in v vzajemni odgovornosti z drugimi delavci v Plavžu z odločanjem z referendumom, na zboru delavcev prek samoupravnih delovnih skupin in s podpisovanjem posebnih pismenih izjav, po delegatih v samoupravnih organih Plavža, Železarne, sestavljene organizacije združenega dela (v nadaljevanju besedila: SZ), po delegacijah in delegatih v skupščinah samoupravnih interesnih in družbenopolitičnih skupnosti in drugih organizacijah in skupnostih z uresničevanjem samoupravne delavske kontrole.

Člen 33.
Pravice, obveznosti in odgovornosti vsakega delavca v Plavžu ter posameznih samoupravnih organov v Plavžu določa poleg tega statuta samoupravni splošni akt o delovnih razmerjih delavcev v Plavžu ter drugi samoupravni splošni akti Plavža in Železarne.

1. Pravice, dolžnosti in odgovornosti delavcev na Plavžu.

Člen 34.
Vsak delavec v Plavžu ima pravico:
1. Da voli in da je izvoljen v samoupravne organe Plavža, Železarne in SZ, v delegacije družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti ter v druge organizacije in skupnosti;
2. da na zboru samoupravne delovne skupine, z referendumom in v organih, v katere je izvoljen zavzema stališča ter sprejema odločitve:
— pri oblikovanju samoupravnih sporazumov, družbenih dogovorov in drugih samoupravnih splošnih aktov,
— pri določanju o združevanju dela in sredstev ter pri delitvi rezultatov dela,
— pri sestavljanju normativov dela za svoje delovne naloge,
— pri sestavljanju, spremembah oziroma dopolnitvah opisa njegovih delovnih nalog,
— pri vrednotenju njegovega dela in delovnih nalog,
— pri urejanju varnega dela pri opravljanju njegovih delovnih nalog.

upravnih organov, vodje Plavža, družbenopolitičnih organizacij, organov družbenopolitičnih skupnosti, službe družbenega knjigovodstva ter družbenega pravobranilca samoupravljanja.

Odbor ima pravico zahtevati poročila, tolmačenja ter potrebno dokumentacijo od posameznikov, organov in organizacij navedenih v prvem odstavku tega člena.

Člen 108.
Vodja Plavža mora poskrbeti za opravljanje administrativno-strokovnih del za odbor samoupravne delavske kontrole.

Člen 109.
Odbor samoupravne delavske kontrole ima pravico uresničevati kontrolo tudi v Železarni, SZ, samoupravnih interesnih skupnostih in v drugih oblikah združevanja, v katere delavci združujejo svoja sredstva in delo.

Člen 110.
Odbor samoupravne delavske kontrole deluje na seji. Da lahko veljavno sprejema sklepe, mora biti na seji prisotnih več kot polovica članov odbora. Sklepe in ugotovitve sprejema odbor z večino glasov vseh članov. Na podlagi svojih ugotovitev predlaga pristojnim samoupravnim organom, da obravnavajo posamezne zadeve in sprejmejo ustrezne ukrepe.

O svojem delu je odbor dolžan seznanjati tudi delavce na način in v rokih, ki jih določa pravilnik o delu samoupravne delavske kontrole.

Člen 111.
Odbor samoupravne delavske kontrole se konstituira na prvi seji, izvoli predsednika in namestnika predsednika. Seje sklicuje predsednik po potrebi, obvezno pa kadar to zahtevajo posamezni delavci, oziroma organi naštetih v 107. členu tega statuta.

Člen 112.
Če organi, od katerih je odbor samoupravne delavske kontrole zahteval odpravo pomanjkljivosti, teh ne odpravijo, obvesti odbor samoupravne delavske kontrole delavski svet Plavža in sindikalno organizacijo.

Če delavski svet ne sprejme ustreznih ukrepov, ali delavci ne sprejmejo sklepa o ukrepih, obvesti odbor samoupravne delavske kontrole sindikalno organizacijo, delavski svet Železarne in skupščino občine.

Člen 113.
Odbor samoupravne delavske kontrole obvesti delavski svet Plavža tudi o vseh aktih in sklepih, za katere menijo, da se z njimi kršijo samoupravne pravice delavcev. Če delavski svet na opozorilo odbora samoupravne delavske kontrole ne ukrepa, odbor o tem obvesti delavski svet Železarne ter skupščino občine, kateri lahko predlaga, da zadrži izvršitev sklepa ali drugega akta.

Člen 114.
Člani odbora samoupravne delavske kontrole so za svoje delo odgovorni delavcem, ki so jih izvolili.

Mandat posameznih članov odbora samoupravne delavske kontrole ali celemu odboru lahko preneha pred iztekom dobe, za katero je bil izvoljen, z odpoklicem oz. razrešitvijo, če odbor oziroma posamezni člani ne delajo po določilih tega statuta, pravilnika o delu samoupravne delavske kontrole in drugih samoupravnih splošnih aktih, če izkoriščajo svoje pristojnosti in pooblastila, kršijo zakonske predpise ali kako drugače izgubijo zaupanje delavcev, ki so jih izvolili.

Člen 115.
Predlog za odpoklic posameznega člana oziroma razrešitev odbora samoupravne delavske kontrole kot celote da sindikalna organizacija.

Člen 116.
Nihče ne sme člana samoupravne delavske kontrole klicati na odgovornost za sklepe, ki jih je sprejel kot član odbora.

Člen 117.
Natančnejše določbe o volitvah, odpoklicu, oziroma razrešitvi posameznih članov odbora samoupravne delavske kontrole ali odbora kot celote, načinu dela, pravicah in dolžnostih, določa pravilnik o delu samoupravne delavske kontrole.

7. Vodja Plavža

Člen 118.
Plavž ima svoj individualni poslovni organ, to je vodjo. Vodja Plavža imenuje in razreši s sklepom delavski svet Plavža v skladu z zakonskimi predpisi na podlagi javnega razpisa in na predlog razpisne komisije, ki jo sestavljajo predstavniki Plavža in sindikalne organizacije ter predstavniki skupščine občine, ki so imenovani oziroma izvoljeni v skladu z zakonom.

Člen 119.
Za vodjo Plavža je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje z zakonom predpisane in še naslednje pogoje:

— da ima visoko šolsko izobrazbo in pet let uspešnega dela v industriji,
— da ima moralno politične in etične kvalitete ter aktiven odnos do razvijanja samoupravnih odnosov.

Člen 120.
Mandat vodje Plavža traja štiri leta. Po preteku te mandatne dobe je lahko vnovič imenovan na način, ki ga določa zakon in ta statut.

Člen 121.
Za vodjo Plavža ne more biti imenovana oseba, ki je bila kaznovana za naklepna kazniva dejanja naštetih v zakonu, na nepogojno zaporno kazen.

Člen 122.
Vodja Plavža ima naslednje pristojnosti:
— zastopa in podpisuje Plavž,
— vodi poslovanje Plavža,
— organizira in usklajuje delovni proces v Plavžu,
— predlaga poslovno politiko in ukrepe za njeno izvajanje,
— izvršuje odločitve in sklepe, ki jih sprejemajo delavci z osebnim izvajanjem,
— izvršuje sklepe delavskega sveta in izvršilnih organov,
— pred določitvijo obravnava predlog plana in sklepe za njegovo izvršitev ter daje mnenja in predloge,
— sodeluje pri delu delavskega sveta brez pravice odločanja,
— opozarja delavski svet na nezakonitost določil samoupravnih splošnih aktov in sklepov,
— pooblašča druge delavce za zastopanje in podpisovanje,
— začne postopek za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti,
— daje mnenje na sklepe delavskega sveta o poslih in sredstvih družbene reprodukcije, kadar ti niso v njegovi pristojnosti,
— odgovarja za informiranje delavcev samoupravnih delovnih skupin in samoupravnih organov o poslovanju Plavža,
— skrbi za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov v Plavžu,
— opravlja druge zadeve, za katere je pristojen na podlagi zakonskih predpisov in samoupravnih splošnih aktov.

Člen 123.
Delovno mesto vodje Plavža se razpiše najpozneje tri mesece pred iztekom časa, za katerega je bil imenovan.

Če je bil vodja Plavža razrešen pred iztekom mandatne dobe, je treba razpisati prosto delovno mesto najpozneje v 14 dneh od sprejetja dokončnega sklepa o njegovi razrešitvi.

Če delavski svet ni mogel na mesto vodje Plavža pravočasno imenovati novega vodje imenuje na to mesto brez razpisa vršilec dolžnosti. Vršilec dolžnosti ima vse pravice in dolžnosti vodje in sme opravljati zadeve iz delovnega področja vodje najdalj 6 mesecev.

Člen 124.
Vodja Plavža je pri svojem delu samostojen in odgovoren delavcem in delavskemu svetu Plavža.

Vodja Plavža dela v skladu s stališči in sklepi, ki jih sprejemajo delavci z osebnim izjavljanjem, delavski svet in izvršilni organi.

Člen 125.
Vodja Plavža je lahko predčasno razrešen:
— na lastno zahtevo,
— če ne izvršuje zakonskih predpisov, določil tega statuta, samoupravnih splošnih aktov in sklepov samoupravnih organov ter določil zbora delavcev,
— če delavski svet ugotovi, da delo, ki mu je bilo poverjeno, presega njegove sposobnosti in to negativno vpliva na poslovne rezultate in odnose v Plavžu,
— če s svojim nevestnim delom ali prekoračitvijo pooblastil povzroči Plavžu večjo škodo, ali če bi takšna škoda zaradi njegovega nevestnega dela lahko nastala,
— če s svojim ravnanjem ovira ali onemogoča uresničevanje samoupravnih pravic delavcev, ali povzroči s tem motnje v samoupravnih odnosih v Plavžu,
— če Plavž zato, ker ni izpolnjeval svojih dolžnosti, ni mogel izpolnjevati nalog določenih v planu, ali jih je izpolnjeval znatno težje,
— če nastanejo pogoji za prenehanje delovnega razmerja po zakonu,
— v drugih primerih, ki jih določa zakon.

Člen 126.
Pobudo za uvedbo postopka za razrešitev vodje Plavža lahko da delavski svet, vsaka samoupravna delovna skupina, njihovi delegati v delavskem svetu Plavža, sindikalna organizacija, odbor samoupravne delavske kontrole, zbor delavcev Plavža, družbeni pravobranilec samoupravljanja ter skupščina občine.

- izvršuje sklepe delavskega sveta s področja raziskav, izumov ter racionalizacije in usmerja to dejavnost,
- sprejema akte za izvrševanje sklepov delavskega sveta,
- izvršuje druge naloge, za katere ga zadoži delavski svet.

Člen 89.

Odbor za delovna razmerja šteje sedem članov in ima naslednje pristojnosti:

- izvršuje sklepe delavskega sveta s področja kadrovske politike,
- predlaga program potrebnih kadrov,
- spremlja kadrovanje delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
- sklepa o izbiri kandidatov za opravljanje vseh ostalih del v Plavžu razen tistih, ki jih imenuje delavski svet,
- sklepa o razporejanju in premeščanju delavcev Plavža ter daje soglasje k premestitvam delavcev v druge TO,
- skrbi za prekvalifikacijo oziroma za zaposlitev delavcev v drugih organizacijah združenega dela, kadar je prenehala potreba po njihovem delu v Plavžu iz tehnoloških ali ekonomskih razlogov,
- sklepa o prenehanju delovnega razmerja delavcev,
- obravnava program rekreacijske dejavnosti,
- sklepa o izredno plačani in neplačani odsotnosti,
- sindikalni organizaciji daje predloge za delovna priznanja in odlikovanja,
- opravlja druge zadeve s področja delovnih razmerij.

Člen 90.

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito šteje sedem članov in ima naslednje pristojnosti:

- izvršuje sklepe delavskega sveta s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite,
- sprejema in dopolnjuje obrambni in varnostni načrt Plavža,
- predlaga obrambne elemente razvojnega in varnostnega načrta, ter drugih splošnih aktov ter ukrepov s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite,
- organizira in pripravlja vse možne oblike in načine izvajanja nalog in ukrepov ljudske obrambe ter skrbi za obrambno vzgojo delavcev za primer neposredne vojne nevarnosti,
- zagotavlja samoupravne in gospodarske temelje socialističnih samoupravnih odnosov po principu bratstva, enotnosti in enakopravnosti,
- skrbi za varovanje družbene lastnine pred neopravičenim odtujevanjem, prisvajanjem, zlorabljanjem, uničevanjem in propadanjem, predvsem zaradi nevestnega dela in gospodarjenja,
- skrbi za osebno varnost delavcev, ocenjuje varnostne razmere in v skladu s tem predlaga varnostne ukrepe,
- skrbi za izvajanje varnostnih in zaščitnih ukrepov pri pripravah za ljudsko obrambo po načelih družbene samozaščite,
- v soglasju s pristojnimi občinskimi organi določa delavce, ki opravljajo posebno zaupna dela pri pripravah za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito usklajuje svoje delo z odborom za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito železarne.

Člen 91.

Po svojem položaju so člani odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito: predsednik delavskega sveta Plavža, vodja Plavža ter načelnik narodne zaščite.

Člen 92.

Podrobnejšo opredelitev nalog in način dela odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ureja samoupravni sporazum o družbeni samozaščiti ter samoupravni splošni akt o delovnih razmerjih delavcev v Plavžu.

Člen 93.

Delavci Plavža pooblaščajo izvršilne organe, da v konkretnih zadevah tudi odločajo, kadar gre za nadaljnje izvrševanje že sprejetih programov, načrtov, poslovnih politike in drugih sklepov, ki jih je sprejel delavski svet ali zbor delavcev.

Člen 94.

Izvršilni organi so dolžni dati delavskemu svetu na njegovo zahtevo mnenje o sklepih, ki jih predlagajo delavskemu svetu v sprejem odbor samoupravne delavske kontrole, sindikalna organizacija in vodja Plavža.

Člen 95.

V primeru, da izvršilni organ sprejme akt oziroma ukrep, s katerim prekorači dana pooblastila, prekrši samoupravni splošni akt, ali ne izvrši sklepa delavskega sveta oziroma zbora delavcev, ima delavski svet pravico, da takšen ukrep oziroma akt zadrži ali odpravi, ter naloži izvršilnemu organu, da v določenem roku ukrep oziroma akt ustrezno spremeni oziroma dopolni.

Člen 96.

Izvršilni organi so sklepni, če je na sejah prisotnih več kot polovica članov. Sklepi so veljavno sprejeti, če zanje glasuje večina vseh članov posameznega organa.

Če sklep ni sprejet s potrebno večino, se da znova na glasovanje na prvi prihodnji seji. Če tudi v tem primeru organ sklepa ne sprejme, o njem odloči delavski svet.

Člen 97.

Člani izvršilnih organov odgovarjajo za svoje delo delavskemu svetu pa tudi delavcem Plavža.

Osebo je vsak član izvršilnega organa odgovoren za sklep, ki ga je sprejel ter za resnično, pravočasno in popolno obveščanje delavskega sveta in delavcev o svojem delu in delu izvršilnega organa, katerega član je.

Člen 98.

Če članu izvršilnega organa preneha delovno razmerje med mandatno dobo, delavski svet izvoli novega člana.

Člen 99.

Sindikalna organizacija lahko predlaga delavskemu svetu, da odpokliče oziroma razreši posameznega člana izvršilnega organa ali organ kot celoto, če ne izpolnjuje nalog določenih s tem statutom.

Natančnejše določbe o odpoklicu oziroma razrešitvi posameznega člana izvršilnega organa ali izvršilnega organa kot celote določa poslovnik o delu samoupravnih organov in delegacij.

6. Uresničevanje samoupravne delavske kontrole na Plavžu

Člen 100.

Za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic delavci Plavža uresničujejo samoupravno delavsko kontrolo neposredno prek samoupravne delovne skupine, po delavskem svetu in po organu samoupravne delavske kontrole.

Člen 101.

Delavski svet je dolžan zagotoviti vsakemu delavcu vpogled v listine, spise in poročila, da se lahko seznani z materialno-financijskim stanjem Plavža in njegovim poslovanjem.

Delavski svet opravlja funkcijo samoupravne delavske kontrole tudi z nadzorom nad delom izvršilnih organov ter vodje Plavža.

Člen 102.

Vodja Plavža je dolžan omogočiti delavcem vpogled v vse listine, poročila in spise, razen če imajo značaj poslovne tajnosti po zakonu, tem statutu, pravilniku o varovanju poslovne tajnosti in drugih samoupravnih splošnih aktih.

Člen 103.

Odločitve, sklepi in stališča, ki jih sprejemajo samoupravni organi v Plavžu in so pomembni za uresničevanje samoupravne delavske kontrole, morajo biti objavljeni najpozneje v sedmih dneh po seji, na kateri so bili sprejeti.

Člen 104.

Za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic delavci v Plavžu izvolijo odbor samoupravne delavske kontrole, ki šteje sedem članov.

Člen 105.

Kandidatno listo za člane organa samoupravne delavske kontrole določi sindikalna organizacija in izvede kandidacijski postopek. Člane odbora samoupravne delavske kontrole izvolijo delavci neposredno s tajnim glasovanjem za mandatno dobo dveh let.

Za člana odbora samoupravne delavske kontrole ne more biti izvoljen vodja Plavža, vodstveni delavci ter delavci, ki so delegati kateregakoli samoupravnega organa.

Člen 106.

Odbor samoupravne delavske kontrole deluje na vseh področjih poslovanja in samoupravljanja na Plavžu, zlasti pa kontrolira:

- izvajanje statuta in drugih samoupravnih splošnih aktov Plavža, samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov,
- izvajanje sklepov zbora delavcev, delavskega sveta, izvršilnih organov, vodje Plavža in skladnost teh sklepov in aktov s samoupravnimi pravicami in obveznostmi delavcev,
- uporabo družbenih sredstev in razpolaganje z njimi,
- razporejanje dohodka in sredstev za osebne dohodke,
- uresničevanje in varstvo pravic delavcev v delovnih razmerjih,
- obveščanje delavcev o vprašanih pomembnih za njihovo odločanje.

Odbor samoupravne delavske kontrole daje na podlagi razprave pobudo za uvedbo disciplinskega postopka zoper posameznega delavca.

Člen 107.

Odbor samoupravne delavske kontrole obravnava problematiko s področja svojega delovanja na lastno pobudo, na pobudo posameznega delavca, samoupravne delovne skupine, samo-

- pri oblikovanju sistema napredovanja,
 - pri urejanju pravic in obveznosti ter odgovornosti iz delovnih razmerij,
 - pri urejanju delovnih in življenjskih pogojev;
3. da je informiran o poslovanju oddelka v katerem dela, Plavža, Železarne in SZ ter o delu družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti;
4. da postavlja vprašanja in dobi pravočasen ter utemeljen odgovor v zvezi s poslovanjem oddelka v katerem dela, Plavža, Železarne, SZ o delu družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti;
5. da prisostvuje sejam delavskega sveta Plavža in Železarne, četudi ni njun član in sodeluje v razpravi s svojimi predlogi in mnenji;
6. da uresničuje samoupravno delavsko kontrolo.

Člen 35.

Vsak delavec v Plavžu je pri uresničevanju samoupravnih pravic dolžan:

1. da po svojih sposobnostih deluje v procesu sprejemanja samoupravnih odločitev,
2. da vestno opravlja svoje delovne naloge, da izvršuje tehnološke, varnostne in organizacijske predpise in da uporablja družbena sredstva, s katerimi dela, s skrbnostjo dobrega gospodarja,
3. da se seznani s posredovanimi informacijami,
4. da upošteva in izvršuje določbe drugih samoupravnih sporazumov, družbenih dogovorov, samoupravnih splošnih aktov in drugih odločitev,
5. da sodeluje pri uresničevanju družbene samozaščite in ljudske obrambe.

Člen 36.

Zahteve ali vprašanja delavca oziroma samoupravne delovne skupine je dolžan obravnavati in nanj odgovoriti tisti odgovorni delavec ali pristojni organ, v čigar delovno področje sodi zahteva ali vprašanje. Če odgovorni delavec ali pristojni organ ne odgovori v predpisanih rokih, lahko delavec prek samoupravne delovne skupine naslovi svoje vprašanje ali zahtevek neposredno na delavski svet Plavža, ki je dolžan odgovoriti in o tem vprašanju obvesti tudi izvršni odbor sindikalne organizacije.

Zahteve ali vprašanja iz 1. odstavka tega člena je dolžan pisмено posredovati odgovornim delavcem oziroma samoupravnim organom vodja Plavža ter z odgovorom seznaniati vodjo delovne skupine.

Člen 37.

Na zahtevo ali vprašanje delavca oziroma samoupravne delovne skupine, ki se nanaša na obračun osebnega dohodka, mora odgovorni delavec odgovoriti v 24 urah. Na ostale zahteve ali vprašanja morajo odgovoriti odgovorni delavci v 14 dneh, delavski svet ali drug samoupravni organ Plavža pa na prvi naslednji seji.

Če se pri reševanju zadev iz 1. odstavka tega člena ugotovi potreba po drugačnih rešitvah, je odgovorni delavec ali pristojni samoupravni organ dolžan takoj sprožiti postopek za rešitev problema.

Člen 38.

Če delavec ali samoupravna delovna skupina ni zadovoljna z odgovorom, ki ga je posredoval odgovorni delavec ali pristojni samoupravni organ, ima pravico zahtevati da delavski svet Plavža o sporni zadevi dokončno odloči. Delavski svet Plavža je to dolžan storiti na prvi naslednji seji.

Če delavski svet Plavža ne more sprejeti ustrezne dokončne odločitve, zahteva posredovanje in ustrezno rešitev od samoupravnih organov Železarne in izvršnega odbora sindikalne organizacije. V primeru, da tudi tu ni mogoče najti ustrezne rešitve, pa lahko zahteva posredovanje oziroma rešitev prek delegacije Plavža v občinski skupščini.

Člen 39.

Samoupravna delovna skupina, ki je izkoristila vse možnosti, da dobi odgovor na postavljene zahteve oziroma vprašanja v zvezi s poslovanjem in delom, pa odgovora ni dobila, se lahko takoj sestane in zahteva sodelovanje izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata.

Delovna skupina mora v vsakem primeru oziroma preden se sestane poskrbeti za zavarovanje družbenih sredstev in s tem prepreči nastanek kakršnekoli škode na družbenih sredstvih.

Člen 40.

Vodja Plavža, ki je dolžan posredovati vprašanja ali zahteve ter odgovor nanje ter odgovorni delavec, ki je bil dolžan odgovoriti na vprašanje delavca ali samoupravne delovne skupine, pa tega ni storil pravočasno po lastni krivdi, odgovarjata zaradi hujše kršitve delovne obveznosti.

Člen 41.

V primeru, da je odgovor na postavljeno vprašanje delavca ali samoupravne delovne skupine dolžan posredovati samoupravni organ Plavža ali Železarne, pa tega iz subjektivnih vzrokov ne

stori pravočasno in je s tem nastala večja škoda delavcu ali Plavžu, odgovarjajo člani samoupravnega organa zaradi neizpolnjevanja samoupravljaljskih funkcij.

Člen 42.

Pristojni samoupravni organ ali izvršni odbor sindikalne organizacije je dolžan na zahtevo delavca ali samoupravne delovne skupine, po predhodni proučitvi zahteve prirediti s postopkom za odpoklic oziroma razrešitev posameznih članov ali samoupravnega organa kot celote, v skladu z določili poslovnika za delo samoupravnih organov in delegacij.

Če pristojni samoupravni organ ali izvršni odbor sindikalne organizacije ugotovi, na podlagi zahteve delavca ali samoupravne delovne skupine, da ni utemeljenih razlogov za odpoklic oziroma razrešitev posameznih članov ali samoupravnega organa kot celote, sprejme ustrezen sklep ter ga z obrazložitvijo posreduje predlagatelju.

2. Odločanje z osebnim izjavljanjem:

Člen 43.

Delavci v Plavžu odločajo o zadevah določenih s tem statutom, s samoupravnim sporazumom o združitvi in z drugimi samoupravnimi splošnimi akti, z osebnim izjavljanjem z referendumom, na zboru delavcev prek samoupravnih delovnih skupin ter s podpisovanjem posebnih pismenih izjav.

2.1. Referendum:

Člen 44.

Delavci v Plavžu odločajo z referendumom o:

- samoupravnem sporazumu o združevanju dela delavcev v Plavžu,
- samoupravnem sporazumu o združitvi TO v Železarni ter SZ,
- drugih samoupravnih sporazumih, če je v zakonu določeno, da se sprejmejo z referendumom,
- statutu Plavža,
- statutu Železarne in statutu SZ,
- osnovah plana Plavža,
- osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo,
- statusnih spremembah Plavža,
- vseh sklepih, ki se nanašajo na odrekanje pravic iz minulega dela,
- vseh vprašanih za katere se tako odloči delavski svet Plavža ali Železarne.

Člen 45.

Referendum razpisuje delavski svet Plavža in imenuje komisijo za izvedbo referenduma in za sestavo imenika za glasovanje.

Člen 46.

Delavci o zadevah, ki jih sprejemajo z referendumom, odločajo z večino glasov vseh delavcev v Plavžu. Odločitev, sprejeta na referendumu, je obvezna za vse delavce ter samoupravne organe.

Člen 47.

Glasovanje o zadevi, o kateri se odloča z referendumom se opravi najkasneje v 30 dneh po razpisu referenduma.

Člen 48.

Če delavci z referendumom ne odločijo o predlagani zadevi, lahko delavski svet Plavža ponovno razpiše referendum v šestih mesecih od dneva, ko predlog z referendumom ni bil sprejet.

Člen 49.

Če delavci z referendumom ne sprejmejo osnov plana Plavža, sprejme delavski svet Plavža začasni sklep ter o tem obvesti delavski svet Železarne in skupščino občine.

Člen 50.

Izid referenduma razglasi delavski svet Plavža najkasneje v 15 dneh po opravljenem glasovanju.

Člen 51.

Natančnejše določbe o postopku za izvedbo referenduma določa poslovnik o delu samoupravnih organov in delegacij.

2.2. Zbor delavcev:

Člen 52.

Zbor delavcev Plavža poteka prek zborov samoupravnih delovnih skupin, ker zaradi narave delovnega procesa ter izmenskega dela delavci ne morejo odločati na enotnem zboru.

Člen 53.

Delavci v Plavžu z osebnim izjavljanjem na zboru delavcev: — javno razpravljajo o vseh vprašanih in samoupravnih splošnih aktih, ki se sprejemajo z referendumom, — obravnavajo in sprejemajo vse druge samoupravne sporazume in druge samoupravne splošne akte, — sprejemajo periodične obračune in zaključni račun, — razpravljajo o večjih investicijah za razširitev materialne osnove dela, oziroma o sklenitvi pomembnejših kreditnih pogodb, — sprejemajo samoupravni splošni akt o delitvi dohodka Plavža ter osnove in merila za delitev čistega dohodka, — odločajo o vseh oblikah združevanja dela in sredstev, — sprejemajo na predlog sindikalne organizacije kandidata za delegate samoupravnih organov Plavža in Železarne ter kandidate za delegate samoupravnih interesnih in družbenopolitičnih skupnosti in delegate za druge asociacije izven Železarne, — določajo smernice za delo delegacij in delegatov, — odločajo o drugih vprašanih določenih z zakoni, samoupravnimi sporazumi, drugimi samoupravnimi splošnimi akti, ali če jih določi delavski svet Plavža.

Člen 54.

Zbor delavcev Plavža sklicuje predsednik delavskega sveta Plavža.

Člen 55.

Zbor samoupravne delovne skupine vodi predsednik zbora, ki ga delavci izvolijo na vsakem zboru za naslednji zbor.

Člen 56.

Zbor samoupravne delovne skupine je dolžan sklicati neposredni organizator dela določen s tem statutom v okviru roka, ki ga določi sklicatelj zbora delavcev Plavža.

Zbor vodi predsednik zbora, usmerja razpravo, v soglasju z delavci samoupravne delovne skupine oblikuje sklepe ter vodi in podpisuje zapisnik o delu zbora.

Neposredni organizator dela je dolžan zapisnik posredovati vodji Plavža in centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje. Zapisniki zborov samoupravnih delovnih skupin se arhivirajo na način in za dobo določeno z navodilom za arhiviranje in hranjenje dokumentacije v železarni Jesenice.

Člen 57.

Predloge in stališča zborov samoupravnih delovnih skupin, v zadevah o katerih odloča zbor delavcev Plavža, vsključujejo delegati samoupravnih delovnih skupin v delavskem svetu Plavža. Delavski svet po opravljeni obravnavi z dvotretjinsko večino glasov vseh delegatov delavskega sveta odloči, ali se razprava po zborih samoupravnih delovnih skupin ponovi, ali pa se o predlogu takoj glasuje.

Člen 58.

Kadar se delavci izjavljajo o posameznem predlogu ali samoupravnem splošnem aktu na zboru delavcev Plavža se šteje, da je sklep oziroma samoupravni splošni akt veljavno sprejet, če ga sprejme več kot polovica vseh delavcev Plavža razen če ni z zakonom določena drugačna večina.

Sklepe in samoupravne splošne akte iz zgornjega odstavka tega člena sprejemajo delavci na zborih samoupravnih delovnih skupin.

Na zboru samoupravne delovne skupine se vodi zapisnik, v katerem je potrebno navesti, koliko delavcev je od skupnega števila vseh delavcev samoupravne delovne skupine glasovalo za sklep oziroma predlog.

Člen 59.

Delavski svet Plavža po končanem glasovanju na zborih samoupravnih delovnih skupin ugotovi, ali je predlog dobil na zboru delavcev potrebno večino tako, da se seštejejo glasovi delavcev po posameznih samoupravnih delovnih skupinah na podlagi zapisnikov zborov samoupravnih delovnih skupin.

Člen 60.

Če je predlog na zboru delavcev Plavža sprejet s potrebno večino, velja tudi za tiste delavce, ki zanj niso glasovali.

3. Samoupravna delovna skupina:

Člen 61.

Vsak delavec mora biti vključen v eno izmed samoupravnih delovnih skupin.

Člen 62.

Samoupravne delovne skupine predstavljajo tiste dele Plavža v katere se delavci povezujejo delovno, organizacijsko, tehnološko ter je zanje značilna tudi prostorska povezanost.

Samoupravno delovno skupino ustanovi delavski svet Plavža na pobudo delavcev ter na predlog ustrezne strokovne službe.

Člen 63.

Prek samoupravnih delovnih skupin delavci neposredno vplivajo na materialno osnovo v Plavžu, ki se kaže predvsem v: — gospodarskem upravljanju z delovnimi sredstvi, — boljši kakovosti in organiziranosti dela, kar prispeva k večjemu uspehu dela v Plavžu, — seznanjanju z rezultati svojega in skupnega dela, kar pripomore k učinkovitejšemu odločanju.

Člen 64.

Oblika delovanja samoupravne delovne skupine je sestanek. Za sklic samoupravne delovne skupine je odgovoren neposredni organizator dela — vodja delovne skupine.

Člen 65.

Kadar delavci na sestankih samoupravne delovne skupine obravnavajo zadeve, o katerih je po zakonu obvezna predhodna javna razprava, ali kadar obravnavajo predloge pomembnejših kreditnih pogodb za investicijska vlaganja, potrebna za razširitev materialne osnove dela, je za organizacijo sestankov odgovorna sindikalna organizacija, ki je dolžna pravočasno posredovati gradivo za razpravo in poskrbeti za njegovo razlago.

Za posredovanje gradiva je odgovoren vodja Plavža.

Člen 66.

Samoupravna delovna skupina deluje kot sindikalni sestanek, kadar se pojavlja v funkciji nalog sindikalne organizacije. Sestanke samoupravne delovne skupine, kadar se ta sestaja kot sindikalni sestanek, vodi poverjenik sindikalne skupine v izvršnem odboru osnovne organizacije sindikata v Plavžu, ki ga izvolijo delavci za mandatno obdobje.

Člen 67.

Samoupravna delovna skupina deluje kot proizvodni sestanek, kadar se delavci samoupravne delovne skupine dogovarjajo o konkretnem delu, o izpolnjevanju proizvodnih programov in planov, o delovnem redu, o varstvu pri delu in drugih vprašanih, pomembnih za njihovo delo.

Člen 68.

Samoupravna delovna skupina sprejema stališča in sklepe z večino glasov vseh delavcev samoupravne delovne skupine.

Člen 69.

Vodja delovne skupine sklicuje sestanke samoupravne delovne skupine po potrebi, najmanj pa enkrat mesečno. Sestanek sklicuje samoiniciativno, obvezno pa kadar:

- zahteva sestanek najmanj pet članov samoupravne delovne skupine,
- zahteva sestanek predsednik zbora samoupravne delovne skupine,
- zahteva sestanek delavec ali samoupravna delovna skupina, če niso v predpisanem roku dobili odgovora na vprašanje v zvezi s poslovanjem oddelka, Plavža, Železarne oziroma SZ,
- se obravnavajo vprašanja, za katera je potrebno pred sprejemom odločitve z referendumom izpeljati obvezno javno razpravo,
- se obravnavajo predlogi pomembnejših kreditnih pogodb za investicijska vlaganja, ki so potrebna za razširitev materialne osnove dela,
- zahteva sestanek sindikalna organizacija,
- zahteva sestanek vodja Plavža.

Člen 70.

Naloge vodje delovne skupine so:

- sklicuje sestanke v najprimernejšem času, tako da je čim manj moten redni delovni proces in da je čas sestanka racionalno izkoriščen,
- obvešča samoupravno delovno skupino o tekočih vprašanih poslovanja in samoupravljanja ter posreduje odgovore na postavljena vprašanja s prejšnjega sestanka,
- seznanja delavce z informacijami o poslovanju in delu oddelka, Plavža, Železarne, SZ in drugem,
- sprejema predloge in mnenja posameznikov in jih usklajuje,
- obvešča in seznanja delavce o pomembnejših družbenopolitičnih akcijah v Železarni.

Člen 71.

Vodja delovne skupine je dolžan na vsaki seji voditi zapisnik. Zapisnik podpisuje vodja in eden izmed prisotnih članov, ki ga določijo delavci na vsakem sestanku posebej.

Člen 72.

Vodja delovne skupine in tudi predsednik zbora samoupravne delovne skupine odgovarjata za izvrševanje nalog določenih s tem statutom. Vodja samoupravne delovne skupine in predsednik zbora samoupravne delovne skupine huje kršita delovno dolžnost, če vodja ne skliče zbora samoupravne delovne skupine v roku, ki ga določi sklicatelj zbora delavcev Plavža ali če posreduje delavcem napačne informacije, ali jim namenoma napačno predočita posamezna dejstva, ki vplivajo na odločitve delavcev.

4. Delavski svet Plavža

Člen 73.

Delavci v Plavžu izvolijo delavski svet kot organ upravljanja, ki odloča o delu in poslovanju Plavža.

Člen 74.

Delavski svet šteje 19 delegatov. V delavskem svetu mora biti zastopana vsaka samoupravna delovna skupina vsaj z enim delegatom.

Število delegatov v delavskem svetu mora biti sorazmerno številu delavcev po posameznih samoupravnih delovnih skupinah in mora ustrezati socialni strukturi.

Člen 75.

Enotno kandidatno listo delegatov za delavski svet predlaga sindikalna organizacija v Plavžu s tem, da so v kandidatni listi zastopane s svojimi delegati vse samoupravne delovne skupine.

Delegati za delavski svet izvolijo delavci na volitvah s tajnim glasovanjem.

Način izvedbe volitev delegatov v delavski svet Plavža določa poslovnik za delo samoupravnih organov in delegacij.

Člen 76.

Delegati so v delavski svet voljeni za dobo dve leti. Nihče ne more biti izvoljen več kot dvakrat zaporedoma. V delavski svet ne more biti izvoljen vodja Plavža in računovodja, ter tisti delavci, ki jim to preprečuje zakon.

Člen 77.

Če se med trajanjem mandata poveča število samoupravnih delovnih skupin, oziroma bistveno spremeni število delavcev v Plavžu, izvedejo nadomestne volitve v delavski svet.

Člen 78.

Če delegatu v delavskem svetu preneha delovno razmerje v Plavžu in zato samoupravna delovna skupina nima delegata v delavskem svetu, delavci na predlog sindikalne organizacije izvolijo drugega delegata, katerega mandat traja do preteka mandatne dobe delavskega sveta.

Člen 79.

Delavski svet veljavno odloča, če je na seji prisotna večina delegatov. Sklepe sprejema z večino glasov vseh delegatov, razen če ni s tem statutom, samoupravnimi sporazumi o združitvi ali drugimi samoupravnimi splošnimi akti ter z zakonom določena drugačna večina. Delegati glasujejo javno, razen v primerih, ko se odločijo za tajno glasovanje.

Člen 80.

Delavski svet se konstituira na prvi seji. Na konstituantni seji delegati izvolijo predsednika delavskega sveta, njegovega namestnika in izvršilne organe.

Člen 81.

Delavski svet ima naslednje pristojnosti:

- določa predlog statuta,
- določa predloge za vse samoupravne splošne akte, ki jih delavci sprejemajo z osebnim izjavljanjem,
- sprejema druge samoupravne splošne akte,
- obravnava in zavzema stališča o predlogih samoupravnih splošnih aktov, ki jih določi delavski svet Železarne oziroma SZ in o katerih odločajo delavci z osebnim izjavljanjem,
- določa predlog smernic za plan Plavža,
- določa elemente za sklepanje samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov o temeljnih planov samoupravnih organizacij in skupnosti ter družbenopolitičnih skupnosti,
- sprejema ukrepe za izvajanje poslovne politike in plana Plavža,
- odloča o ukrepih v zvezi s sanacijo,
- odloča o dajanju oziroma najemanju kreditov v zvezi s tekočim poslovanjem v skladu s planom Plavža,
- ugotavlja periodični obračun in zaključni račun,
- sprejema sklepe o pogodbah za pomembnejše investicije v skladu z določili tega statuta,
- voli, potrjuje in razrešuje, oz. odpoklicuje izvršilne organe, jim daje smernice za delo in jih nadzoruje,
- imenuje in razrešuje vodjo Plavža,
- imenuje in razrešuje delegate v samoupravne organizacije in skupnosti,
- imenuje in razrešuje računovodjo in druge vodstvene delavce Plavža, ki jih določa samoupravni splošni akt o delovnih razmerjih delavcev v Plavžu,
- določa program ukrepov za uresničevanje ljudske obrambe in družbene samozagrade in skrbi za njihovo izvajanje,
- zagotavlja obveščanje delavcev,
- razpisuje referendum,
- razpisuje volitve v samoupravne organe,
- na zahtevo delegacije Plavža oziroma zbora delavcev daje mnenje o vprašanih o katerih odloča skupščina samoupravne interesne in družbenopolitične skupnosti,

- daje soglasje k sklepom delavskega sveta Železarne, ki se nanašajo na ukrepe za izvršitev plana Železarne in na druge sklepe delavskega sveta Železarne,
- predlaga sistematizacijo del in delovnih nalog,
- določa število delavcev, ki jih je potrebno zaposliti zaradi spremenjenega obsega del v proizvodnji oziroma delovnem procesu,
- odloča o ugovorih delavcev na odločbe skupne disciplinske komisije,
- odloča o zahtevah delavcev za varstvo njihovih pravic,
- sprejema notranjo organizacijo Plavža,
- odloča o drugih zadevah za katere je pristojen na podlagi drugih samoupravnih splošnih aktov.

Člen 82.

Delegati v delavskem svetu delajo po smernicah delavcev, ki so jih izvolili in so jim za svoje delo tudi odgovorni.

Člen 83.

Delegati v delavskem svetu imajo pravico in dolžnost posredovati stališča in predloge samoupravnih delovnih skupin o vseh vprašanih o katerih odloča delavski svet. Med sprejemanjem skupnega sklepa imajo delegati posameznih samoupravnih delovnih skupin pravico in dolžnost usklajevati stališča skupaj z delegati drugih samoupravnih delovnih skupin v Plavžu.

Člen 84.

Delegati v delavskem svetu imajo pravico in dolžnost, da o svojem delu in delu delavskega sveta obveščajo delavce, ki so jih izvolili.

Vsak delegat je dolžan obveščati o svojem delu in delu delavskega sveta delavce tiste samoupravne delovne skupine, katere član je, najkasneje v sedmih dneh od sprejema sklepa delavskega sveta, oziroma na prvem sestanku samoupravne delovne skupine.

Člen 85.

Če delegati ne sodelujejo na sejah delavskega sveta, če ne delajo po smernicah delavcev, ki so jih izvolili, če ne obveščajo delavcev o svojem delu in delu delavskega sveta ter sklepov pravčasno in popolno in tudi drugače ne izpolnjujejo svojih dolžnosti, jih delavci lahko odpokličejo.

Uvedbo postopka za odpoklic delegata predlaga sindikalna organizacija ali posamezna samoupravna delovna skupina, vsega delavskega sveta pa sindikalna organizacija ali večina samoupravnih delovnih skupin v Plavžu. Postopek za odpoklic se izpelje v skladu z določili poslovnika o delu samoupravnih organov in delegacij.

5. Izvršilni organi:

Člen 86.

Za opravljanje s tem statutom določenih izvršilnih funkcij izvoli delavski svet naslednje izvršilne organe:

- odbor za gospodarstvo,
- odbor za delovna razmerja,
- odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozagrade.

Člen 87.

Člane izvršilnih organov voli in potrjuje delavski svet izmed svojih članov in izmed drugih delavcev Plavža za dobo dveh let s tem, da nihče ne more biti izvoljen več kot dvakrat zaporedoma.

V izvršilne organe ne morejo biti izvoljeni delavci, ki ne morejo biti izvoljeni v delavski svet.

Člen 88.

Odbor za gospodarstvo šteje sedem članov in ima naslednje pristojnosti:

- izvršuje sklepe delavskega sveta s področja gospodarstva,
- predlaga osnutke samoupravnih splošnih aktov, ki jih sprejema delavski svet Plavža,
- obravnava letne, srednjeročne in dolgoročne plane Plavža, zavzema o njih stališča ter jih posreduje delavskemu svetu pred obravnavo na zboru delavcev,
- na osnovi samoupravnega letnega plana predlaga delavskemu svetu ukrepe za njegovo izvrševanje,
- daje smernice vodji Plavža za izvrševanje sklepov delavskega sveta in kontrolira, kako se ti sklepi izvršujejo,
- obravnava periodične obračune in zaključni račun ter predlaga delavskemu svetu ukrepe,
- spremlja gibanje dohodka in osebnega dohodka in predlaga ukrepe,
- potrjuje in spremlja mesečne operativne programe proizvodnje, in sicer: skupno in blagovno proizvodnjo ter odpremo, asortiment, izplene in stroške,
- spremlja program preventivnih in sanacijskih ukrepov s področja delovne varnosti in predlaga delavskemu svetu ustrezne ukrepe,